

KEY TO AND PRIMER OF
INTERLINGUA

ACADEMIA PRO INTERLINGUA

Praesidente :

G. PEANO, Prof. in Universitate de Torino, Cavourto,
Torino

SCHOLA ET VITA

Organo de Academia pro Interlingua

Directore : Nicola Mastropaolo

via E. Pagliano 46 .

Milano (Italia)

Subscription : 6 et 12 lire ann. 21 50

MAHARANA BHUPAL
COLLEGE,
UDAIPUR.

Class No.....

Book No

KEY TO INTERLINGUA

	PAGE
INTRODUCTION :	
Historical development	1
Synthetic language solution	3
Volapük	4
Esperanto	5
Interlingua	6
Definitions and rules of Interlingua	8
Grammar of Interlingua	11
Length of time to learn Interlingua	11
Professional use of Interlingua	12
Latin teachers and Interlingua	13
Educational aspects of Interlingua	13
Summary of Interlingua	16
Some quotations concerning Interlingua	16
Books on International language	18
Exemplo de Interlingua : I	18
" " " II	20
GRAMMATICAL NOTES	21
INTERLINGUA-ENGLISH GLOSSARY	39

Key to Interlingua

HISTORICAL DEVELOPMENT

THE idea of an international language for use in written and oral intercourse between peoples of different mother tongues is not a modern one. By "international auxiliary language" is meant any system of international language intended to assist and not to replace the mother tongue. It was a subject treated by philosophers several hundred years ago, notably by Descartes and Leibnitz. Over two hundred systems have been devised in the last 300 years.

Three classes of languages present themselves for consideration with respect to the solution of this problem, viz. :

1. Living or national languages ;
2. Dead languages ;
3. Artificial or synthetic languages.

Concerning the first class, many think that some one of the national tongues ought to be adopted as an international language. A number of persons in the United States and Great Britain believe that English is destined for this all-important rôle, no doubt because of the vast geographical distribution of English-speaking countries, and on account of the present social, political, and commercial importance of that language. A brief consideration of the facts should easily reveal the fallacy of the proposed adoption of *any* national language for this pur-

pose. At various times in history some language has had a predominant position in the world or in a large part of it. In the West, Greek, Latin, Arabic, Italian, and French, have each held such a preeminent position and now English is predominant. Those languages have been displaced from their privileged positions. What will be the comparative position of English a century hence, in face of the very probable expansion of Russian in Eastern Europe and Western Asia, of Spanish in South America, of Chinese in the Far East?

It is obvious that if English or any other national language were chosen as an international auxiliary tongue, the favoured nation would be given immeasurable advantages over all others, commercially, socially, politically, economically, and in a multitude of other ways. Such a country would be relieved of the necessity of learning any secondary language at all. Other countries would be required to learn the selected national language in addition to their mother tongues. Neither the United States nor Great Britain would ever consent to give any country such tremendous advantages; how can we expect, therefore, other nations to accept a foreign tongue? The resultant inequalities would be intolerable.

The impracticability of the adoption of a living language, therefore, leads to a consideration of the second class of available systems, viz., the so-called dead languages and the possible adoption of some one of them, like Latin, or Greek, or Sanscrit. They all possess the prime requisite of neutrality. Latin has been most often proposed for the rôle, one of its ablest advocates being Prof. Roland G. Kent, of the University of Pennsylvania.¹ The chief

¹ *Latin as the International Auxiliary Language*, by Roland G. Kent, Professor of Comparative Philology, University of Pennsylvania, published by the American Classical League.

objection to these languages, however, is the great difficulty to learn them and because, in their unmodified, inflected forms, they are too cumbrous and unadapted to meet all modern conditions.

The modification or simplification of any one of them would require such changes as to remove it from the class of dead languages into that of artificial or synthetic languages, where it would then more properly belong.

This leads naturally to the conclusion that, no one of the living or dead languages being acceptable, the only practical solution of the problem is the adoption of an artificial or invented language, which is the conclusion now most generally accepted.

SYNTHETIC LANGUAGE SOLUTION

The term "artificial" or "invented language" signifies any language specially devised to serve as a means of communication between persons of different speech. Dr. F. G. Cottrell aptly designates them synthetic languages in contradistinction to ethnic or so-called natural languages. Such a language may be invented anew or may be based upon borrowed elements which philologists and others estimate to be useful for the purpose. Again, it may be a modification or simplification of some dead language, or, finally, it may be a modification of an existing natural language.

Synthetic languages are classified into three groups, first, *a priori*, i.e. systems based on some logical plan having nothing in common with natural languages; secondly, *a posteriori*, i.e. systems based mainly on elements derived from natural tongues, and thirdly, *mixed* systems or those which partake of the nature of the first two.

Strictly *a priori* or philosophical languages have never had any success thus far.

VOLAPÜK

It was in 1880 that Johann Martin Schleyer published Volapük (Vol, world, reduced and altered from English *world*, + -a-, connecting vowel of compounds, + pük, speech, reduced and altered from English *speech* = World-speech), a system comprising both original and borrowed elements and therefore belonging to the mixed group of artificial languages. It had a complicated but logical grammar, which possessed a richness of verbal forms, and a vocabulary of root words taken from Latin and other languages, including a great many from the English, so altered and deformed as to be quite arbitrary in character. The analysis of the name of the language, shown above, well illustrates this deformity of borrowed root words. There were many other lingual monstrosities but space will not permit discussing them in detail.

Though very crude in comparison with later systems, it was the first invented tongue to demonstrate successfully the practicability of a synthetic language. Volapük attracted a numerous following and crystallized sentiment into effective action for those interested in the international language idea. It reached its apogee in 1889, with about 283 societies and about 25 or more periodicals devoted to its dissemination, and then rapidly disappeared amidst a haze of dissension concerning various reforms.

The brief but surprising success of this brave attempt gave greater courage to those who believed in the ultimate establishment of an 'interlingua.' The historical influence of Volapük has contributed much toward the development of correct principles and this project probably deserves more credit for this reason than the literature of the movement has heretofore accorded it. It showed, at least, many of the pitfalls to be avoided.

That Volapük collapsed suddenly, first demonstrating the strength of the general idea and then the weakness of its own construction, was due merely to the fact that it was one of the transitory, necessary steps in the evolution of an idea which was to flower later in a form better adapted to its purpose. The need was not then sufficiently critical and the proposed solution was not efficient enough.

ESPERANTO

Zamenhof, a Polish doctor, published in 1887, two years after its invention, the language which came to bear the pseudonym of its author "Esperanto", meaning "Someone hoping", therefore a "hoper". Esperanto falls within the *a posteriori* group of synthetic languages. Root words taken from many of the natural languages of the West comprised the major portion of its vocabulary. Numerous invented prefixes and suffixes, without internationality, enabled the formation of a large number of words in a regular manner. The grammar followed those of natural languages more than Volapük, but was still unnecessarily complicated.

Progress at the start was slow, but in 1898 the French Society for the Propaganda of Esperanto was founded and thereupon Esperanto propaganda received a strong impetus. Beginning in 1905 Esperantists held congresses each year until the World War in 1914, when its zenith was reached, at which time more than one hundred periodicals were being published, a large part of them in Esperanto alone. In 1920 annual congresses were again resumed.

Esperanto, like Volapük, was abundantly illustrative of things to be avoided. The ingenious grammatical forms of Esperanto were deeply cherished by the followers of that language. Taken separately, each Esperantian in-

vention appeared as a clever linguistical device but when the many contrivances were assembled, the machinery did not seem to function so well in practice. So many persons thought in the same way that new groups using modifications of Esperanto were formed. Too great demands were made upon the users because these devices were unnecessarily subtle and intricate. Great care had to be taken to observe the many grammatical details established by the rules of Esperanto grammar to avoid the odium of being termed "ungrammatical" and therefore not using "good Esperanto". Grammar seemed to be more of a consideration than the workability of the language.

Another impediment was the special, and therefore defective, alphabet with circumflexed letters which made the language unadapted for use in connection with modern communicative appliances.

Several modified forms of Esperanto have been suggested, the most important of which is Ido, but none proved to be the solution of the problem.

INTERLINGUA

Among practicable systems Interlingua (Latin and English *inter*, between, + Latin *lingua*, tongue, language = Interlanguage) has achieved the distinction of being a superior language system, attracting the favourable comment of many in a position to judge. Interlingua or Latino sine Flexione (Latin without inflections), as it is sometimes designated, is a logical, scientifically prepared language, suitable for the purpose for which such a language is intended. It has taken many years to reach its present stage of development, but it is believed that the product is highly worth the effort that has been expended and that it furnishes the best basis yet presented to reach the goal.

To Prof. G. Peano, Professor of Mathematics, University of Turin, Turin, Italy, justly belongs a very large part of the credit due those who have worked on the preparation of Interlingua. Prof. Peano has given much time to the study of the subject of international language systems, and it is he who has laid in large measure a permanent scientific foundation for many of those systems by the publication of his *Vocabulario Commune*, showing the occurrence of the same root words in all the principal western languages. He thus derived more clearly the principle of maximum internationality and helped establish a more accurate basis for the adoption of an exceedingly large number of words in any scientifically constructed synthetic language vocabulary, and particularly in the preparation and compilation of the Interlingua vocabulary.

One of the things salvaged out of the ruins of Volapük was its administrative organization, then known as "Kadem Bevünetik Volapüka" and which became for a time under the name "Akademi de Lingu Universal" a means of holding together those interested in the ultimate establishment of some form of international language. In 1908 Prof. Peano was elected the President of this Society, thus heading the organization now known as the "Academia pro Interlingua." Under his administration, he threw open the doors to all forms of language projects, established unification of effort, instituted collaboration on different phases of the work to be done, and made the Academia effective as a clearing house for cooperative endeavour throughout the world. Especially did the membership devote itself to the accumulation of international philological elements which, later, were to demonstrate that practically all synthetic languages tend to converge.

There are, of course, many existing language projects, most of them comparatively unknown except to those

familiar with the movement. New projects will probably be advanced by earnest inventors from time to time, but the circle of their endeavours is constantly contracting. This is due to the fact that the most promising synthetic language systems tend to be drawn toward the common centre of maximum internationality. Prof. R. Lorenz observes this tendency to converge when he states¹

"there are about ten artificial languages which have sprung up during and after the period of Volapük and Esperanto, and in which the experience of their predecessors has been more or less made use of. A study of these attempts leads to the surprising result that they often differ less than, for example, the Romance languages. If, then, one were to choose any one of these languages and direct its systematic development according to the principles which experience and knowledge have shown to be requisite for the construction of an international language, one would in each case arrive finally at approximately the same result."

Interlingua under Peano's leadership has reached a practical working stage and it is concluded to be the best adapted of all systems yet devised to serve as the great bridge of international communication. Interlingua has been termed the "most *a posteriori* of all *a posteriori* languages" or, to recast the thought, the most practical of all practical languages.

DEFINITIONS AND RULES OF INTERLINGUA

The term "interlingua" generally means any international language, but is used throughout these remarks to denote that particular language which the majority of the members of the "Academia pro Interlingua" advocate: *a modernized international Latin, without inflections.*

¹ *International Language and Science*, by Couturat, Jespersen, Lorenz, Ostwald, and Pfaunder, translated by F. G. Donnan, London, Constable & Company, 1910.

The following cardinal rules form the foundation of the language adopted by the Academia :

1. Interlingua adopts every word common to English, German, French, Spanish, Italian, Portuguese, Russian, and every Anglo-Latin word ;

2. Every word, which exists in Latin, has the form of the Latin stem or root or radical ;

3. The suffix -s indicates the plural.

The vocabulary of Interlingua is composed of a great many Latin words which have come into English, but little changed in form or in meaning, and therefore easily comprehended by an English-speaking person. It includes all terms used in the scientific nomenclatures of botany, chemistry, medicine, zoölogy, and other sciences. Many of these terms are either Greek or Græco-Latin. A few necessary classical Latin words without international equivalents are a part of the vocabulary. It takes also non-Latin words already in international use, adopting them in the forms which they bear in the language of their origin, unless some other form is more convenient. The 1915 edition of Peano's *Vocabulario Commune* contains 14,000 words which have currency in the leading nations.

The Latin spelling of Latin words is retained for the reason that these forms are better known and are less apt to be a tax upon the memory when no Latin vocabulary is readily available. Proper names of persons and places are spelled according to the orthography of their origin as much as possible.

The Interlingua alphabet is the same as in English, and therefore equally adapted for use in all modern printing, telegraphic, and other communicative devices.

A few general rules make possible the compilation of an Interlingua glossary. If a word has many forms in

Latin because of inflections of declensions and conjugations, the inflections are suppressed and the stem, root, or radical is adopted to give the Interlingua form.

Interlingua adopts as the stem or root of nouns the Latin ablative case which gives the most important part of the word. The Latin dictionary gives two forms for each noun, e.g.: *rosa*, *rosæ* = rose; *pes*, *pedis* = foot. The first of these forms is called the nominative, the second, genitive. Interlingua uses the genitive and from the Latin dictionary the ablative is established by use of the following:

Genitive endings: -æ -i -us -ei -is; are changed to
Ablative endings: -a -o -u -e -e, which then become
the Interlingua endings and forms.

The stem of the verb is obtained by dropping the ending of the Latin infinitive -re, which gives the Interlingua word.

Uninflected Latin words are adopted without change when there is only one form: *id*, *et*, *circa*, *post*; if there is a declensional suffix, it may be omitted, e.g., *secundum* = *secundo*; *multum* = *multo*.

The "Grammatical Notes" should be consulted for additional information concerning the derivation and identification of other parts of speech, viz. adjectives, adverbs, pronouns, prepositions, conjunctions, etc. Also, the essential structure of Interlingua is given in the Grammatical Notes.

The method of derivation from Latin to Interlingua can be reversed, that is to say, it is possible to pass from the reduced or simple Interlingua forms back into the original inflectional or Latin forms. This would be of assistance to students of Latin who already know Interlingua.

GRAMMAR OF INTERLINGUA

Interlingua attempts to reduce grammar to a minimum. A language with a minimum of grammar is easier to learn and use than a language with much grammar. For this reason Interlingua omits mere idiomatic peculiarities resident in such items as the articles, number, person, mode and tense, gender, etc. Formulas of algebra are propositions without grammar. The language of China is practically grammarless. It is minus prefixes, suffixes, inflections, declinations, conjugations, and similar structural features, yet it is capable of expressing the most subtle concepts of philosophy and literature. Orientals experience much less difficulty in learning a synthetic Western language than a natural Western one because the invented language is more logical in structure. The overthrow of grammar makes Interlingua more capable of meeting the lingual requirements of Oriental countries.

LENGTH OF TIME TO LEARN INTERLINGUA

Experience indicates that to speak, read, and write Interlingua fluently takes a small fraction of the time that would be needed to learn similarly a modern language, a remarkable saving in time that needs no benefit of exaggeration. The simplificative processes of invented languages make possible this wonderful saving. Persons with an aptitude for languages may become excellent Interlinguists within four months or less, but for those less versatile and for whom the learning of languages is peculiarly a labour, it will require a longer period. They would have the satisfaction, however, of knowing that no other language presents less difficulties to them.

PROFESSIONAL USE OF INTERLINGUA

Professional persons deem it a duty to keep themselves informed concerning foreign progress in their respective fields. To do so, however, becomes increasingly onerous, since intellectual and industrial activity throughout the world grows more intense. International industrial competition and technical advance are forcing requirements that must be met. One of these requirements is more intensive language training and the learning, possibly, of additional foreign languages, perhaps even more difficult than those already made a compulsory part of present-day educational curricula. What about Japan, and the Japanese whose very able work in the sciences is forcing itself more and more upon the attention of the world and who are rapidly becoming a nation of linguists? What about the Spanish language which is assuming greater commercial importance, particularly in the Americas, with each advancing year?

The amount of human energy expended in the study of foreign languages is already enormous. The price paid in time and labour is excessively and unreasonably high.

There is a practical solution and a capable alternative to this hardship, and that is: the international use by common consent of Interlingua, specially conceived for international usage and adapted to technical and philosophical requirements.

In Interlingua may be printed the abstracts of results of research work or of complete articles if intended for international diffusion. Credit and priority by publication in Interlingua could be achieved much quicker and prompt professional recognition secured for the authors all over the world. Scientists who now wait for months and sometimes years for translations of complete results

bearing on their particular problems would possess the great advantage of having this material made quickly available. The use of Interlingua would lead undoubtedly to the greatest possible amount of collaboration and co-operation and would reduce language difficulties to a minimum.

LATIN TEACHERS AND INTERLINGUA

The mastery of Interlingua by Latin teachers permits them the rarest kind of opportunity to enlarge their sphere of usefulness. It would increase their pedagogical importance by allowing them to follow their natural vocation of teacher to those desiring to learn Interlingua in a correct, pedagogical manner. They would form a natural corps of trained teachers should Interlingua be adopted, either governmentally or by the common consent of use. It would be possible for the study of Interlingua to be introduced at once in all schools teaching Latin, that is, in the large majority of the secondary schools of all countries.

EDUCATIONAL ASPECTS OF INTERLINGUA

Interlingua is a veritable treasure house of etymological information concerning the composition and derivation of many thousands of English words constructed from Latin or Greek. The possibilities for the more efficient study of English etymology will undoubtedly appeal to many English teachers interested in this phase of school work. The etymology of words derived from the Latin and the Greek is of prime importance in the study of English. The number of words coming directly from the Greek, is relatively small, although it has contributed a great many scientific words and continues to do so. Those from the Latin or from the Greek through Latin, however, are very

numerous. The labours of the English teacher would be materially lightened through the fact that the student would be able to trace with ease and enjoyment through Interlingua the etymology of an extremely large class of words. Such study has the prospect of being both interesting and helpful in the better use of English.

Interlingua as a source of cultural education is probably not exceeded by any other study in the entire field of liberal education. Full cultural growth is not attained until there is some familiarity with at least one language in addition to the mother tongue. No other language, artificial or natural, possesses greater educational value than the study of Interlingua. Majestic and sonorous, it is wealthy in the richness of a world-wide vocabulary. It forms an excellent foundation for a study of classical Latin should this later become a necessary part of future educational requirements for the student. Latinists usually regard any modernization of Latin as barbarous, which is natural after spending so many years with it. The English feel the same way about spelling reform. Latin is too highly inflected and complicated for the modern world to afford the time that is necessary in trying to acquire it. In many countries Latin is studied from six to eight years and then it is not suited for practical use. Interlingua is largely understood at first sight. There are no advantages which may be claimed for modern Latin that do not apply with equal or greater force to the use of Interlingua as an international auxiliary language. The real point of the matter lies in the difference between the Latin grammar and the Latin vocabulary. Latin grammar is too difficult to learn and is contrary to the modern tendency which leans toward the analytical style. The Latin vocabulary is just as usable to-day as it ever was, in many cases it is a part of our daily vocabulary, is easily

adapted, and possesses possibilities for expansion as great as any natural mother tongue.

Interlinguists do not offer a dogmatic language, complete for evermore. They do not wish it to become petrified. Volapükists and Esperantists demanded that the general public take their languages in the forms presented or let them alone. This policy proved disastrous; unfortunately for those systems, most people let them alone. Interlingua is not a finished product and never will be, any more than English will ever become such. It has all the good qualities of a living natural language and is as responsive and adaptive as the mood of the Interlinguist might dictate.

The workability of Interlingua is the chief aim and whoever uses this language is an Interlinguist. There need exist no fear of being ungrammatical, because the purpose of having a minimum of grammar is to avoid this torment. Grammatical mistakes in Interlingua are relatively unimportant, provided the right vocabulary is used. All that is necessary is to put together the proper words in reasonable order and relation to convey the intended meaning and that the sentences follow one another logically.

The language should be put to the earliest practicable use. Correspondents should be found abroad who are willing to exchange regularly communications in Interlingua. The subject matter of the first communication may deal with anything of general interest. The theme may be suggested by an article in a magazine relative to some interesting phase of life abroad, or the latter may concern an item of foreign news appearing in the daily newspaper or put on the air through the radio, or, finally, it may be on a topic of particular personal interest concerning which specific information is sought from abroad. The more diversified the subjects the more opportunity

there is to exercise and increase the scope of the Interlingua vocabulary of the user.

SUMMARY OF INTERLINGUA

Interlingua or Latino sine Flexione (Latin without inflections) supplements all mother tongues for international communication and is the auxiliary language advocated for general adoption by the Academia pro Interlingua.

Vocabulary :

Includes every word common to English, French, German, Spanish, Portuguese, Italian, and Russian, as well as Latin and Greek. It adopts every Anglo-Latin word in the form of the Latin stem or root.

If an Interlingua word is not immediately intelligible, any Latin school dictionary may be consulted to obtain the meaning.

Alphabet :

As in English and Latin: a b c d e f g h i j k l m n o p q r s t u v w x y z.

Spelling :

The Latin orthography is used: æterno, philosophia, theatro, etc.; *e* may be used in place of *æ* and *æ*; *f* for *ph*; *t* for *th*, but Latin spellings are preferred, because of the large number of dictionaries of Latin and another language already existent. Proper names of persons and places retain their national forms as far as possible.

SOME QUOTATIONS CONCERNING INTERLINGUA

"Interlingua is by far the most scholarly, the most artistic, and the easiest to read at first sight."¹

"... The result (i.e. Interlingua) is a language

¹ Albert Leon Guerard, *A Short History of the International Language Movement*. T. Fisher Unwin, Ltd., London; and Boni & Laveright, New York, 1922, p. 239.

very similar to Latin and to Italian, singularly pleasing to the ear as well as to the eye. Interlingua has the full, sonorous, vocalic endings of Esperanto, without the slight monotony and artificiality caused by their inevitableness under Zamenhof's system. . . .¹

"Latino sine Flexione too is psychologically sounder than Esperanto or Ido. It has all the advantages of these of being built out of generally known materials and the important further advantage of not forcing violently new associations. A vast number of people have a fair smattering of the Latin vocabulary but an imperfect memory of the rules of Latin grammar. A language which capitalizes both this knowledge and this ignorance is really in a psychologically impregnable position.

"In a wider historical sense too Latino sine Flexione has a great advantage. It is worth remembering that Latin has a practically unbroken history as the international language of West European civilization. Of later centuries this tradition has become rather threadbare but it has never died out completely. . . . One of the incidental advantages of Latino sine Flexione is that it can serve as a useful stepping stone towards the learning of Latin itself."²

"We have recently read a scientific treatise on the elementary principles of radio-communication written in Interlingua, the language sponsored by Prof. Peano, of the University of Turin, and were much impressed by its ready intelligibility and its brevity.

" . . . in view of the very great advantages that would follow the adoption of a suitable medium for international communication in science, we think that the subject should not be allowed to drop. If the world were ruled by reason (which it is not, and probably never will be) an international auxiliary language would have been adopted many years ago ; it remains to be seen how far civilization will succeed in promoting the dictates of reason against

¹ *Ibid.*, p. 167.

² Edward Sapir, Memorandum on the Problem of an International Auxiliary Language, *The Romanic Review*, Vol. XVI, No. 3, July-Sept. 1925, p. 251.

the opposition of instinctive tendencies and age-long prejudices." ¹

BOOKS ON INTERNATIONAL LANGUAGE

Histoire de la Langue Universelle, par L. Couturat et L. Leau, Paris, Librairie Hachette et Cie, 1903; and its supplement; *Les Nouvelles Langues Internationales*, par L. Couturat et L. Leau, Paris, Hachette, 1907.

Short History of the International Language Movement, by Prof. Albert Leon Guerard, T. Fisher Unwin, Ltd., London, 1922; and Boni & Liveright, New York, 1922.

Delphos, the Future of International Language, by E. Sylvia Pankhurst; Kegan Paul, Trench, Trubner & Co., Ltd., London, 1927; and E. P. Dutton & Co., New York, 1927.

EXEMPLO DE INTERLINGUA: I

Interlingua es lingua universale que omne persona in modo facile scribe et intellige sine usu de speciale studio. Libro in Interlingua es diffuso supra plure regione de Europa, America, Africa, Australia et Asia ubi cultura occidentale es noto.

Interlingua adopta omne vocabulo que existe simile in Anglo, Germano, Franco, Russo, Latino et Græco. Et adopta omne vocabulo anglo-latino cum forma de thema (radice).

Interlingua sicut medio de scripto et orale communicatione inter populos de vario nationalitate es multo superiore ad omne alio artificiale auxiliare lingua pro sequentes ratione:

1. Suo vocabulario non es formato ad arbitrio, sed consiste de vocabulos hodie in usu in vario lingua.

¹ *Nature*, London, Oct. 16, 1926: Books, Libraries and Languages, v. 543.

2. Pro isto ratione illo habe maximo præcisione de expressione et es uno vivente organismo.

3. Illo es analyticus et libero ab mortuo pondere de grammatica quale, articulo, numero, genere, tempore et modo, concordantia, etc.

4. Pro suo practico usu, exige nullo speciale libro. Pauco regulas elementare et uno dictionario classico-latino in usu commune in linguas moderno es sufficiente, in casu de necessitate pro interpretatione de uno publicatione in Interlingua.

5. Interlingua es perfectio in philologia et habe maximo de internationalitate.

Usu de Interlingua es indicato pro scientifico, litterario, artistico internationale communicatione, pro commerciale correspondentia, pro scopo sociale et de viatores, etc.

Suo usu in omne internationale congressu et per omne fine politico aut scientifico facilita intelligentia et economiza multo tempore. Interlingua es de æquale acquisitione ad omne classe de societate que habe mutuo interesse de communica inter se.

In additione Interlingua es de magno valore educationale nam es de logico et naturale formatione.

Interlingua non pertine ad uno societate speciale sed ad toto mundo.

Interlingua non es factio pro servi interesse de uno natione, classe de homines, aut individuo, sed pro redde facile progressu de genere humano.

Interlingua non es dogma; regulas de Interlingua es simplice opinione de majoritate de sectatores. Libertate es necessario conditione in scientia et in sociale vita.

EXEMPLO DE INTERLINGUA : II

1 uno. 2 duo. 3 tres. 4 quatuor. 5 quinque. 6 sex. 7 septem. 8 octo. 9 novem. 10 decem. 100 centum. 1000 mille.

Me habe uno capite, duo manu, duo pede.

Manu habe quinque digito. Duo manu habe decem digito.

Capite habe fronte, naso, ore, mento, duo oculo, duo aure. Fronte es super naso et oculos. Naso es inter oculos. Naso es super ore. Lingua et dentes es in ore. Ore es sub naso, et super mento. Labios es circum ore. Oratore fac oratione orale per ore.

Nos vide per oculos, audi per aures, senti odore per naso, gusta per lingua, loque per ore, tange per manu, ambula per pedes.

Cælo es super terra. Terra es sub cælo. Sole da luce et calore ad terra. Sole ori in oriente, et fi die. Sole cade in occidente et fi nocte. Luna et stellas splende in nocte. In die nos labora, in nocte nos dormi.

Aqua es in fluvio et in mare. Fluvio flue ab monte ad mare. Insula es in mare. Mare es circum insula. Aere es super terra. Aere in motu es vento.

Homine es mas aut femina. Homine ab quando nasce usque ad septem anno es infante ; usque ad 14 (decem et quatuor) anno es puero ; usque 21 (duo decem et uno) anno es juvene. Mas post 21 anno es viro. Post 70 anno, homine es sene. Morte es fine de vita.

Omne homine es filio de patre et de matre. Patre et matre es genitores de filio. Matre es uxore de patre ; patre es marito de matre. Illos es conjuge. Si uno conjuge mori, alio fi viduo. Patre de fratre et de sorore de me es patre de me.

GRAMMATICAL NOTES

DERIVATION OF WORDS

1. NOUNS

Any Latin dictionary gives two forms for each noun, for instance : *rosa*, *rosæ* = rose ; *pes*, *pedis* = foot. The first form is called nominative, the second genitive. The Interlingua nouns are taken from the Latin genitive form, by changing the genitive ending in accordance with the following table :

<i>Latin genitive ending :</i>	<i>-æ</i>	<i>-i</i>	<i>-us</i>	<i>-ei</i>	<i>-is</i>
<i>Interlingua ending :</i>	<i>-a</i>	<i>-o</i>	<i>-u</i>	<i>-e</i>	<i>-e</i>

Examples

<i>Words of Latin Vocabulary</i>		<i>Interlingua Words</i>	<i>English Words</i>
<i>Nominative</i>	<i>Genitive</i>		
<i>rosa</i>	<i>rosæ</i>	<i>rosa</i>	<i>rose</i>
<i>laurus</i>	<i>lauri</i>	<i>lauro</i>	<i>laurel</i>
<i>casus</i>	<i>casus</i>	<i>casu</i>	<i>case</i>
<i>series</i>	<i>seriei</i>	<i>serie</i>	<i>series</i>
<i>pax</i>	<i>pacis</i>	<i>pace</i>	<i>peace</i>

A few nouns are used in their nominative forms to avoid confusion with other words :

"mas"—English "male."

Nouns used only in the plural in Latin may take the following Interlingua endings :

1. *-a*, when the Latin nominative plural ends in *-a*, as :
Latin—*arma*, Interlingua—*arma*, English—*arms*.

2. -a or -as, when the plural nominative ends in -æ, as :
L.—divitiæ. IL.—divitia or divitias. E.—riches.
3. -os, when the plural nominative ends in -i, as :
L.—liberi. IL.—liberos. E.—children.
4. -e or -es, when the nominative plural ends in -es,
as :
L.—majores. IL.—majore or majores. E.—ancestry.

2. ADJECTIVES

The Latin vocabulary gives the nominative of the three genders, and in some instances the genitive.

The Interlingua form is obtained :

- I. from the nominative neuter :
 - (a) by leaving it unchanged when it ends by e ;
 - (b) by changing it to o when it ends in um ;
- II. from the genitive form in all other instances :
 - (c) by changing to e the ending is as in the case of nouns.

Examples

Latin			Interlingua	English
celeber	celebris	celebre	celebre	celebrated
novus	nova	novum	novo	new
audax	audax	audax audacis	audace	audacious

3. VERBS

The Latin vocabulary gives the present indicative and the present infinitive. By dropping the ending of the infinitive -re, the Interlingua form is obtained.

There are a few exceptions : dic, duc, es, fac, fer, vol.

4. UNINFLECTED WORDS

If they have one single form, this is the Interlingua form, e.g. ab, ad, ante, circa, etc.

If they have a declensional suffix, it may be omitted :
 secundum = secundo.
 multum = multo.

5. DERIVATIVE WORDS AND COMPOUNDS

Many derivative words are in international use. New ones can be freely formed, as in English, from the words already in use, by the attachment of prefixes and suffixes, provided the meaning warrants such formation. For example, the ending “-atione” denotes a process, “-tia” denotes a quality, “-ico” denotes pertaining to, “-iza” ends a verb denoting the admixture of one thing with another, “-tore” denotes a person who performs the act indicated by the stem of the word, etc.

The commonest suffixes and prefixes are given below.

<i>Suffixes</i>		<i>Examples</i>	
<i>English</i>	<i>Interlingua</i>	<i>English</i>	<i>Interlingua</i>
-ism	-ismo	protectionism	protectionismo
-ic	-ico	electric	electrico
-id	-ido	splendid	splendido
-ist	-ista	feminist	feminista
-al	-ale	general	generale
-an	-ano	American	americano
-ary	-ario	aviary	aviario
-aster	-astro	poetaster	poetastro
-ble	-bile	stable	stabile
-el	-elo, -ela	sequel	sequela
-or, -our	-ore	colour	colore
-tive	-tivo	punitive	punitivo
-ous	-oso	famous	famoso
-ale	-ato	sublimate	sublimato
-er	-tore	maker	factore
-tor	-tore	actor	actore
-ty	-tate	quality	qualitate

Suffixes		Examples	
English	Interlingua	English	Interlingua
-tion	-tione	<i>declaration</i>	declaratione
-cy	-tia	<i>tendency</i>	tendentia
-ce	-tia	<i>elegance</i>	elegantia
-e	-io	<i>spectroscope</i>	spectroscopio
-y	-ia	<i>zoology</i>	zoologia
-fy	-fica	<i>justify</i>	justifica
-esque	-esco	<i>statuesque</i>	statuesco

The ending “-ed” as in “*faced*” (having faces) may be rendered with *cum*: *cum vultu* or *cum superficie*; *cornered* (having corners,) *cum angulo*.

Prefixes		Examples	
English	Interlingua	English	Interlingua
<i>anti-</i>	<i>anti</i>	<i>anti-suffragist</i>	antisuffragista
<i>auto-</i>	<i>auto-</i>	<i>automobile</i>	automobile
<i>self-</i>	<i>auto-</i>	<i>self-induction</i>	auto-inductione
<i>well-</i>	<i>bene-</i>	<i>well-said</i>	benedicto
<i>co-</i>	<i>co-</i>	<i>co-operator</i>	cooperatore
<i>dis-</i>	<i>dis-</i>	<i>dismember</i>	dismembra
<i>im-</i>	<i>im-</i>	<i>immortal</i>	immortale
<i>in-</i>	<i>in-</i>	<i>inability</i>	inhabilitate
<i>inter-</i>	<i>inter-</i>	<i>interact</i>	interacto
<i>mis-</i>	<i>male-</i>	<i>misform</i>	maleforma
<i>pan-</i>	<i>pan-</i>	<i>pan-asiatic</i>	panasiatico
<i>by- (beside)</i>	<i>para-</i>	<i>by-product</i>	para-producto
<i>pseudo-</i>	<i>pseudo-</i>	<i>pseudonym</i>	pseudonymo
<i>quasi-</i>	<i>quasi-</i>	<i>quasi-official</i>	quasi-officiale
<i>re-</i>	<i>re-</i>	<i>reexamine</i>	reexamina
<i>sub-</i>	<i>sub-</i>	<i>subterranean</i>	subterraneo
<i>super-</i>	<i>super-</i>	<i>superman</i>	superhomine

As indicated above, “*bene*” may be used to render the prefix “*well*” either separately or combined: *bene*

consiliato or beneconsiliato or benconsiliato = *well-advised*; "male" may likewise be used to render "ill-" or "mis-": male famato or malefamato or malfamato = *ill-famed*; male conceptione or maleconceptione or malconceptione = *misconception*.

The prefixing of the negative "ne" or "non" may ordinarily be used to denote the contrary. The preposition "sine" may be used to denote lacking, like the suffix "-less" in English.

The pronoun "qui" with a verb indicates the person performing the action, "que" with a verb denotes the instrument used in performing it, "quem" with a verb indicates the person on whom or the object on which the action is performed.

Adjectives may be formed by means of "de": de fratre = fraterno = *fraternal*.

Intransitive verbs may be formed with the help of "fi" = *become*; transitive with the help of "fac" = *make*. Fi albo = albo fi = albofi = *to become white* = *to whiten* (*intransitive*). Fac albo = albo fac = albofac = *to make white* = *to whiten* (*transitive*). Verbs, however, may be used as transitive or intransitive, if the meaning in that sentence is unequivocal. Other verbs may be formed by means of "es" = *to be*; redde = *to render* = *to make*; da = *to give*. Es causa de = *to cause*; es flexo = *to sag*; redde triste = *to sadden*; *to make sad*; redde nullo = *to annul* = *to render void*; da animo = *to encourage* = *to give courage*.

6. ADOPTION OF ADDITIONAL WORDS

A few Latin words not in international use are also adopted. Also, words are taken from any language if in international use.

7. INTERRELATION OF PARTS OF SPEECH

The same word may be used as verb or as noun, either without any change, or with a slight change of the ending in accordance with rules elsewhere given. Adjectives may be used as adverbs.

ORTHOGRAPHY

Latin words retain the old orthography.

Proper names of persons and places maintain their national orthography as far as possible: New York, Washington, Roma, etc.

PRONUNCIATION

Most Interlinguists are in favour of the old Latin pronunciation.

Vowels are pronounced as indicated below :

- a—as in father.
- e—as in they or as a in fate.
- i—as in machine.
- o—as in tone.
- u—as in rule.
- y—as French u.
- j—as y in yes.
- æ—as i in aisle.
- œ—as oi in boil.

Consonants are sounded as in English with the exceptions indicated below :

- b—like English b, but like p if followed by s or t.
- c—like k always, as in can, cat.
- g—like g in go, get, give, gate.
- h—silent in th, ph, ch, rh, otherwise like English h.
- q—as qu in quarrel.
- r—as in correct (trilled).

s—as in sound, so, see.

t—as in time.

v—like English w or v.

x—as ks.

z—as in zeal.

Other Interlinguists would simplify it, and pronounce :

y and j—as i in tin.

æ and œ—as a in fate or e in get.

b—always like English b.

h—silent always.

ph—as f.

v—like English v.

The tonic or principal accent should always be on the syllable next to the last one (penultimate), and the secondary accent, when necessary, should be placed where good sound, harmony and elegance demand.

GRAMMAR

Interlingua has the minimum of grammar. All grammatical elements not necessary, declension, conjugation, etc., are eliminated.

1. NOUNS

There is no grammatical or artificial gender.

Natural gender is indicated by different names if these are in international use :

patre	<i>father</i>	matre	<i>mother</i>
fratre	<i>brother</i>	sorore	<i>sister</i>
propheta	<i>prophet</i>	prophetissa	<i>prophetess</i>

If different names do not exist, gender is indicated by :

mas	<i>male</i>	femina	<i>female</i>
cane mas	<i>= male dog.</i>		
cane femina	<i>= female dog.</i>		

There are no cases in Interlingua. The English genitive, expressed by "s" with an apostrophe, is translated by "de", as :

the man's foot = *pede de homine*.

An "s" marks the plural, but it is omitted when not necessary :

tres filios or tres filio = *three sons*.

nos habe uno lingua et duo = *we have one tongue and two ears*.

The plural "s" is necessary in cases like the following :
patre habe filios et filias = *the father has sons and daughters*,
but the phrase could be changed to avoid the use of the plural :

patre habe plure filio et plure filia.

2. ARTICLE

There is no definite or indefinite article in Interlingua. It is translated with a pronoun, like "illo", "uno", etc., when it has the value of a pronoun and its use is necessary :

da ad me libro	= <i>give me the book.</i>
da ad me hoc libro	= <i>give me this book.</i>
da ad me illo libro	= <i>give me that book.</i>
da ad me uno libro	= <i>give me a book.</i>
da ad me illo meo libro	= <i>give me that book of mine.</i>
da ad me uno meo libro	= <i>give me a book of mine</i>
da ad me meo libro	= <i>give me my book.</i>
leone es forte	= <i>lions are strong.</i>
hoc leone es forte	= <i>this lion is strong.</i>
ferro es utile	= <i>iron is useful.</i>
hoc ferro es utile	= <i>this iron is useful.</i>

<i>Cardinal Numerals</i>		<i>Ordinal Numerals</i>
octo	8	octavo
novem	9	nono
decem	10	decimo
decem-uno	11	decimo-primo
decem et uno		
decem-duo	12	decimo-secundo
decem et duo		
decem-tres	13	decimo-tertio
decem et tres		
viginti	20	vigesimo
duo decem		
triginta	30	trigesimo
tres decem		
quadraginta	40	quadragesimo
quatuor decem		
quinguaginta	50	quingagesimo
quinque decem		
sexaginta	60	sexagesimo
sex decem		
septuaginta	70	septuagesimo
septemdecem		
octoginta	80	octogesimo
octo decem		
nonaginta	90	nonagesimo
novem decem		
centum	100	centesimo
mille	1,000	millesimo
millione	1,000,000	millionesimo

Distributive Numerals

singulo, uno per uno = *one by one.*
 bino, duo per duo = *two by two.*
 trino, tres per tres = *three by three.*
 quatuor per quatuor = *four by four.*

KEY TO INTERLINGUA

quod	= <i>that, what.</i>
quem (accusative, referring to persons and things)	= <i>what, which (acc.)</i> <i>whom.</i>
utro	= <i>whether, whichever</i> <i>(of two).</i>

Demonstrative

illo	= <i>that (it, he, she, him, her).</i>
ce, hoc, isto	= <i>this, these.</i>
illos	= <i>those.</i>
ipso	= <i>self.</i>
idem	= <i>same.</i>
tale	= <i>such.</i>
quale	= <i>such as.</i>

Interrogative

qui ?	= <i>who ?</i>
que ?	= <i>which ?, what ?</i>

Indefinite

aliquo	= <i>some, some one.</i>
omne	= <i>all, every.</i>
uno	= <i>one.</i>
ullo	= <i>some, any.</i>
nullo	= <i>not any.</i>
nemine	= <i>nobody, no one.</i>
alio	= <i>other, else.</i>
solo	= <i>alone, single, one.</i>
toto	= <i>whole, all, entire.</i>
neutro	= <i>neither.</i>
altero	= <i>either, one but not the other of two.</i>
utroque	= <i>either, both of two.</i>

me, te, illo, illa, id, nos, vos, illos, illas, jam ama or tum ama or e ama.

I, thou, he, she, it, we, you, they loved.

Likewise for the future. The idea of time may be implied in some other word of the sentence like :

cras nos lege = *we will read to-morrow.*

If it is necessary to indicate the future, it can be done by the expression in futuro, or by the verbs vol and debe like in English, or by i preceding verb :

me vol ama, me debe ama, me i ama = *I shall or will love.*

The subjunctive has no special ending, its idea is expressed by the use of conjunctions like si, que, ut, quod.

The passive form is rendered by the past participle and the verb "es", to be :

es amato = *is loved.*

The passive may be done away with, as in any language, by changing the sentence :

filio es amato ab matre = *the son is loved by the mother to :*

matre ama filio = *the mother loves the son.*

It may also be rendered by "quem" and a relative clause :

filio es quem matre ama = *it is the son whom the mother loves.*

8. ADVERBS

alibi	= <i>elsewhere.</i>	dextero	= <i>at the right.</i>
ante	= <i>before.</i>	ergo	= <i>therefore.</i>
bene	= <i>well.</i>	heri	= <i>yesterday.</i>
bis	= <i>again.</i>	hic	= <i>here.</i>
certo	= <i>certainly.</i>	hodie	= <i>to-day.</i>
cras	= <i>to-morrow.</i>	ibi	= <i>there.</i>

in fine	= at last.	quia	= because.
interim	= meantime, meanwhile.	sæpe	= often.
ita	= so, thus.	satis	= enough.
iterum	= again.	semper	= always.
jam	= already.	sic	= so, thus.
male	= badly.	sinistro	= at the left.
multo	= much.	subito	= at once, immedi- ately.
nam	= because, for.	tale	= like, such.
nimis	= too much.	toto	= entirely, wholly.
non	= no, not.	tunc	= then.
nunc	= now.	tuto	= safely.
nuper	= lately, recently.	ubi	= where.
post	= after.	ut	= as.
primo	= at first.	usque	= till, up to.
quam	= as, than.	valde	= greatly, very, very much.
quando	= when.		
quasi	= as if, almost, nearly.		

9. PREPOSITIONS

ab	= by, from.	in	= in, into.
ad	= at, to.	infra	= below, under.
adverso	= against.	inter	= among, between.
ante	= before.	intra	= within.
apud	= near.	juxta	= near, next to.
circa	= about.	ob	= on account of.
circum	= around.	per	= by means of, through.
cum	= with.	post	= after, behind.
de	= concerning, from, of.	præ	= before, in front of.
ex	= from, out of.		
extra	= outside, without.		

pro	= <i>for, on behalf of.</i>	super	= <i>above, on, upon.</i>
sine	= <i>without.</i>	trans	= <i>across, beyond.</i>
sub	= <i>below, under.</i>	ultra	= <i>beyond.</i>

10. CONJUNCTIONS

ante	= <i>before.</i>	ne	= <i>no, not.</i>
aut	= <i>or.</i>	nec	= <i>nor.</i>
cum	= <i>with, when,</i> <i>though,</i> <i>whereas,</i> <i>since.</i>	nisi	= <i>unless.</i>
dum	= <i>during, until,</i> <i>when, while.</i>	quam	= <i>as.</i>
ergo	= <i>therefore.</i>	quando	= <i>when.</i>
et	= <i>and.</i>	quasi	= <i>as if.</i>
etiam	= <i>also, even.</i>	sed	= <i>but.</i>
etsi	= <i>although, even if,</i> <i>though.</i>	si non	= <i>if not.</i>
nam	= <i>because, for.</i>	tamen	= <i>however,</i> <i>nevertheless,</i> <i>notwithstand-</i> <i>ing, yet.</i>
		ubi	= <i>where.</i>
		ut	= <i>in order that.</i>

11. CORRELATIVE CONJUNCTIONS

aut . . . aut	= <i>either . . . or (exclusive).</i>
et . . . et	= <i>both . . . and.</i>
neque . . . nec	= <i>neither . . . nor.</i>
minus . . . quam	= <i>less . . . than.</i>
plus . . . quam	= <i>more . . . than.</i>
tanto . . . quanto	= <i>as much . . . as.</i>
ut . . . ita	= <i>as . . . so.</i>
vel . . . vel	= <i>either . . . or (indifferent).</i>

without fear of being misunderstood or being too greatly incorrect.

The subject tends to come first, the predicate last, as in English and other languages. The word most expressive of the thought uppermost in mind will likely come first and the others follow in their natural sequence.

The position of the verb is usually not different from that of the English. For the sake of emphasis, the verb may sometimes come first in the sentence, without any introductory words.

Adverbs tend to follow the verb and to come before the adjective when modifying it.

Adjectives tend to follow the nouns which they modify, differing in this respect from English usage.

Demonstrative and interrogative pronouns tend to precede, relative pronouns to follow, the word or words to which they belong.

Prepositions usually precede their nouns though sometimes placed between a noun and its adjective.

The negative usually precedes the word which it affects, otherwise it precedes the verb. Frequently it begins a sentence for the sake of emphasis.

A notable difference between Interlingua and English is shown in the absence of agreement of the verb with the subject in respect to number and person, such agreement being dispensed with and regarded as unnecessary. Other agreements usually found in English and other languages are almost wholly absent in Interlingua.

In general, word-order and style may be best acquired by frequent reading of Interlingua literature.

INTERLINGUA—ENGLISH GLOSSARY

This contains the words in "*Grammatical Notes*" and those in "*Primo Libro de Interlingua*" whose meanings may not be obvious to all English-speaking people, not knowing Latin.

When none of the English words has evidently a common derivation with the corresponding Interlingua words, some English word having the same root follows in parentheses, in most cases.

ab	= abroad, at, away, away from, by, done by, far, fro, from, of, off (abduct, abjure).
abaco	= abacus, counter, table.
abes	= to be absent.
abieto	= fir tree.
accendo	= to light (in-cendiary).
accenso	= lighted (in-censed).
accipo	= to accept, to receive.
acero	= maple.
aciario	= steel.
acio	= sharpness, vision.
acquire	= to acquire, to buy.
acu	= needle.
pictura cum (per) acu	= embroidery (picture, acute).
ad	= at, by, for, near to, of, to, toward, unto, with regard to (ad-join).
ades	= to appear, to be present.
ad extero	= abroad (exterior).
adhuc	= as yet, so far.
adjacente	= adjacent, adjoining.
adjuncto	= adjunct, attached, joined.
adjunge	= to adjoin.
adjutore	= (store) clerk, (coadjutor).
adjuva	= to help (adjuvant).

GLOSSARY

- = back.
- = to look at (aspect).
- = to arrive.
- = advent, arrival.
- = adverse, against.
- = sick
- = airship (aeronaut).
- = brass.
- = summer (estival).
- = age, period (medieval).
- = to act, to do (agent).
- = to thank.
- = lamb.
- = to acknowledge.
- = farmer (agriculture).
- = camp, field (agriculture).
- = wing (alar).
- = white (albino).
- = to feed, to rear, to support (aliment).
- = alibi, elsewhere.
- = food (alimentary, alimentation).
- = else, other (alias).
- = some time.
- = considerable.
- = somewhat.
- = some, some one.
- = some.
- = a second, another, either, one of two, the other.
- = high, tall (altitude).
- = to like, to love (amiable, amorous).
- = bitter.
- = both.
- = to amble, to walk (perambulator, ambulatory).
- = friendship.
- = friend (amicable).
- = aunt.
- = agreeable, pleasant (amenity).
- = love (amorous).
- = to displace.
- = to clasp, to embrace (amplectant).
- = illiterate.
- = or ?, whether ?
- = pineapple.

anate	= duck.
ancilla	= maid, waitress (<i>ancillary</i>).
anello	= ring (<i>annular</i>).
anglo	= English (<i>Anglican</i>).
anguilla	= anguilla, eel.
angustia	= anguish, difficulty.
angusto	= constricted, narrow.
anima	= soul (<i>animate</i>).
anno	= year (<i>annals, annual</i>).
annon ?	= or not ?
annue	= to assent.
annuntio	= advertisement, announcement, (<i>annunciation</i>).
ansero	= goose.
ante	= afore, ahead, before, beforehand, ere, fore, forward, heretofore, in front, near the front, on (<i>ante, antecedence, antecessor</i>).
antea	= before, formerly.
anteprandio	= hors d'œuvre.
anti	= against, anti-
apage !	= away with thee !, begone !, get out !, off with !
apo	= bee (<i>apiary, apiculture</i>).
aperi	= to open (<i>aperient</i>).
aperto	= open (<i>aperture</i>).
apporta	= to bring, to convey.
appropinqua	= to accost, to draw near (<i>propinquity</i>).
apud	= alongside, among, at, at the house of, beside, by, care of, near, near to.
apud que	= whereat.
aqua	= water (<i>aquarium, aquatic</i>).
aquila	= eagle (<i>aquiline</i>).
ara	= to plough (<i>arable</i>).
aratro	= plough.
arde	= to burn (<i>ardent</i>).
area (de domo)	= courtyard (<i>area</i>).
argento	= silver (<i>argentine</i>).
armario	= armoire, cabinet, sideboard (<i>armoury</i>).
arretrato	= arrear.
arride	= to smile.
ascensore	= elevator, lift (<i>ascension, ascent</i>).
asino	= ass (<i>asinine</i>).
aspico	= to look.
assecurantia	= assurance, insurance.

GLOSSARY

- = assurance, insurance.
- = to meet (assembly).
- = to habituate.
- = star (astronomy).
- = postage stamp (philately).
- = and.
- = inkstand (atrament).
- = ink.
- = to attend, to wait upon.
- = to attain.
- = to dare (audacious).
- = to hear (audition, auditive).
- = heard.
- = hearing.
- = to augment, to increase.
- = to augur, to wish.
- = augury, wish.
- = august, eminent.
- = aula, hall, room.
- = ear (auricular).
- = gold (auri-ferous).
- = or.
- = either . . . or (exclusive).
- = auto-, self-.
- = help (auxiliary).
- = bird (aviary, aviation).
- = oats.
- = uncle.

- = cane, stick.
- = porter.
- = whale (baleen).
- = bath.
- = beard (barber).
- = kiss.
- = low.
- = to beat.
- = blessed, blissful, (beatitude).
- = beak, bill of a bird, jet (for gas).
- = war (belligerent).
- = well (benefactor, beneficent).
- = well said (benediction).
- = benign, courteous, kindly.
- = beast (bestial).
- = to drink (bibulous).

bibita	= beverage, drink.
bibliopola	= bookseller, bibliopole.
bibliotheca	= library, bibliotheca.
bino	= two by two (binary).
bis	= again, bis, twice.
blanditia	= blandishment, caress, (bland).
bombyco	= bombyx, silkworm.
bonitate	= goodness (bounty).
bono	= good.
bove	= ox (bovine).
braca	= breeches, trousers.
brachio	= arm, brace (brachial).
breve	= short (brevity, brief).
bubone	= owl.
bucca	= mouth (buccal).
bucina	= bugle, trumpet.
bulli	= to boil (ebullition).
caballo	= horse (cavalry, chivalry).
cade	= to fall (caducous, de-cay).
cæde	= to cut.
cælo	= heaven, sky, (celestial).
cælorasore	= skyscraper.
cæruleo	= blue, cerulean.
calce	= lime (calcareous).
calceo	= boot, shoe (calceiform).
caldario	= oven, stove (caldron).
calefac	= to heat, to warm (calefaction).
calido	= hot, warm.
callo	= callus, corn.
calore	= heat (calory).
cambin	= to change.
camera	= camera, room (shamber).
camisia	= chemise, shirt.
camino	= fireplace (chimney).
campana	= bell (campanile).
cane	= dog (canine).
canna	= reed (cane).
cannabo	= hemp.
cano	= gray.
canta	= to sing (canticle).
capace	= able, capable.
capillo	= hair, (capillary).
capite	= head, (capitation, chef, chief, de-capi- tate).

GLOSSARY

- = chapter.
- = hat (cap).
- = hatter.
- = goat.
- = capsule, box.
- = caught (capture).
- = coal (carbon).
- = flesh, meat (carnivorous).
- = car, wagon.
- = chestnut.
- = chaste.
- = cascade, cataract, waterfall.
- = chair (cathedral).
- = caution, security.
- = care, follow.
- = there, thie.
- = to abandon, to yield (cession).
- = quick (celerity).
- = cell, cellar, store room.
- = supper.
- = hundredth (centime).
- = hundred (cental, per cent.)
- = brain, cerebrum.
- = certain, certainly, of course, sure.
- = beer.
- = to erase, to stop (cessation).
- = other, rest.
- = but, on the other hand.
- = paper (card, chart).
- = stationer.
- = glove.
- = food, provisions, repast.
- = ashy, grey (cinereous).
- = about, circa.
- = to circle, to circuit, to surround.
- = circle, ring.
- = around (circumference).
- = to encircle, to surround.
- = to hawk, to peddle.
- = this side (cisatlantic).
- = to cite, to quote.
- = guitar, zither.
- = early.
- = yellow.
- = civil, polite.

GLOSSARY

- content, pleased.
- containing, continent.
- against, anti, on the contrary, opposite.
- to sadden.
- to dine, to feast.
- to cover.
- covered.
- to cook.
- kitchen.
- cook.
- before the eyes, face to face, in the face of, in the presence, openly.
- heart (cordial).
- leather (coriaceous).
- corona, crown, wreath, to crown.
- body (corporeal).
- to correct.
- bark, cortex, peel.
- culler.
- to-morrow (procrastinate).
- big, coarse, thick.
- grid, grill.
- to believe (creed, credulous).
- cream.
- to grow, to increase (crescent, ex-crescence, to in-crease).
- chalk (crayon, cretaceous).
- crude, raw, unripe.
- leg (crural).
- bedroom, closet, cubicle.
- cubit, elbow.
- mattress.
- blame, guilt (culpable).
- cultivated.
- knife.
- accompanied by, in company with, together with, with.
- cup.
- copper.
- care, cure, to care, to cure.
- to run (current).
- course, run.
- short (curt).
- custodian, keeper.

da	= to give.
damnosus	= hurtful, injurious (to damn, to damnify).
dapifero	= steward, waiter.
de	= about, according to, concerning, from, of.
de me	= mine, my.
de nos	= our, ours.
de novo	= afresh, again, anew (novel).
de te	= thine, thy, your, yours (sing.)
de vos	= your, yours (pl.)
debe	= must, ought, to owe (debt, debtor)— (used to indicate the future—see Gram. notes).
debile	= debile, weak.
debito	= debt.
decem	= ten (decimal).
decem-et-duo, decem-duo	= twelve.
decem-et-uno, decem-uno	= eleven.
decessu	= death (decease).
decimo	= tenth (decimal).
decimo-primo	= eleventh.
decimo-secundo	= twelfth.
decimo-tertio	= thirteenth.
deficio	= to be lacking, to default, to lack (deficient).
dego	= to reside, to spend time.
deinde	= after, back, since.
dejejuno	= breakfast.
delecta	= to charm, to entertain (delectable).
denario	= money.
denique	= at last, finally.
dente	= tooth (dental, dentist).
Deo	= God (deity).
descendo	= to descend, to go down.
desidera	= to desire.
desiderio	= desire.
designo	= design, sketch.
despecta	= to despise.
despico	= to despise.
detego	= to detect, to discover.
devesti	= to take off clothes.
dextero	= at the right, right side (dexterous, dextral).
diabolo	= deuce, devil.
dic	= to declare, to say (diction).
die	= day (diurnal).
diffundo	= to diffuse, to spread.
digere	= to digest.

GLOSSARY

- = digit, finger.
- = worthy (to design).
- = half (*demi-monde*, *demi-god*).
- = to address, to direct.
- = to learn (disciple).
- = to discover.
- = discovered.
- = to discuss, to talk over.
- = distant, far.
- = diurnal, journal.
- = different, diverse.
- = riches.
- = to teach (disciple).
- = learned (doctor).
- = to grieve, to regret (doleful).
- = regretful, sad, sorry.
- = ache, pain (*dolorous*).
- = Mrs., woman (*ma-donna*).
- = Sunday (dominical).
- = Miss, young lady (*damsel*).
- = Mr., Sir, lord (*dominion*).
- = to tame (daunt).
- = home, house (*domicile*).
- = donation, tip.
- = up to.
- = to sleep (dormant).
- = back (*dorsal*).
- = dotation, dowry.
- = doubt (dubious).
- = to lead (duct).
- = leader (*con-ductor*).
- = sweet (dulcet, to *dulcify*).
- = during, provided, until, when, while, whilst.
- = two (duet).
- = twenty.
- = two by two.
- = twice.
- = double.
- = to last (durable, duration).
- = hard (*durometer*, *durous*).

- = preceding a verb indicates past tense—
(see Gram. notes).
- = behold I, here he is I, see I, there he is I

GLOSSARY

- = to display, to exhibit, to expose.
- = to express.
- = to execute.
- = exterior.
- = abroad.
- = exceedingly, extra, out of, outside, without.
- = exterior, foreign, extraneous.
- = to get rid of, to remove (exude).

- = bean (fabaceous).
- = building, fabric, firm, mill, to build, to construct.
- = manufacturer (fabrication).
- = to do, to make (factory, facture).
- = easy, facile.
- = bill.
- = beech.
- = celebrity (fame, famous).
- = janitor, manservant.
- = to stuff, to upholster.
- = flour, farina, meal.
- = farrago, medley.
- = bundle, package (fascicle).
- = necktie.
- = follower, supporter (favourer).
- = to favour, to follow, to indorse.
- = fever (febrifuge).
- = cat (feline).
- = happy (felicity).
- = female, woman (feminine).
- = fenestra, window.
- = to carry (of-fer, pre-fer).
- = course (of a dinner).
- = to strike, to wound.
- = iron (ferrous).
- = railroad, railway.
- = fatigued.
- = festination, hurry.
- = to become.
- = earthenware, pottery (fictile).
- = feigned, unfounded, (fiction).
- = faithful (fidelity).
- = assurance, confidence, reliance.
- = daughter (filial).

GLOSSARY

- = *hen* (gallinaceous).
- = *cock*.
- = *to rejoice*.
- = *pleasure* (joy).
- = *gauze*.
- = *cheek*.
- = *genus, kind*.
- = *genitor, parent*.
- = *clan, gens, people*.
- = *courteous, gentle*.
- = *knee*.
- = *to manage, to wear clothes*.
- = *manager* (vice-gerent).
- = *bud, germ*.
- = *ice* (glacial).
- = *glaucous, seagreen*.
- = *to gulp down, to swallow* (glut).
- = *cotton*.
- = *to go, to go on foot, to walk* (gradient).
- = *corn, grain*.
- = *pencil* (graphic).
- = *thanks* (grateful).
- = *gratis, scot free*.
- = *agreeable, grateful*.
- = *grave, heavy, serious*.
- = *to govern, to rule*.
- = *gum, India rubber*.
- = *to taste* (dis-gust, gustation).
- = *gusto, taste*.
- = *drop, gutta*.
- = *chalk, gypsum*.
- = *to turn around* (gyroscope).

- = *to have*.
- = *to live, to reside* (habitant).
- = *clothes, habit*.
- = *here, this way*.
- = *breath* (halitosis).
- = *draught, drink*.
- = *week* (hebdomadal).
- = *dull, hebetate*.
- = *sunflower*.
- = *liver* (hepatic).
- = *grass, herb*.
- = *heir, inheritor*.

heri	= yesterday.
heu !	= alas !
heus !	= hallo !, hark !, hey !, ho !
hic	= here.
hieme	= winter (<i>hiemal</i>).
hinc	= from here, hence.
hirpice	= harrow.
hirundine	= swallow.
hoc	= this, these.
hodie	= to-day (<i>hodiernal</i>).
homine	= man (<i>homo</i>).
homo	= man ; used as indefinite pronoun like people, they, French on, German man.
hora	= hour.
horario	= time table.
hordeo	= barley.
horologiaro	= watchmaker.
horologio	= clock, horologe, watch.
horto	= garden (<i>horticulture</i>).
hospite	= guest, host (<i>hospitable</i>).
huc	= hither.
humero	= humerus, shoulder.
humile	= humble, low, meek.
huracano	= hurricane.
i	= to go ; preceding a verb indicates future tense (see Gram. notes).
ibi	= there.
ice	= to hit, to punch (<i>ictus</i>).
id	= it, that.
idem	= idem, same (<i>iden-tity</i>).
ignavo	= coward, dastard, sluggard.
igne	= fire (<i>igneous</i>).
ignoto	= strange, unknown (<i>ignorance</i>).
illa	= she.
illac	= by that way, that way.
illas	= them, they (<i>fem.</i>)
illic	= in that place, there.
illo	= he, him, it, that, yon, yonder.
illos	= them, they, those.
illumina	= to illuminate, to light.
iminisso	= iminitted, injected.
impavido	= dauntless, fearless.
impedi	= to embarrass, to fetter, to impede.
impedimento	= baggage, encumbrance.

GLOSSARY

- = to drive forward, to impel.
- = to command, to govern (imperious).
- = authority, domain, empire (imperial).
- bilo = impermeable, waterproof.
- = to charge, to impose, to load.
- = fee, tax (to impose, impost).
- = impress, printed.
- o = printer (impression).
- = in, inside, into.
- oo = elsewhere.
- = at last, finally.
- = used to indicate future tense (see Gra notes).
- nodo = by no means, in no way.
- ito = used to indicate past tense (see Gra notes).
- = to excite, to fire, to inflame (incendiar).
- = to cut, to happen, to incite, to meet.
- = to begin (incipient).
- = cut, engraved, incision.
- = included (enclosure).
- = forth, from then, from there, from 11 time forward, hence, thence, then after, therefore.
- = to hint, to indicate, to sign.
- = hand (of a watch), index.
- = to be indignant, to resent.
- = to assume, to induce, to plate, to spread.
- = ill-omened, inauspicious, unfavourable.
- = to bring in, to infer, to inflict.
- = inferior, lower, underling.
- = illness, infirmity, sickness.
- = ill, infirm, sick.
- = to influence.
- = accident, disaster, misfortune.
- = below, beneath, down, infra, under.
- = engineer.
- = talent (ingenuity).
- = to begin, to come in, to take steps.
- = entrance, ingress.
- = inodorous, without odour.
- = destitute, helpless, unfriended.
- = restless, uneasy (inquietude).
- = tenant (of a house).
- = to inquire.

inscripto	= <i>inscribed.</i>
insero	= <i>to graft, to implant, to insert.</i>
inspico	= <i>to examine, to inspect, to look into.</i>
insta	= <i>to lay stress on.</i>
instiga	= <i>to instigate, to prompt, to urge.</i>
instruo	= <i>to furnish rooms (instruct).</i>
insula	= <i>island, to insulate.</i>
intelligo	= <i>to perceive, to understand (intelligent).</i>
inter	= <i>amid, amidst, among, amongst, between, betwixt, by, within.</i>
interdum	= <i>sometime.</i>
interea	= <i>at that time, then, thereupon.</i>
interes	= <i>to be between, to interest, to intervene.</i>
interessante	= <i>interesting.</i>
interim	= <i>interim, meantime, meanwhile.</i>
interlaquea	= <i>to interlace.</i>
interpono	= <i>to insert, to interpose.</i>
interpretando	= <i>to undertake (enterprise).</i>
interroga	= <i>to ask, to interrogate.</i>
intra	= <i>during, inside, within ; to enter, to go in.</i>
inutile	= <i>futile, inutile, useless.</i>
inveni	= <i>to find, to invent.</i>
invido	= <i>to envy (invidious).</i>
involutro	= <i>envelope, involucre.</i>
involve	= <i>to envelop, to wrap (to involve).</i>
io !	= <i>hurrah !</i>
ipso	= <i>herself, himself, it, itself, self, very.</i>
irato	= <i>angry, furious, irate.</i>
irreale	= <i>unreal.</i>
isto	= <i>that, these, this, those.</i>
ita	= <i>accordingly, as, aye, in such a way, so thus, true, yea, yes.</i>
ita vero	= <i>certainly.</i>
itaque	= <i>consequently, therefore.</i>
item	= <i>and, item.</i>
iterum	= <i>again, repeatedly (to re-iterate).</i>
itineraria	= <i>to travel (itinerant).</i>
itinero	= <i>journey, trip (itinerary).</i>
jaco	= <i>to lie.</i>
jacta	= <i>to throw (jactation).</i>
jam	= <i>already, now, soon.</i>
joco	= <i>game, play (jocose, joke).</i>
jove	= <i>Jupiter.</i>

GLOSSARY

- = Thursday.
- = to order.
- = to jubilate, to rejoice.
- = gaiety, pleasure (jocund).
- = to adjudicate, to judge.
- = judge.
- = decision, judgment.
- = loom, team, yoke.
- = connection, jointure.
- = equity, justice, law.
- = broth, soup (juice).
- = young, youth (juvenile).
- = according to, along with, by the side of,
close by, close to, hard by, near, next
to, nigh (juxta-position).
- = to clapse, to fall, to glide, to trip.
- = labium, lip.
- = to labour, to work.
- = torn (to lacerate).
- = skirt.
- = tear, to cry (lachrymal).
- = milk (lactary).
- = damaged, injured (lesion).
- = to gladden.
- = gaiety, gladness, joy (Letitia).
- = glad, joyful.
- = left, on the left.
- = blade, lamina.
- = wool (laniferous).
- = stone, tombstone (lapidary).
- = pebble.
- = lace.
- = tired, weary (lassitude).
- = brick.
- = side (lateral).
- = broad, wide (latitude).
- = to bark.
- = laurel.
- = to wash (lavation).
- = lesson (lection).
- = bed.
- = lector, reader.
- = lecture, reading.
- = law (legal).

lego	= to read (legible).
lene	= bland, gentle, lenient.
lento	= slow (lento).
leporo	= hare (leporine).
levo	= light (of weight) (levity).
libenter	= freely, gladly, willingly.
libero	= free (liberty).
libito	= pleasure.
libo	= cake.
libramenta	= dumbbell.
librario	= bookseller (library).
libro	= book, (library).
lica	= to be permitted (license).
ligno	= timber, wood (ligneous).
limino	= doorstep, threshold, window sill (subliminal).
limine supero	= lintel.
limo	= mud.
lingo	= to lap, to lick.
lingot	= ingot.
lingua	= language, tongue.
lino	= flax, linen.
linquo	= to abandon, to leave (to relinquish).
linteo	= tawel (lint).
linteolo	= bedspread, sheet.
lintro	= canoe.
lira	= furrow, rail.
litore	= shore (littoral).
loca	= to rent (to locate).
loco	= estate, place, region, tract (local).
locupletio	= rich, wealthy.
locuto	= spoken (loquacious).
longo	= far (long).
loque	= to speak (loquacious).
luco	= light (lucifer).
lucra	= to acquire, to earn, to gain (lucrative).
lucro	= benefit, gain, lucre.
lucta	= battle, fight, struggle, to fight.
lude	= to act, to jest, to play.
ludo	= amusement, game, play.
luganica	= sausage.
lumino	= light (luminous).
luna	= moon (lunar).
lunadio	= Monday.
lupo	= wolf (lupine).

GLOSSARY

- = moist, soaked.
- = more, rather.
- = master, teacher (magistrate).
- = great, large (magnitude).
- = May.
- = greater, larger, major, mayor.
- = ancestry.
- = bad, badly, damage, evil, injury, wrong,
wrongly (malevolent).
- = to misform (malformation).
- = apple.
- = to send (mandate).
- = to eat (manducation).
- = morning, to remain.
- = sleeve.
- = napkin, tablecloth.
- = hand (manual).
- = handle.
- = map, tablecloth.
- = sea (maritime).
- = wife, to marry.
- = husband (marital).
- = marble (marmoreal).
- = Mars.
- = Tuesday.
- = March.
- = male (masculine).
- = block, bulk, mass, to mass.
- = mother (matricide).
- = to hasten, to mature.
- = especially, most, very.
- = I, me.
- = myself.
- = to cure, to heal (medicine).
- = physician, practitioner (medical).
- = half, moiety.
- = middle, midst (medium).
- = better (a-meliorate).
- = honey (melliferous).
- = to relate (memory).
- = meal, table (mensal).
- = month (menstrual).
- = measure (mensuration).
- = mind, (mental)—used to form adverbs
cum mente diligente = cum diligente
mente = diligently.

- = chin.
- = mine, my.
- = merchant.
- = goods, merchandise.
- = Wednesday.
- = noon (meridian).
- = bare, mere, unmixed.
- = crop, harvest.
- = harvester, reaper.
- = to harvest, to reap.
- = bit, mica, to twinkle.
- = soldier (militia).
- = thousand (millennium).
- = thousandth.
- = mile.
- = menacing, threatening.
- = by no means, least, lesser, lowest, minimum, not at all.
- = to abate, to diminish, to reduce.
- = less, minus.
- = less . . . than.
- = menu.
- = marvellous, wonderful.
- = curious, remarkable.
- = to blend, to mingle, to mix.
- = mercy, misericorde, pity.
- = helpless, very poor, wretch (misery).
- = sent (mission).
- = to send (to re-mit).
- = mobile, movable, personal property.
- = dressmaker (modiste).
- = form, mode, mood ; used to form adverbs : in modo fraterno = in fraterno modo = fraternally.
- = dismal.
- = soft (to mollify).
- = to show (to demonstrate).
- = to die (mortal).
- = death (mortal).
- = motion.
- = anon, at once, directly, presently, soon, then, thereupon.
- = wife, woman.
- = many, much, very (multitude).
- = world (mundane).

GLOSSARY

- = wall (mural).
- = fly.
- = to change (mutation).
- = dumb, mute.
- = to borrow.

- = because, for, inasmuch as.
- = to arise, to be born (nascent).
- = nose, nozzle (nasal).
- = to swim (natatorium).
- = birthday.
- = born (native).
- = shipwrecked person.
- = ship (navy).
- = lest, no, not, that not.
- = cloud, nebula.
- = and not, nor.
- = needs (necessary).
- = to need, to necessitate.
- = execrable.
- = to deny, to disclaim, to negate.
- = business, shop (to negotiate).
- = nobody, no one.
- = nephew, niece.
- = neither . . . nor.
- = neither, neuter.
- = black (negro).
- = nihil, not a whit, nothing.
- = too much.
- = to snow.
- = Japan.
- = Japanese (n.).
- = Japanese (adj.).
- = unless.
- = snow (niveous).
- = night (nocturnal).
- = to call by name, to nominate.
- = named.
- = name, noun.
- = by no means, no, not, not at all.
- = not so.
- ed etiam = not only . . . but also.
- = ninetyeth.
- = ninety (nonagenarian).
- = not yet.

GLOSSARY

- = *eighty* (*octogenarian*).
- = *eye* (*ocular*).
- = *distaste*, *hate*, *odium*.
- = *to smell* (*odour*).
- = *offended*.
- = *factory*, *laboratory*, *office*, *shop*.
- = *oil*.
- = *smell* (*olfactory*).
- = *formerly*, *once*, *once upon a time*, *some time ago*, *of yore*.
- = *all*, *altogether*, *every*, *everybody* (*omnibus*).
- = *to charge*, *to load* (*onerous*).
- = *achievement*, *business*, *handiwork*, *opera*, *task*, *to operate*, *to work*.
- = *labourer*, *worker*.
- = *operation*, *superstructure*.
- = *to upholster*.
- = *upholstered*.
- = *to be necessary*, *it behoves*, *must*, *ought*.
- = *to attack*, *to fight against*.
- = *best* (*optimism*).
- = *to address*, *to entreat*, *to harangue*, *to orate*.
- = *discourse*, *oration*, *speech*.
- = *to arrange*, *to file*, *to order*.
- = *mouth* (*oral*, *orifice*).
- = *to arise*, *to originate*, *to spring*.
- = *rice*.
- = *kiss* (*osculate*).
- = *door*.
- = *ease*, *idleness*, *unemployment* (*otiose*).
- = *sheep* (*orine*).
- = *wood-sorrel*.

- = *to pay*.
- = *payable*.
- = *payment*.
- = *package*.
- = *peace*.
- = *almost*, *nearly* (*pen-insula*).
- = *last but one*, *penultimate*.
- = *borough*, *district*, *village*.
- = *peel*, *poker*, *scoop*, *shovel*.
- = *palate*, *roof of the mouth*.

- = *straw.*
- = *cloak, mantle.*
- = *pile, pole, rod, staff, stake.*
- = *bog, pool, swamp (paludal).*
- = *bread (panification).*
- = *short piece of cloth, short garment.*
- = *cloth, fabric.*
- = *pope (papal).*
- = *to adorn, to prepare.*
- = *by-product.*
- = *to abstain, to avoid waste, to preserve,*
to retrench, to spare.
- = *alike, equal, par, peer.*
- = *couple, pair.*
- = *wall (parietal).*
- = *to depart.*
- = *small.*
- = *passamanterie.*
- = *sparrow.*
- = *everywhere, in various places, passim.*
- = *step (pace).*
- = *to suffer, to permit (patient).*
- = *father (patriarch).*
- = *few, little (paucity).*
- = *gradually.*
- = *floor, pavement.*
- = *peacock (pavonine).*
- = *to card, to comb (ecten).*
- = *breast, chest (pectoral).*
- = *foot (pedal, pedestrian).*
- = *worst (pejoration).*
- = *fell, peel, skin, to push (impellent, to*
im-pel, to re-pel).
- = *to hang (pending).*
- = *to think, to weigh (pensive).*
- = *by means of, per, through, throughout.*
- = *by chance, perchance (case).*
- = *to feel, to get, to perceive, to understand.*
- = *to go through, to pass.*
- = *percussion, shock.*
- = *to bang, to hit, to percuss.*
- = *to lose (perdition).*
- = *to accomplish, to perfect.*
- = *parchment, vellum.*
- = *to be lost, to die, to perish.*

GLOSSARY

- = *danger, peril, risk.*
- = *dangerous, perilous.*
- = *to remain.*
- = *peach.*
- = *to look at (perspective).*
- = *to appertain, to pertain.*
- = *to lay devastate.*
- = *to arrive (parvenu).*
- = *very bad, worst (pessimism).*
- = *to beg, to request, to seek (petition).*
- = *stone (petrify).*
- = *druggist, pharmacist.*
- = *cutter, yacht.*
- = *bottle (phial, vial).*
- = *painted (picture).*
- = *embroidery (picture).*
- = *lazy.*
- = *ball, electric battery or cell, pile, pillar
quay.*
- = *bonnet, cap, hat.*
- = *hair (pilose).*
- = *fin, pin.*
- = *pine tree.*
- = *dutiful, godly, pious.*
- = *pepper.*
- = *pear.*
- = *to fish (piscatorial).*
- = *fish.*
- = *pea.*
- = *to be agreeable, to please.*
- = *pleasant.*
- = *to cry, to weep.*
- = *plane, floor.*
- = *dish, plate.*
- = *complete, full (plenary).*
- = *to cry, to regret, to weep.*
- = *to rain (pluvial).*
- = *feather, plume.*
- = *lead (plumbeous).*
- = *several, some (plural).*
- = *more, plus.*
- = *more . . . than.*
- = *rain (pluvial).*
- = *glass for drinking.*
- = *inch, pollex, thumb.*

- = *Polish.*
- = *weight.*
- = *heavy, ponderous, weighty.*
- = *to lay, to place, to put.*
- = *bridge, deck (pontoon).*
- = *people (population).*
- = *door (portal).*
- = *put (p.p.), situated.*
- = *to possess.*
- = *after, afterwards, back, backwards, behind, henceforth, henceforward, hereafter, past, since (post-bellum).*
- = *after, afterwards.*
- = *claim, demand (to postulate).*
- = *to be able, can, may (potent).*
- = *potent, powerful.*
- = *command, power, sovereignty.*
- = *better, instead, preferably, rather.*
- = *before, fore, in front of.*
- = *to find, to give, to offer, to supply.*
- = *especially.*
- = *to cut off.*
- = *to present.*
- = *especially.*
- = *against, besides, beyond, except, past, ultra (preter-natural).*
- = *moreover.*
- = *passer by.*
- = *passed, past (preterit).*
- = *to forecast, to foresee, to prewise.*
- = *dinner, meal (postprandial).*
- = *breakfast.*
- = *lunch.*
- = *dinner.*
- = *supper.*
- = *lawn.*
- = *to pray.*
- = *to take (com-prehend, prehensible).*
- = *to compress, to crush, to emphasize, to press, to push, to urge.*
- = *price (precious).*
- = *at first, beforehand, first, firstly, foremost, former, in the first place (prime).*
- = *beginning, commencement, principle.*
- = *former, preceding, prior.*

GLOSSARY

- = deprived.
- = before, in behalf of, for, in favour of, pro.
- = to prove, to test (probation).
- = gale, storm.
- = ancestor, forefather, progenitor.
- = to progress, to push on.
- = to plan, to project, to throw forth.
- = prompt, ready.
- = near, roundabout.
- = to bias (propense).
- = one's own, own, proper, special, suitable.
- = because of, on account of.
- = to look at (prospect).
- = origin, provenience.
- = alongside, near, nearest, 'next, shortly (ap-proximate).
- = girl, maid.
- = boyhood, girlhood.
- = child (puerile).
- = battle, conflict, struggle, to conflict (pugnacious).
- = beautiful, pretty (pulchritude).
- = chicken (pullet).
- = lung (pulmonary).
- = to knock, to pulsate.
- = cuff (pulse).
- = bar in a river, bolster, cushion, pillow.
- = matter, pus.
- = to consider, to reckon, to think (reputed).
- = hole, pit, shaft, well.
- = fire (pyrometer, pyro-tecnics).
- = steamship.
- = steamboat.
- = fortieth (quadragesima).
- = forty.
- = quadrate, square.
- = quadruple.
- = to ask, to query, 'to seek.
- = question.
- = inquiry, query, question.
- = as, such as, what, which (quality).
- = as, how, how much, in what manner, than.

quamvis	= <i>albeit, although, as you wish, ever so, however much, though.</i>
quando	= <i>when.</i>
quando ?	= <i>at what time ?</i>
quanto	= <i>as, such as (quantity).</i>
quanto ?	= <i>how great ?, how much ?</i>
quare	= <i>whereby, wherefore, why.</i>
quare ?	= <i>by which means ?, from what cause ?, on what account ?</i>
quarto	= <i>fourth (quart, quarter).</i>
quasi	= <i>almost, as if, as it were, just as, nearly (quasi).</i>
quassa	= <i>to break, to quash, to shake.</i>
quatuor	= <i>four.</i>
quatuor decem	= <i>forty.</i>
que	= <i>that, what, which, who.</i>
quem	= <i>what, which (acc.), whom.</i>
quereu	= <i>oak (quercine).</i>
qui	= <i>who.</i>
quia	= <i>because, inasmuch as.</i>
quid ?	= <i>why ?</i>
quidem	= <i>truly.</i>
quiesco}	= <i>to quiesce, to rest.</i>
quietantia	= <i>quittance, receipt.</i>
quin ?	= <i>why not ?</i>
quina	= <i>quinine.</i>
quinguesimo	= <i>fiftieth (quinguesima).</i>
quingaginta	= <i>fifty.</i>
quinque	= <i>five (cing-foil).</i>
quinque decem	= <i>fifty.</i>
quinto	= <i>fifth (quintal).</i>
quod	= <i>that what.</i>
quomodo	= <i>how, in which manner, in what manner.</i>
quot ?	= <i>how many ? (quota).</i>
quotiens ?	= <i>how many times ? (quotient).</i>
rabido	= <i>mad, rabid.</i>
rado	= <i>to shave (razor).</i>
radice	= <i>root (radical).</i>
ramo	= <i>antler, branch, offshoot (ramify).</i>
rana	= <i>frog, rana.</i>
ranunculo	= <i>ranunculus, ladpole.</i>
rapi	= <i>to catch, to kidnap, to ravish.</i>
rata	= <i>instalment, rate.</i>
ratione	= <i>ratio, reason.</i>

GLOSSARY

- = *thing.*
- = *receipt, reception.*
- = *to receive.*
- = *to recall, to record, to remember.*
- = *recollection, remembrance (record).*
- = *right, straight.*
- = *to have recourse, to resort (recurrent).*
- = *to decline, to deny, to refuse (recusant).*
- = *to return.*
- = *income, profit, rent, returns, returned, royalty.*
- = *to go back, to return.*
- = *gone back, returned, veteran.*
- = *king, to control, to govern, to rule (regent).*
- = *queen.*
- = *domain, empire, kingdom, reign, rule, state.*
- = *to go back (regressive).*
- = *rule, ruler, to rule (regular).*
- = *to raise, to relieve.*
- = *refuse, relict, relinquished.*
- = *to abandon, to leave, to relinquish.*
- = *relic, remains.*
- = *balance of money, excess, remainder, surplus.*
- = *to remain.*
- = *row, trip on a boat.*
- = *to be born again (renascence).*
- = *kidneys, reins.*
- = *to renounce.*
- = *to creep, to trail (reptile).*
- = *to discover.*
- = *discovered.*
- = *to reproach, to reprove (reprobate).*
- = *residue, rest.*
- = *to conserve, to preserve, to respect.*
- = *to breathe, to respire.*
- = *to answer, to respond.*
- = *answer, reply, response.*
- = *to remain, to resist.*
- = *to correct, to give back, to restore, to retrieve (restitution).*
- = *to keep back, to retard.*
- = *net (reticulate).*

GLOSSARY

- = *Saturday.*
- = *pebble, rock, stone.*
- = *stair.*
- = *stool.*
- = *hulk, hull, launch.*
- = *scapula, shoulder.*
- = *school.*
- = *pupil, scholar.*
- = *to know (science).*
- = *spark.*
- = *dross, scoria, slag.*
- = *to write (to scribble, scribe).*
- = *written (scripture).*
- = *soup plate.*
- = *knitting, to knit.*
- = *herself, himself, itself, self, themselves.*
- = *one's self, themselves.*
- = *to cut (secant).*
- = *rye.*
- = *century.*
- = *second.*
- = *according to, after.*
- = *safe, secure.*
- = *followed.*
- = *but, however, yet.*
- = *seat ; to sit (sedentary).*
- = *sitting.*
- = *bench, seat, stool.*
- = *to select.*
- = *once.*
- = *to disseminate, to sow.*
- = *seed, semen.*
- = *always, aye, ever, every time, soever*
(sempiternal).
- = *aged, old (senile).*
- = *old age.*
- = *to be aware, to feel, to perceive, to sense.*
- = *seven (September).*
- = *seventy.*
- = *week.*
- = *seventh.*
- = *seventieth (septuagesima).*
- = *seventy (septuagint).*
- = *to follow (sequel).*
- = *following (con-sequent).*

GLOSSARY

- = to ring, to sound (sonant).
- = sound (sonorous).
- = sister (sorority).
- = chance, fortune, sort.
- = to scatter, to spread.
- = space.
- = hope (de-sperate).
- = to look (pro-spect).
- = sample, specimen.
- = to behold, to look, to stare.
- = mirror (specular).
- = cave, den.
- = to hope (de-sperate).
- = prickly, spinous, thorny.
- = thick.
- = to blaze, to shine (splendour).
- = spouse, wife.
- = husband, spouse.
- = foam, spume, to foam, to spume.
- = dirty.
- = scale of fish (squamous).
- = to stand, to stay (static).
- = to establish, to fix, to settle.
- = tin (stannic).
- = at once, forthwith, immediately, instantly, on the spot, straightway.
- = weather.
- = star (stellar).
- = goad, pencil, stalk, style.
- = ancestry, lineage, race, stirps.
- = road, street.
- = narrow (strict, stricture).
- = ostrich.
- = fool, imbecile, stupid.
- = to be surprised (stupor).
- = to surprise, to stupefy.
- = below, beneath, by, down, downstairs, under, underneath.
- = drawers, bloomers.
- = cork, suber.
- = frequently.
- = all at once, at once, directly, hastily, immediately, off-hand, soon, straightway, subito, sudden, suddenly.
- = to lift, to raise.

GLOSSARY

- = *as much, so far, so great, so much.*
- = *as much . . . as.*
- = *carpet, rug (tapestry).*
- = *to be late, to retard.*
- = *laggard, lazy, late (tardy).*
- culo = *taxicab.*
- = *thee, thou, you (sing.)*
- = *thysself, yourself.*
- = *ceiling, roof.*
- = *to cover (tegument).*
- = *cloth, fabric, web.*
- = *custom duty.*
- = *tense, term, time, weather (temporal).*
- = *to hold forth, to offer, to strain, to stretch (tension).*
- = *to tempt, to try (tentative).*
- = *awning, curtain, tent.*
- = *thin (tenuous).*
- = *thrice.*
- = *to clean, to polish, to scrub.*
- = *land, terra.*
- = *afraid, frightened (terrify).*
- = *third (tertiary).*
- = *card, ticket (tessera).*
- = *witness (testify).*
- = *to weave (textile).*
- = *cloth, fabric.*
- = *thesaurus, treasure.*
- = *chest, thorax, vest.*
- = *to fear (timid, timorous).*
- = *apprehension, fear.*
- = *tub.*
- = *to cancel, to lift up, to remove, to throw.*
- = *to thunder.*
- = *to twist, to wind up clocks (to ex-tort).*
- = *roast, toasted.*
- = *so many, such a great number.*
- = *all, entire, everything, whole, wholly (total).*
- = *dash, tract.*
- = *to hand over (tradition).*
- = *translation.*
- = *to drag, to pull (traction).*
- = *train.*
- = *crossing, route, trajectory.*

GLOSSARY

- = one by one.
- = one third.
- = once.
- = city, town (urban).
- = to burn (to in-ure).
- = to be urgent, to impel, to urge.
- = bear (ursine).
- = customary, usual.
- = clear to, right on, till, until, up to.
- = as, how, in order that, in the end that
just as.
- = how?, in what way?
- = as . . . so.
- = to use.
- = useful (utility).
- = whether, whichever.
- = or?, whether?
- = whether . . . or.
- = whether . . . or not.
- = either, both of two.
- = grape, uva.
- = wife (uxorious).

- = cow (vaccine).
- = empty, vacuum, void.
- = to go (vademecum).
- = woe!
- = ambiguous, uncertain, vague.
- = exceedingly, greatly, much, very, ver-
much.
- = to be worth (value).
- = value, valour.
- = faucet, valve.
- = bard, poet.
- = drawn, transported (vector).
- = driver.
- = to carry, to transport in a vehicle.
- = carriage, vehicle.
- = either . . . or (indifferent).
- = to pluck, to snatch.
- = velvet.
- = curtain (veil).

- = quick, swift (velocity).
- = chase, hunt (venatorial).

venditoro	= <i>salesman, seller.</i>
venena	= <i>to poison (venom).</i>
veneredio	= <i>Friday.</i>
veni	= <i>to come (to con-vene).</i>
vento	= <i>wind (ventilation).</i>
ver	= <i>spring (vernal).</i>
verbo	= <i>verb, word.</i>
vere	= <i>correctly, truly, verily, very; to fear, to respect.</i>
vermo	= <i>worm (vermicular).</i>
vero	= <i>but, certainly, surely, true, truly (veracious).</i>
versa	= <i>to be engaged in, to pour, to shed.</i>
verso	= <i>against, towards, versus.</i>
versuto	= <i>adroit, dextrous, shrewd, versatile.</i>
verto	= <i>to translate, to turn (to con-vert).</i>
vertico	= <i>apex, summit, vertex.</i>
vespero	= <i>evening (vespers).</i>
veste	= <i>clothes, dress (vest).</i>
vesti	= <i>to dress, to wear clothes (vestment).</i>
vestito	= <i>clad.</i>
vestro	= <i>your, yours.</i>
vetere	= <i>old (veteran).</i>
vetustato	= <i>antiquity.</i>
vi	= <i>force, might, violence.</i>
via	= <i>street, via.</i>
viatore	= <i>passenger, traveller, wayfarer.</i>
vico	= <i>time, turn, in lieu of (vice-president).</i>
vicies	= <i>twenty times.</i>
vicino	= <i>beside, near, neighbour (vicinity).</i>
vico	= <i>alley, street, village.</i>
victo	= <i>conquered, vanquished (victory).</i>
victoro	= <i>conqueror, victor.</i>
vide	= <i>to see (to pro-videre, vision).</i>
viduo	= <i>widow, widower.</i>
vigesimo	= <i>twentieth (vigesimal).</i>
vigilo	= <i>policeman (vigilant).</i>
vigilia	= <i>eve, vigil.</i>
viginti	= <i>twenty.</i>
vile	= <i>abject, coward, vile.</i>
vince	= <i>to beat, to conquer, to gain, to vanquish (vincible).</i>
vinea	= <i>vinery, vineyard.</i>
vino	= <i>wine (vinaceous).</i>
virga	= <i>bludgeon, rod, stick, verge.</i>

GLOSSARY

- = husband, man, spouse.
- = comma, virgule.
- = green (viridity).
- = seen.
- = view, vista.
- = sight, view (visual).
- = life (vital).
- = glass (vitreous).
- = veal (vituline).
- = to live (to re-vive, to vivify).
- = alive, fresh, lively, vivacious.
- = barely, hardly, scarcely.
- = to call, to name (vocation).
- = word (vocabulary).
- = vocal, vowel.
- = voice.
- = to be willing, to wish ; used to indicate future time (voluntary).
- = to fly (volatile).
- = pleasure, will (voluntary).
- = to coil, to revolve, to turn.
- = you.
- = yourselves.
- = populace, rabble (vulgar).
- = fox (vulpine).
- = bearing, face, look, visage.
- = jealous.

ACADEMIA PRO INTERLINGUA

Praesidente :

G. PEANO, Prof. in Universitate de Torino, Cavoretto,
Torino

SCHOLA ET VITA

Organo de Academia pro Interlingua

Directore : Nicola Mastropaolo

via E. Pagliano 46

Milano (Italia)

Subscriptiones : 6 shilling aut \$1.50
aut aequivalente

HOC VOLUMINE CONTINE

INTRODUCTIONE :	PAGE
Ad lectores	1
Interlingua : historia	2
Volapük	4
Esperanto	4
Idiom Neutral	5
Ido	5
Academia pro Interlingua	6
Regulas pro Interlingua	7
Vocabulario	7
Orthographia	8
Lingua Sine Grammatica	11
Questionnes de Grammatica	12
Ad magistro que doce Interlingua per Hoc Libro	18
Ad scholare que Stude Interlingua Sino Magistro	19
PRIMO PARTE :	
Verbo : es, habe, etc.	21
Possessivo et demonstrativo	21
Præterito et futuro	22
Lectura et scriptura	23
Numero	25
Schola	26
Ædificios	27
Corpore humano	27
Habitu	28
Mensa	29
Tempore	30
Cognatos et amicos	31

	PAGE
Anno	32
Die et nocte	33
Zoologia	34
Itinere	35
Viatore	36
Habitatione	38
Acquisitione (Emptione)	39
Associatione	40
Agricultura	41
Industria de metallo	42
Industria textile	43
Industria de petra	45
Charta et libro	45
Posta	47
Communicatione electrico	49
Pondere et mensura	52
Aeronautica	55
Athletica aut sport	56
Geographia	57
Meteorologia	58
Artes	59
Musica	60
Medicina	61
Geologia	62
Botanica	64
Educatione	66

SECUNDO PARTE: SCRIPTOS PER VARIO SOCIO DE ACADEMIA PRO
INTERLINGUA

Mare	68
Jove (Jupiter)	69
Primo et secundo asino.	69
Infantia liberato	70

Primo

I.

Ad

"INTERLINGUA" es
lenguaje de

esta, primera,
lenguaje más urgente
Así como de política,
esta es de lengua

el idioma inter
lingua es una
cosa de la general es
al fin es general
el vocabulario es reduc
ción, nos hace

que es latino viviente
es un idioma

El es inteligible ad
más al punto

español, así inglés.

Pare vocablo in
terlingua es latino. Si
de algo, pote inveniri

lingua nationale. Lectore pote compila in modo facile, glossario de vocabulo interlingua et de suo lingua cum usu de dicto vocabulario.

Maximo numero de vocabulo in usu commune es incluso in hoc libro.

INTERLINGUA : HISTORIA

Diversitate de linguas nationale et relationes reciproco de omne natione crea necessitate de uno lingua internationale.

Latino es lingua internationale in occidente de Europa ab tempore de imperio romano, per toto medio ævo, et in scientia usque ultimo seculo. Seculo vigesimo es primo que non habe lingua commune. Hodie quasi omne auctore scribe in proprio lingua nationale, id es in plure lingua neo-latino, in plure germanico, in plure slavo, in nipponico et alio. Tale multitudo de linguas in labores de interesse commune ad toto humanitate constitue magno obstaculo ad progressu.

“Diversitate de linguas aliena homine ab homine, et solo per causa de diversitate de linguas, similitudine de natura non servi ad consocia homines.” *S. Augustine.*

Illo diversitate que heri procura tædio solo ad exiguo minoritate de studioso, hodie fi ultra molesto pro majoritate de homines civile. Illos qui per conceptione spirituale aut per interesse vol perveni ad fine commune, inter se magis familiariza et desidera creatione de associationes.

Ad omne congressu internationale necessita interprete numeroso; traductione de singulo propositione, de singulo objectione, de singulo sermone consume tempore non indifferente. Orationes indirecto fi tædioso ad congressista qui ignora lingua quem verte in alio lingua nationale, dum attende versione in proprio lingua. Alios loque inter nationales cum periculo de perturba reunione; alios

de perde tempore in suo demonstratione. Latino pote servi pro forma radices primordiale; nam es lingua mortuo, parente ad linguas indo-europaeo et es noto ad sapientes de omne natione." J. Grimm.

Historia de lingua internationale auxiliare es in libros: Couturat & Leau, "Histoire de la langue universelle". Paris, 1902; Couturat & Leau, "Les nouvelles langues internationales". Paris, 1907; Guerard, "A short history of the international language movement". London and New York, 1922; Pankhurst, "Delphos, the future of international language". London and New York, 1927.

VOLAPÜK

Schleyer in anno 1879 publica "Volapük", in anglo "worldspeech". Id es composito ex vocabulo radicale tracto ex latino et alio linguas, sine regula visibile. Grammatica es de mirabile regularitate, sed orthographia es speciale. Pauco hora suffice pro lege et scribe in Volapük, cum auxilio de suo vocabulario. Kerkhoffs, professore de linguas in Paris, per libros et periodico diffunde Volapük et propone simplificationes. Plure alio propone modificationes plus grave.

Fautores de lingua internationale conveni numero ad Congressu de München in Bavaria, 6-9 augusto 1887, et funda "Kadem bevünetik volapüka" (nunc "Academia pro Interlingua"). Interlinguista, in Congressu de Paris in anno 1889, in tempore de expositione universale approba statuto. Propaganda de Volapük perveni ad apogeo in 1890, cum 25 periodico in America, Asia et Europa.

ESPERANTO

Zamenhof in 1887 publica "La lingua internacia de la Doktoro Esperanto". Suo lingua designato per

pseudonymo de auctore "Esperanto" habe vocabulos tracto ex plure lingua naturale et in parte artificiale. Numeroso suffixo et praeſixo permittit formatione de magno numero de vocabulo in modo regulare. Grammatica es plus complicato quam necessario.

Progressu ab initio es lento, sed in 1898 Societate franco pro diffusione de Esperanto es fundato et propagatione de illo recipe forte impulsu. Omne anno ab 1905 Esperantistas conveni in Congressu usque ad 1914, tunc plus quam centum periodico es publicato, majoritate toto in Esperanto. Ad vigilia de bello mondiale de 1914-1918 Esperanto es ad apogeo de suo diffusione. Ab 1920 fautores continua serie de Congressus annuale.

IDIOM NEUTRAL

"Kadem bevünetik volapüka" in 14 decembre 1892 nomina direttore Rosenberg et continua suo labores. Illo collige vocabulos commune ad linguas de Europa. Ex patiente studio de interlinguista resulta evidente quod linguas de Europa habe numeroso vocabulo commune, et quod vocabulario internationale es latino, græco incluso.

"Kadem bevünetik volapüka" in 1898 muta suo nomine in "Akademi internasional de lingu universal" (nunc "Academia pro Interlingua"), nomina suo direttore M. A. F. Holmes de New York, et adopta "Idiom neutral" cum vocabulario internationale.

Ido

In tempore de expositione universale de Paris in anno 1900, es constituto "Delegatione pro adoptione de lingua auxiliare internationale". Secretario et anima de toto labore es prof. Couturat. Numeroso professore et 288 societate scientifico et commerciale adhære ad Delegatione

et attestat quod problema urge. Delegatione proponit problema ad Associatione internationale de academias, que nomina relatore glottologo prof. Schuchart. Relatione de 1904 affirmat importantia de problema et suo solubilitate. ("Almanach Akademie der Wissenschaften", Wien, 1904.)

Delegatione conveni in Paris de 15 ad 24 octobrem 1907, præsente professores de universitate: Baudouin de Petersburg, Boirac de Dijon, Förster de Berlin, Jespersen de Kiøbenhavn, Ostwald de Leipzig, Peano de Torino. Parte de commissarios es favorable ad Esperanto, plus noto; parte ad lingua de "Academia" de 1902 "Idiom neutral" plus regulare et plus facile. Majoritate de commissarios es in favore de solutione intermedio, adopta modificatione de Esperanto, et publica libros sub nomine "Ido".

ACADEMIA PRO INTERLINGUA

Ab 1903 Peano publica plure scripto de mathematica in "Latino sine flexione" et in 1908 es nominato directore de "Akademi" que assume nomine de "Academia pro Interlingua".

In 1910 Academia modifica suo statuto et redde ingressu libero ad fautores de omne forma de lingua internationale. Singulo collaboratore adopta quod vide bono in alios, forma de Interlingua converge et majoritate de socios de Academia nunc fave "Interlingua" que concordat cum "Latino sine flexione".

Regulas de Academia approbato in 1910 es solo consilio dato ab majoritate aut unanimitate de socios et es obligatorio pro nullo. Libertate es conditione necessario in scientia. Varietate de linguas es plus apparente quam reale; vario experimento converge ad solutione definitivo.

REGULAS PRO INTERLINGUA

1. Interlingua adopta omne vocabulo commune ad A = anglo; D = deutsch, germanico moderno; F = franco; H = hispano; I = italiano; P = portuguese; R = russo; et omne vocabulo latino cum derivato A.

2. Omne vocabulo, que existe in latino, habe forma de thema latino.

3. Suffixo -s indica plurale.

VOCABULARIO

Omne lingua de Europa contine circa mille vocabulo popolare, plus aut minus differente ab uno ad alio lingua et plure mille vocabulo docto, aut scientifico, que es internationale. Qui cognosce solo lingua popolare, non crede ad vocabulario internationale. Id es in quasi totalitate latino.

“Vocabulario commune” de Peano, editione de 1909, contine tabula de 1700 vocabulo commune ad A, D, F, H, I, P, R. Ex illos 1511 es græco-latino, 35 es arabo, cetero de vario origine. Editione de 1915 contine 14 000 vocabulo que habe cursu in omne natione.

Exemplo: græco-latino *geometria* es in I, H, P *geometria*; F *géométrie*; A *geometry*; D *geometrie*; R, transcripto, *geometria*.

In modo simile es A, D, F, H, I, P, R vocabulos græco: *arithmetica*, *mathematica*, *physica*, *mechanica*, *grammatica*, *poesia*; latino: *iurisprudentia*, *medicina*; latino novo: *logarithmo*, *oxygenio*, *telegrapho*, *radiophonia*, *aeroplano*, *interlinguista*, *algebra*, *cifra*, *cofea*, *thea*.

Non solo nomine de scientia, sed toto nomenclatura scientifico es internationale. Per exemplo es A, D, F, H, I, P, R vocabulos græco *cateto*, *hypothenusas*, *parallelo*, *centro*, *diametro*, *cylindro*, *sphæra*; latino *figura*, *perpendicularare*, *normale*, *sectione*, etc.

Vocabularios etymologico decompone vocabulos in elementos. Ex vocabulos L, A, D, F, H, I, P, R *solare*, *solstitio*, seque latino *sole*; ex *annales* seque *anno*; ex *diurnale*, *meridiano* nos trahe *die*, etc.

Resulta quod vocabulario internationale coincide circa cum vocabulario latino scripto in vocabulario etymologico de anglo. Sine variante sensibile, scriptore pote adopta vocabulos latino scripto in vocabulario etymologico de proprio lingua. Qui stude Interlingua, stude etymologia et valore exacto de vocabulos in suo lingua. Hodie quasi omne interlinguista adopta vocabulario internationale.

Omne homine culto, que cognosce aut vocabulario latino, aut vocabulario scientifico de uno lingua de Europa, intellige Interlingua sine studio. Homine minus culto disce, in Interlingua, vocabulos latino vivente in suo lingua et fi culto.

Esperientia doce quod variantes in orthographia et breve grammatica non impedi lectura ad primo visu, quando scriptore adopta vocabulario internationale.

ORTHOGRAPHIA

Academia consilia orthographia conforme ad latino, pro vocabulos internationale existente in latino.

Latino habe plure vocabulo sine flexione, invariabile: *ad*, *in*, *et*, *non*, *semper*, *heri*, *quatuor*, etc., illos es Interlingua.

Si vocabulo habe in latino plure forma, per causa de flexiones de declinatione et conjugatione, nos supprime flexione, et adopta thema, aut radice, aut radicale.

In generale, thema de nomine es ablativo: *rosa*, *anno*, *dente*, *cornu*, *die*, *novo*, *me*, *te*, *se*, *illo*, *uno*.

Ex accusativo latino: *rosam*, *dentem*, *sensum*, *diem*, *omnem*, *quem*, suppresso finale *-m* de accusativo, resulta thema: *rosa*, *dente*, *sensu*, *die*, *omne*, *que*.

Ex accusativo plurale: *rosas, annos, dentes, sensus, dies, novos, illos, omnes*, suppresso finale -s de plurale, resulta thema.

Thema latino, non nominativo, vive in linguas moderno. Exemplo de thema latino, que es vocabulo H, I, P: *arbitro, argento, astro, campo, fisco, arte, carne, classe, dote, lite, monte, parte, plebe, principe, vertice, veste*.

Derivatos internationale, in orthographia anglo: *arbitrary, argentine, astronomy, campestrial, fiscal, artist, carnivorous, classify, dotal, litigate, mountain, partial, principal, vertical, vestuary*.

Nominativo, si non habe suffixo, es thema: *rosa, cornu, nos, vos, duo, qui*; aut alio forma de thema: nom. *sol*, abl. *sole*; *homo, homine*; *omne, omni*; *mare, mari*; *prisma, primate*; *pus, pure*.

Cum duplici ablativo: *nave, navi*.

Inter duo thema, nos elige forma plus internationale et que impedi homonymos.

Thema de verbo es imperativo: *ama, habe, scribe, audi, es, i, fi, fac, fer*.

Ex infinitivo latino: *amare, habere, scribere, audire, ire, ferre*, suppresso suffixo -re de infinitivo, resulta thema: *ama, habe, scribe, audi, i, fer*.

Ex persona tertio: *amat, habet, audit, est, fit, fert*, suppresso finale -t, que indica persona, resulta thema.

Ex participio præsente: *amante, habente, scribente*, suppresso finale -nte, resulta thema.

Ex participio præterito: *amato, audito, facto*, suppresso suffixo -to de participio, resulta thema.

Non semper thema latino es evidente.

Thema de verbos, que in latino es irregulare: *imita, mede, nasce, ori, vol, pote*.

DISPOSITIONE DE VOCABULARIO LATINO AD USU DE SCHOLA

Pro uso de interlinguistas, plure socio de Academia, Peano in 1909 et 1915, Pinth in 1912 et 1917, Basso in 1914, publica voces internationale sub forma de thema latino, in ordine alphabetico. Qui posside uno ex isto vocabulario pote lege et scribe Interlingua, sine alio studio.

Qui ignora latino, et non habe vocabulario præcedente de thema latino, sed habe solo vocabulario ad usu de schola, libro que existe in omne bibliotheca, cum versione in omne lingua, debe stude regulas sequente, ex grammatica latino :

Vocabulario latino contine in ordine alphabetico vocabulos *ad, decem, duo, in, prisma, rosa . . .*

Vocabulario latino da duo forma de nomine : “rosa rosæ”, “dens dentis”, nominativo et genitivo.

Si genitivo termina in *-ae, -i, -is, -us, -ei* ; thema (ablativo) termina in *-a, -o, -e, -u, -e*.

Exemplo : *Vocabulario latino*

thema

rosa	rosæ	rosa
annus	anni	anno
liber	libri	libro
vinum	vini	vino
fames	famis	fame
pax	pacis	pace
rex	regis	rege
dens	dentis	dente
pes	pedis	pede
mater	matris	matre
nomen	nominis	nomine
leo	leonis	leone
genus	generis	genere
corpus	corporis	corpore
casus	casus	casu
cornu	cornus	cornu
dies	diei	die

Vocabulario latino contine adjectivo :

“novus nova novum” : thema-ablative *novo*.

“brevis breve” : thema-nominative neutro *breve*.

Pronomine : ego, *me* ; tu, *te* ; se ; nos ; vos ; ille, *illo* ; iste, *isto* ; que (ex quem).

Vocabulario latino da plure forma de verbo “amo amas amavi amatum amare”. Ultimo es infinitivo ; suppresso *-re*, resulta thema *ama*.

In modo simile : habeo habere, *habe* ; scribo scribere, *scribe* ; fugio fugere, *fuge* ; audio audire, *audi*.

Verbos, que in latino es irregulare :

Imitor imitari, *imita* ; medeor mederi, *mede* ;

nascor nasci, *nasce* ; morior mori, *mori* ;

orior oriri, *ori*.

Sum esse, *es* ; fio fieri, *fi* ;

fero ferre, *fer* ; dico dicere, *dic* (aut *dice*) ;

facio facere, *fac* ; volo velle, *vol* (ex volo) ;

possum posse, *pote* (ex potente) ; pluit plucere, *plue*.

LINGUA SINE GRAMMATICA

Grammatica, tormento de pueritia, es quasi semper inutile. Lingua sine grammatica es tam claro quam lingua cum grammatica. Resulta inutile genere, numero, articulo, persona, modo, tempore de verbo, etc.

Lingua de Sina non habe grammatica. Formulas de algebra es propositiones sine grammatica.

Lingua sine grammatica es de interpretatione immediato cum auxilio de solo vocabulario. Viatore in natione extraneo post breve studio, pote loque in lingua sine grammatica et publico intellige.

Grammatica non es semper inutile ; si suppressione de flexione confunde singulare cum plurale, præterito cum futuro, activo cum passivo, tunc nos muta forma de propositione.

QUESTIONES DE GRAMMATICA

Casu latino es mortuo.

Latino: "vox populi, vox Dei" = IL. (Interlingua)
"voce de populo, voce de Deo".

L. "hodie mihi, cras tibi" = IL. "hodie ad me, cras ad te".

L. "gratia generat gratiam, lis generat litem" = IL.
"gratia genera gratia, lite genera lite".

L. "in medio stat virtus" = IL. "virtute sta in medio".

Articulo non existe in Latino et in Russo, et es inutile.

IL. "tempore es moneta" = A. "time is money".

Plurale es inutile, si exprime solo concordantia:

"Homine habe uno lingua, duo aure, decem digito, plure dente et numeroso capillo".

L. "verba volant, scripta manent" = IL. "verbo vola, scripto mane (remane)".

L. "verba movent, exempla trahunt" = IL. "verbo move, exemplo trahe".

Lingua Magyar non indica plurale post numero.

Academia, in 1887 et hodie, consilia suffixo -s pro plurale.

Isto -s es internationale: latino *matre-s*; franco *mère-s*; hispano et portuguez *madre-s*; anglo *mother-s*; nederlandense *moeder-s*; græco *metere-s*; sanscrito *matara-s*.

Diffusione de -s pro plurale in linguas A, F, H, P redde illo intelligibile ad lectores, sine explicatione.

Qui adopta suffixo -s cum valore logico de omne, plure, et non per concordantia grammaticale, scribe in lingua sine grammatica.

"patre habe filios" = "patre habe plure filio".

Genere artificiale es complicatione inutile. Mas =

masculo, et *femina* indica genere naturale: “cane mas, cane femina”.

Vocabulos: “patre matre, fratre sorore, propheta prophetissa” es internationale.

Concordantia de adjectivo cum substantivo non existe in A et es inutile: L. “ars longa, vita brevis” = IL. “arte es longo, vita es breve”.

Comparativo es indicato in linguas moderno per *plus*, et superlativo per *ultra*, *trans* (F *très*), *vere* (A *very*).

“Fluvio es veloce. Vento es plus veloce. Sono es multo veloce. Luce es trans veloce.”

“Turre es plus alto quam domo, et minus alto quam monte.”

“Quadrato es tam longo quam alto.”

L. “motus in fine velocior” = “motu in fine es plus veloce”.

Vocabulos: “majore maximo, minore minimo, meliore optimo, pejore pessimo” es internationale.

Adverbio ex adjectivo pote es indicato per periphrasi:

“discipulo stude cum diligente mente, scribe in modo claro, in forma elegante. Illo lege veloce, canta forte et per longo tempore.”

Ex L. “vera mente”, ubi mente indica “intelligentia, voluntate”, deriva I (et F, H, P) *veramente*, que grammaticos voca “adverbio”.

Usu de periphrasi elimina omne conventionem.

Numeros latino: “uno, duo, tres, quatuor, quinque, sex, septem, octo, novem, decem, centum, mille,” es internationale.

11 = decem et uno, 15 = decem quinque, 20 = duo decem, 1927 = mille novem centum duo decem septem.

0 = zero (ex Arabo)

1 000 000 = millione (ex I)

1 000 000 000 = milliardo (ex F)

PRIMO LIBRO

Numero ordinale: "primo, secundo, tertio, . . . decimo, centesimo," es internationale; et pote es eliminato:

"alphabeto latino habe 25 (duo decem et quinque) littera:

ABCDE FGHIJ KLMNO PQRST UVXYZ.

"Primo littera es A. Secundo B. C es ante D. F es post E.

"H es inter G et I, Z es ultimo. Y es ante ultimo. O es in loco 15. T habe numero 20 ab principio, et numero 6 ab fine."

Verbo non habe suffixo de persona:

"me habe, te habe, illo habe, nos habe, vos habe, illos habe".

Tempore de verbo es inutile, si habe solo valore grammaticale.

"duo plus duo vale quatuor" non depende ab tempore.

"heri me es in Roma; hodie nos es in Paris; cras vos es in London."

"Interlingua in praeterito es utopia, in futuro es veritate."

"In anno 2000, homines loque uno solo lingua."

"In principio Deo crea caelo (caelo) et terra."

Futuro latino *ama-bi-t* consta de thema *ama* de *-bi* identico ad *fi*, et de suffixo *-t* de persona; et es mortuo.

Nos pote indica futuro per *vol*, *debe*, *in futuro*, aut per "i".

"Vol stude" = A will study; "debe stude" = A shall study; "I stude" = F va étudier = A go to study.

L. "qui amat periculum, peribit in illo" = "qui ama periculo, i peri in illo; vol peri in illo; in futuro peri in illo".

Isto "i" es noto per grammatica latino, quale thema-imperativo de verbo "eo ire"; vive in infinitivo II, P *ir*, etc.

"Me i stude, me in futuro stude."

Præterito pote es indicato per adverbio latino *jam*, aut *tum*; aut per *in præterito*.

L. "multa renascentur que jam cecidere" = multo re, que jam cade, i renasce = multo re que in præterito cade, in futuro renasce.

Nos pote indica præterito etiam cum "e" que es indo-europeo.

Conjunctivo latino es expresso per *que, quod, si, ut*:

L. "do ut des" = "me da ut te da";

L. "edimus ut vivamus" = "nos ede pro vive";

L. "qui non laborat, non manducet" = "qui non labora, non debe manduca".

Imperativo latino et II.:

divide et impera,

in dubio abstine,

ab uno disce omnes,

ne projice margaritas ante porcos,

L. "medice, cura te ipsum" = II.: o medico, cura te ipso.

Infinitivo habe in latino suffixo *-re*: *amare, habere, scribere, audire*; vive in F, II, P, I, quo Academia adopta in 1896. Suffixo pote es suppresso.

Participio latino in *-nte* vive in numeroso vocabulo A, D, F, H, I, P, R: *adjutante, agente, assistente*. Et pote es expresso per *que, qui, quod*.

Que, thema de latino *quem*, ablativo *quo*, F, II, P, *que*, A *who*; I *che*.

"vacante = que vaca; tangente = que tango; studente = qui stude."

L. "ducunt volentem fata, nolentem trahunt" = fato duc qui vol, trahe qui ne vol.

L. "plures adorant solem orientem quam occidentem" = plure adora sol que (dum) ori, quam dum cade.

Passivo latino "amor amaris amatur" es mortuo.

Lingua moderno A, D, F, H, P, I indica passivo per participio cum suffixo -to: "amato, completo, audito".

Additione de suffixo -to ad thema de verbo in latino satisfac regulas complicato: "scribe scripto, rumpe rupto," etc.

Academia, in 1890, regulariza participio passivo, et obtine vocabulos artificiale.

Solutione plus naturale es adoptione de participio passivo latino, sine modificatione.

Vocabulario latino ad usu de schola cita verbo sub forma "amo amas amavi amatum amare"; ex "amatum", vocato "supino", resulta participio "amato".

Participio passivo latino es quasi semper internationale.

Anglo: "allude allusion; deride derision; describe description; evident vision; indulge indult; frangible fracture . . ." Verbos latino, que habe duplice forma internationale, de præsente et de supino, es in numero de circa 100.

Nos pote elimina passivo per conversione de propositione:

filio es amato ab matre = matre ama filio;

L. "fortes fortibus creantur" = homine forte es creato ab forte = homine forte crea forte;

L. "avarus nullo satiatur lucro" = avaro es satiato ab nullo lucro = nullo lucro satia avaro.

Si propositione cum passivo non habe subjecto explicito, suffice de scribe *nos*, *homo*, et *se*.

Nos distingue : *homo* = F, *on* ; D, *man* ; et *homine* = F, *homme* ; D, *Mann*.

L. " *amici probantur rebus adversis* " = amico es probato in adversitate = nos proba amico in adversitate.

L. " *similia similibus curantur* " = nos cura simile per simile.

L. " *quod gratis asseritur, gratis negatur* " = quod gratis es asserto, gratis es negato = quod uno gratis asserere alio gratis nega.

L. " *frangar non flectar* " = me pote es fracto, non flexo = homo pote frange, non flecte me.

Quem accusativo latino de *que*, pote indica participio passivo : " *quem ama* = amato ; *quem rumpe* = rupto ".

Quem, vive in H, *quien* ; P, *quem* ; F, *que* (opposito ad *qui*) ; habe origine commune cum A *whom*, D *wen* ; sed in F, H, P, A non es semper accusativo.

" *Qui es amato ab deos, mori juvene* " = " *quem deos ama, mori juvene* " = L " *quem Di diligunt, adolescens moritur* " = A " *he whom the gods love, dies young* ".

L. " *necesse est ut multos timeat quem multi timent* " = *quem multos time, debe time multos* = *qui fac time multos, debe time multos* = A *he whom many fear, must fear many*.

L. " *leges a victoribus dicuntur, accipiuntur a victis* " = *lege es dicto ab victore ad victo* = *qui vince dic lege ad quem vince*.

L. " *qui judicat judicabitur* " = *qui judica fi judicato* = *homo i judica qui judica* = *homo fi judice de judice* = *qui judica fi quem judica*.

Gerundio L. " *docendo discitur* " = *homo dum doce, disce* = *qui doce, disce* ;

L. " *fama crescit eundo* " = *fama cresce dum i* ;

L. "de gustibus non est disputandum" =
nos ne debe disputa de gustu ;

L. "alitur vitium tegendo" = homo ale
vitio, dum tege illo = qui tege vitio, ale
illo.

Derivatos latino es quasi semper internationale.

Ex vocabulos derivato, decomposito in elementos, nos deduce radice minus noto. Per exemplo, nos deduce L "sol, die, anno" ab A "solar, solstice, insolation, parasol ; diary, diurnal, meridian ; annals, anniversary, annual, annuary".

Pronuntiatione de latino es paucio differente in scholas de vario natione.

Pronuntiatione antiquo, quale linguistas demonstra, da ad omne littera uno sono. Regula de pronuntiatione es explicato in grammatica latino, existente in omne lingua.

Accentu latino es indicato in vocabularios. Academia in 1897 consilia accentu super vocale præcedente ultimo consonante non finale.

Accentu latino es super pænultimo vocale, aut super antepænultimo, si pænultimo es breve.

Regula de 1897 da accentu L et I in *rosa, lingua, Italia, septem* ; accentu I in *permane, approba* ; accentu L in *idolo, geometria* ; accentu F in *calculo, facile*, etc.

In vocabulo *geometria*, lingua D, F, I, P pone accentu super syllaba *tri* ; L, R et Polono super *me* ; Hungaro super *ge*, A super *o*.

AD MAGISTRO QUE DOCE INTERLINGUA PER HOC LIBRO

Magistro que doce per hoc libro debe seque hoc instructiones : si clave existe in lingua materno de scholare, magistro debe induc scholare ad lege et relege id et edisce notas grammaticale ; si clave in lingua materno de scho-

lare non existe, magistro debe explica notas grammaticale ad initio de Primo libro.

Post hoc instructione magistro explica significatione de toto vocabulo in uno capitulo per lingua materno de scholare, aut per illustratione, aut per actione de veni, disce, ambula, sede, prehende, etc. Post scholare debe lege et relege capitulo aut parte de illo, et magistro debe interroga scholare per plure postulatione ut: que es hoc?, de que colore es?, ubi vade me?, ambula me?, etc. Infine magistro dicta ad scholare plure exercitio de postulationes aut alio que scholare debe scribe in domo.

Vide exercitios in fine.

AD SCHOLARE QUE STUDE INTERLINGUA SINE MAGISTRO

Scholare que stude sine magistro debe in primo loco stude cum cura clave in suo lingua materno. Si tale clave non existe illo debe stude notas de grammatica ad initio de Primo libro. Plure vocabulo in Primo libro es internationale, plure es latino, scholare debe inspecta Vocabulario latino et suo lingua materno pro inveni significatione de vocabulos que illo non nosce; illo pote scribe id in margine de paginas aut super folios intercalato. Post que scholare edisce nota de grammatica, illo stude uno singulo capitulo, inquire significatione de vocabulo in Vocabulario latino, post lege et relege capitulo. In fine illo postula omne interrogationes que illo pote suppone circa subjecto de capitulo.

Vide exercitios in fine.

PRÆTERITO ET FUTURO

Tempore fuge et toto muta. In præterito nos es juvene, in futuro nos es sene. Toto que es nato in futuro mori. Sed aliquo die que omne re muta, sed nullo mori.

Heri me visita meo fratre ; illo habita in vico Lucretio ad numero 13. Me vade jam ad suo habitatione ad pede quia id non es distante ab meo, me vade in mane et fer ad illo libros que illo da ad me hebdomade ante. Me remane ad domo de meo fratre pro mensa secundo ad meridie. Nos loque de plure res, nos discute conditione politico et œconomico de plure statu et ultimo volo trans-oceanico. Me non pote remane post mensa, me debe vade ad meo officio pro examina meo correspondentia.

Homine non habe tum ad suo dispositione medio de communicatione que illos habe hodie et in futuro homine vol forsan habe differente medio.

Cras me vol vade ad meo sorore que habita in vico Vitruvio ad numero 25. Me vol fer ad illa parvo pictura que nostro amico, domino Virgilio, habe picto. Post meridie me vol vade ad parco et post prandio me debe vade in theatro cinematographico in via Plinio cum plure amico.

Anno præterito me vade ad Chicago pro visita meo patre. Illo tum non es in bono (conditione de) sanitate et me tum time de inveni illo multo pejorato. Sed me es multo læto quia inveni tum que meo timore es sine foundatione, quia meo patre es tum in modo completo restabilito. Me vade post ad Philadelphia et mane plure die cum meo amicos domino et domina A.

Anno proximo me vol vade ad Europa cum meo uxore et nostro filia ; nos vol visita celebre museo in Germania, post que nos debe visita nostro cognatos et post resta plure septimana in monte de Helvetia.

Cras me debe vade ad banca pro vario ratione ; me debe loque cum directore de prestito promisso ad me. Me

debe paca rata pro meo automobile ante primo die de mense proximo et si me non pote paca, me perde automobile. Anno præterito me habe tum mutuo ab banca et habe jam repacato id, et me spera que me nunc obtine mutuo.

Meo patre es amico de domino B. et illo fac in anno præterito itinere in Helvetia. Illos visita principale civitate de id natione, sed resta maximo tempore ad litore de lacu.

Me spera que in anno futuro me pote vade in Africa meridionale ; ibi conveni Associatione britannico et me vol stude formatione geologico de regione.

In anno 1933 exhibitione universale occurre in Chicago pro commemora centenario de fundatione de civitate, et meo familia vol vade et visita id.

Heri me incide domino C. in via et me saluta illo, nos siste et saluta alio alio ; me dic ad illo bono die, quia nos incide in mane ; si me incide illo in vespere nos dic bono vespere, et si amicos separa se ad nocte illos dic bono nocte. Me quære ut sanitare de domino C. es et illo quære idem de meo. Si me inveni domina me saluta illa et releva meo cappa. Quando nos separa nos dic ; Ad revide nos ! et augura bono res.

LECTURA ET SCRIPTURA

In schola nos disce ut lege et scribe. Nos lege ab libro impresso, aut ab manuscripto, aut ab typoscripto. Pro scribe super charta nos ute penna et atramento, aut graphio. Pro scribe super tabula nigro nos ute gypso.

Nos scribe phrase ; phrase es composito ab vocabulo, vocabulo ab syllaba, syllaba ab litteras. Toto littera simul forma alphabeto. Alphabeto Latino habe littera sequente : a, b, c, d, e, f, g, h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, t, u, v, x, y, z.

Vocabulo *libro* habe duo (2) syllaba *li* et *bro* et quinque (5) littera.

In hoc schola nos stude Interlingua ; nos lege, scribe et loque id. Plure es lingua que populo loque, plus quam mille et quinque centum (1500). Sinense es locuto per plus quam quatuor centum (400) millione de homine ; post illo, anglo per centum septem decem (170) millione ; post russo et germano per octoginta (80) millione singulo ; viginti et novem lingua es singulo locuto per plus quam decem millione. Dimidio populatione de mundo loque septem lingua.

Interlingua, anglo, franco et plure alio lingua ute alphabeto latino ; sinense non ute alphabeto sed ideographia.

Alphabeto incipe cum littera *a* et fini cum littera *z* ; vocabulo *tabula* incipe cum littera *t* et fini cum littera *a*. Litteras de vocabulo *tabula* es t-a-b-u-l-a.

Magistro doce scholare ; illo loque, lege et scribe ; illo interroga scholare et scholare responde.

Si nos vol lege, nos debe aperi libro. Si libro es clauso nos non pote lege. Si porta es clauso nos non pote exi. Si libro es nimis ponderoso nos non pote fer illo. Me non pote fer tabula, quia id es nimis ponderoso, sed me pote fer libro, id es satis leve. Me non pote tange tecto, id es nimis alto, sed me pote tange tabula, id es vicino (proximo) ad me. Me non pote lege germano, me non nosce illo, sed me intellige anglo. Te non pote da ad me tuo libro, te es nimis distante, sed te pote fer id ad me ; te da id ad me et me recipe id ab te. Me prece de claude porta et te vade ad id et claude id, et me age gratias ad te.

Te non pote lege libro quia id es clauso, si te vol lege id te debe aperi id. Te non pote exi quia porta es clauso. Nunc me aperi porta et te pote exi. Me aperi libro et me pote lege illo.

NUMERO

Si nos considera plure re, nos pote computa illo. Pro computa nos usa numero cardinale, i.e. :

1 uno	20 viginti = duo decem
2 duo	21 viginti et uno = duo decem et uno
3 tres	22 viginti et duo
4 quatuor	30 triginta = tres decem
5 quinque	40 quadraginta = quatuor decem
6 sex	50 quinquaginta = quinque decem
7 septem	60 sexaginta = sex decem
8 octo	70 septuaginta = septem decem
9 novem	80 octoginta = octo decem
10 decem	90 nonaginta = novem decem
11 decem et uno	100 centum
12 decem et duo	1000 mille
13 decem et tres	1000000 millione
14 decem et quatuor	
15 decem et quinque	
16 decem et sex	
17 decem et septem	
18 decem et octo	
19 decem et novem	

Nos adde numeros intra se et dic que summa de tres (3) plus quatuor (4) es septem (7); nos subtrahe et dic que septem (7) minus quatuor (4) es tres (3) (differentia); nos multiplica septem (7-multiplicando) per tres (3-multiplicatore) et producto es viginti uno (21); nos divide decem et quinque (15-dividendo) per quinque (5-divisore) et quotiente es tres (3).

Pro indicatione de ordine nos ute numero cardinale :

1 ^o primo	4 ^o quarto
2 ^o secundo	5 ^o quinto
3 ^o tertio	6 ^o sexto

7 ^o septimo	30 ^o trigesimo
8 ^o octavo	40 ^o quadragesimo
9 ^o nono	50 ^o quinquagesimo
10 ^o decimo	60 ^o sexagesimo
11 ^o decimo primo	70 ^o septuagesimo
12 ^o decimo secundo	80 ^o octogesimo
13 ^o decimo tertio	90 ^o nonagesimo
14 ^o decimo quarto	1000 centesimo
20 ^o vigesimo	10000 millesimo
21 ^o vigesimo primo	1000000 millionesimo

SCHOLA

Nos veni hic pro stude et disce Interlingua. In hoc ædificio de schola es plure aula, ibi scholare et magistro assembla.

Aula habe parietes, pavimento, tecto; in parietes es fenestras et portas. Ab fenestra luce, ab portas personas et res intra.

Dimensione de aula es decem (10) metro longo, septem (7) metro lato et quinque (5) metro alto.

Colore de pariete es citrino, de tecto cano, de pavimento fusco.

Nos sede super sedile ad tabula. Magistro non sede, sed ambula in aula. Super tabula nos pone libro, charta, graphio, penna, capsula, regula.

Colore de charta es albo, de graphio nigro; alio graphio es de colore rubro, cæruleo, viride.

Dimensione de penna, graphio, regula es tenue. Graphio es solo decem (10) centimetro longo i.e., decimo parte de metro.

Pro mensura de longitudine nos ute metro aut decimetro. Nos pote compara longitudine aut alio dimensione sine mensura illo in modo exacto. Nos vide e.g., que graphio es plus longo quam penna, penna minus longo

DE INTERLINGUA

quam graphio ; graphio rubro non es longo, sed curto,
 fenestra non es lato sed stricto, libro cæruleo es spisso,
 sed libro rubro non es spisso sed tenue ; porta es ne alto.

Graphio citrino es tam longo quam penna ; fenestra
 tam lato quam porta.

Curto es æquale ad ne longo et opposito ad longo ;
 lato es æquale ad ne stricto et opposito ad stricto ;
 spisso es æquale ad ne tenue et opposito ad tenue ;
 longo es æquale ad ne curto et opposito ad curto ;
 stricto es æquale ad ne lato et opposito ad lato ;
 tenue es æquale ad ne spisso et opposito ad spisso ;
 alto es opposito ad ne alto.

ÆDIFICIOS

Schola non es solo ædificio existente in civitates et
 rure, alio servi pro vario usu. Existe domo ubi homine
 reside ; officina ubi homine produc res ; statione de
 electricitate ubi electricitate es productio ; laboratorio
 ubi homine stude pro inveni novitate ; bibliotheca ubi
 libros es collecto ; museo que contine objecto raro, aut
 antiquo aut pulchro ; statione de ferrovia, campo aviatorio,
 etc. Ædificio habe muro ex later, aut ligno, aut cæmento,
 aut marmore. Aliquo habe uno solo plano, alio habe
 plure, cælorasore plus quam viginti. Nos sali ab plano
 inferiore ad superiore et descende ab plano superiore ad
 inferiore per scala aut ascensore.

Ad omne plano es fenestra que immitte luce ; porta
 trans que persona et re intra.

Ædificio es calefacto per vario systema, per aqua calido
 aut vapore aut aere calido ; illo es illuminato per lampade
 ad oleo, aut candela, aut per gas, aut per luce electrico.

CORPORE HUMANO

Partes de corpore humano es trunco, crures et armos.
 Parte posteriore de trunco es dorso, parte in fronte es

thorace. Armo es connexo ad trunco per scapula, et habe duo parte conjuncto per cubito et manu cum digito ad extremo. Etiam crure es in duo parte conjuncto per genu et pede cum digito es ad extremitate de crure.

Parte de capite es facie, naso, oculo, aure, ore, mento et gena.

Homine et alio animale move se et move etiam parte de corpore quale armo, crure, etc. Nos pote habe contactu cum objecto aut alio persona, nos pote tange illos, nos prehende res et fer illo ubi nos desidera. Nos pote pende, jacta, trahe, pelle aut fer illos si illos es nimis grave (ponderoso).

Positione relativo de duo res aut persona es super aut sub; in fronte aut ante (ad retro); proximo aut longe (remoto, distante).

Si nos move nos versu, nos vade (aut veni) ad illo; si nos move in directione opposito, nos vade ab illo.

In capite es cerebro per que nos cogita. Quando nos loque nos cogita quod nos vol dic; nos forma in spiritu idea que nos exprime per oratione. Nos pote etiam cogita de persona aut de re absente; nos vide illos in spiritu.

Homine habe vario comprehensione et vario ingenio; aliquo disce celere; alio multo lento; aliquo disce celere uno scientia, alio altero scientia. Aliquo disce bene, alio multo male lingua differente ab suo lingua materno.

Homine reage in modo differente ad vario suo sensatione; admira pulcro re, habe repugnantia pro re turpe; jubila si ullo re placente adveni, dole de re ne placente.

HABITU

Homine cooperi se cum habitu. Habitu es composito ab plure parte et habitu de domino es differente ab habitu de domina et de dominicilla.

Domino tege suo pedes cum calceo, suo crure cum

bracas, suo trunco cum tunica, capite cum cappa et manu cum chiroteca. Sub illos parte habe socculo ad pede, ad crure, sub-bracas et camisia ad trunco. Camisia habe circum collo collare, super armo manica et in fine de manica pulsino. Circum collare nos gere fascia de collo. Tunica habe sacco in que nos fer sudario et alio res.

Domina cooperi parte inferiore de corpore cum veste inferiore (talaria, lacinia) et superiore cum tunica.

Quando temperatura es ne alto nos vesti super habitu superveste.

Non toto populo vesti se in tale modo, sed id modo es generale inter populos occidentale. Populos orientale et africano ute alio forma.

MENSA

Homine et alio animale pro vive debe ede et bibe. Nos bibe et ede per (aut cum) ore. Nos ede aliquo alimento ut pane, carne, pisce, vegetale et fructu; nos bibe aliquo bibita: aqua, cofea, thea, vino, cerevisia, sicera.

Pane es facto ex farina de frumento aut alio cereale; vino es facto ex uva.

Nos ede carne de bove, de agno, de pullo, de porco, de vitulo.

Pisce plus commune que nos ede es tructa, anguilla, sardina, salmone.

Vegetale plus commune es solano, faba, piso, endivia, cepa.

Fructus plus commune es malo, persica, piro, ananas.

Aliquo persona non ede carne, illo es vegetariano; aliquo non bibe vino nec alio bibita alcoholico; illo es absternio.

Quando nos ede, nos sede ad tabula. Ante ede nos pone super tabula mappa albo. Ante omne persona nos

pone mantele, cochleare, furcula, cultro et plato. Nos pone alimento super largo plato. Platos es rotundo, hoc tabula es quadrato. Nos fer alimento super tabula in largo scutella aut plato. Nos prehende illo ab largo scutella et plato et pone illo super nostro plato. Nos ede juscule cum cochleare, carne cum furcula, nos cæde id cum cultro. Nos bibe aqua ab poculo et cofea ab cupa.

TEMPORE

Unitate naturale de tempore es die. Nos divide tempore de die in duo decem et quatuor hora; omne hora in sex decem minuta et omne minuta in sex decem secunda. In antiquitate instrumento pro mensura de tempore es clepsydra, aut gnomone; hodie nos mensura id per horologio. Nos habe vario genere de horologio, nos fer parvo horologio in sacculo, nos pende largo horologio ad pariete, et magno horologio es in turre aut alio ædificio. Horologio habe disco, super que es scripto in circulo numero ab uno usque ad decem et duo. Circum centro de disco duo indice pote revolve, uno longo indica minuta et revolve in uno hora; indice curto indica hora de die et revolve in decem et duo hora. Ultimo indice comple duo rotatione per die. Pauco horologio habe super circulo de disco numero ab uno usque ad duo decem et quattuor et indice curto fac solo uno revolutione per die. Mechanismo de horologio es ex metallo; parte exteriore pote es ex metallo, ligno, marmore aut alio materia. Hoc horologio es ex argento, tuo ex auro; horologio de turre in via Lincoln es ex marmore et horologio super id abaco es ex æs. Mechanismo de horologio opera per tempore plus aut minus breve, maximo numero uno die; nos torque id ex novo omne die per clave adjuncto. Horologio es hodie de usu generale, suo motu non es semper regulare. Si horologio non indica hora exacto; nos debe corrige id

et retarda id si id curre et viceversa pone id ante si id retarda. Meo horologio es multo exacto; id es chronometro de fabrica helvetico de primo ordine.

COGNATOS ET AMICOS

Vocabulo patre et matre in plure lingua monstra commune derivatione de id. Patre et matre es intra se conjuge; patre es marito, aut vir de matre; matre se muliere aut uxore de patre. Patre et matre habe filio et filia. Filio es fratre, filia es sorore de alio filio et filia. Fratre de patre aut matre es avunculo de filio et filia; sorore de patre aut matre es amita de filio et filia. Filio et filia es nepote de fratre aut de sorore de patre aut de matre. Filios et filias de duo fratre aut sorore es intra se consobrino.

A es conjuge de B; A (mas) es marito de B; B (femina) es uxore de A. Fm (1), Fm (2), . . . es filio de A et B. Ff (1), Ff (2), es filia de A et B. C es fratre de A aut B; D es sorore de A aut B. Fm es fratre de Fm et Ff; Ff es sorore de Fm et Ff. C es avunculo de Fm et Ff; D es amita de Fm et Ff. Fm et Ff es nepote de C et D.

Nos visita nostro cognatos et amicos et illos visita nos in nostro domo. Si nos vol visita illos nos vade ad suo domo et ad suo porta nos sona aut pulsa. Domo moderno habe parvo campana electrico, antiquo campana cum chorda. Nos sona primo per pressione de bottone, secundo per tractione de chorda. Si nostro amicos es divite illos habe serviente qui aperi porta; si illo non cognosce nos, illo inquire nostro nomine et scopo de nostro visita. Nos dic id et da ad illo nostro charta de visita. Si nostro amicos aut cognatos es in domo et pote recipe nos, serviente duc nos in aula de receptione et ibi nos conveni cum amicos, conversa de vario re.

Plure persona recipe ad die et hora fixo. Regula de tale visita es vario in vario natione.

ANNO

Successione de satione, de calido et frigido, de æstate et de hieme constitue anno.

Septimana aut hebdomade es periodo de septem die, circa quarto de luna. Id es dicato ad septem planeta et deo: soldie ad sole, lunadie ad luna, martedie ad marte, mercuriodie ad mercurio, jovedie ad jove, veneredie ad venere, et saturnodie ad saturno. Die de Saturno es dicto sabbato ex hebraico; die de sole es dicto dominica ab tertio seculo.

Nunc anno es divisio in decem et duo mense et suo nomine es januario, februario, martio, aprile, majo, junio, julio, augusto, septembre, octobre, novembre et decembre.

Calendario romano, in tempore de reges et de republica, habe quatuor mense cum 31 die, et septem mense cum 29 die; ergo calendario habe 355 die æquale ad 12 luna plus fractione de die. Interpolatione de uno mense post tres anno circa, redde calendario concordante cum anno solare. Julio Cæsare tribue ad menses numero de dies que illos habe hodie, conserva 28 die ad februario; adde ad februario uno die bissexto omne quatuor anno (et id es anno bissextile), et da origine ad suo calendario in anno 44 ante Christo in novilunio sequente solstitio de hieme. Tale die es 1 januario; post isto die, menses non seque luna, et es divisione artificiale de anno. Calendario de Julio Cæsare assume que anno solare es 365 die et uno quarto de die; sed anno es plus breve et in anno 1582 differentia inter anno de calendario et anno solare es de 10 die et pontifice Gregorio jube quod die sequente 4 octobre jovedie es vocato 15 octobre veneredie, et in futuro,

annos multiplo de 100 et non de 400 non es bissextile Reforma de Gregorio es adoptato in tempore vario ; in Anglia in 1752, in Russia in 1918, in Græcia in 1923, ab Turcos 1927.

Successione de annos commune et bissextile, de menses cum 31 30 28 die, redde correspondentia cum dies de septimana, problema que publico resolve solo per consultatione de calendarios de annos successivo sed pote es soluto per calculo breve.

Anno habe quatuor satione, id es ver, æstate, autumnio et hieme. Ver incipe circa die duo decem et uno de martio et fini circa die duo decem et uno de junio, tunc æstate incipe et post tres mense autumnio et post tres mense hieme que incipe circa die duo decem et uno de decembre.

Si hodie es lunadie, die decem et tres de martio, heri es soldie, die decem et duo de martio et cras es martedie, die decem et quatuor de martio.

DIE ET NOCTE

Dum parte de die nos pote vide, quia sol splende, sed dum nocte nos pote vide solo per luce artificiale. Nos obtine id per candela aut lampade ad petroleo aut lampade ad gas aut lampade electrico. Gas es productio in officina de gas et es conducto in domos per tubo. Nos accende id per flammifero, nos frica id et fer id proximo ad becco de gas et gas accende se. Electricitate es productio in officina electrico et es conducto per filo de cupro. Lampades electrico es lampade incandescente et lampade ad arcu. Lampade incandescente da luce per filamentum ex metallo que per suo resistentia ad currente electrico fi incandescente. Arcu que da luce, forma se inter duo carbone ad parvo distantia inter se.

Luce de die veni ab sole ; principio de die es nominato mane, suo fine vespere. Ad mane sol surge in oriente et

ad vespere descende in occidente. Puncto medio de die inter mane et vespere es meridie, et puncto medio inter vespere et mane es medio nocte. Horizonte es linea que separa terra aut mari ab cælo. Si nos spectat ad oriente aut est, puncto de horizonte ad nostro dextera es sud et id ad nostro sinistra es nord; vice-versa si nos spectat ad occidente aut ovest, sud es ad nostro sinistra et nord ad nostro dextera.

Sol surge ad vario tempore in vario die de anno et ad vario latitudine. Calendario astronomico da tempore exacto in que sol surge in vario parte de globo terrestre.

ZOOLOGIA

Zoologia es scientia que stude animales. Id stude non solo animale singulo sed etiam toto fauna et relatione de vario animales inter se et cum plantas et ne vivente ambiente in quale id vive.

Numero de animale que vive hodie et id de illo extinto es magno, forsan duo millione. Pro studio de animale es necessario classifica id et da ad omne uno nomine distincto.

Characteres que distingue animale in modo obvio es suo apparentia externo: forma de corpore, natura de appendantia, organo de sensu, characteres de pelle et suo derivato, colore et dimensione. Super hoc characteres primo classificatione de animales es basato. Sed cito zoologistas inveni que ne es possibile clave ad toto regno animale per classificatione basato solo super characteres exteriores et illos stude structura interno de animale.

Primo divisione de animales es in protozoa que es composito ex uno solo cellula et metazoa composito ex plure cellula. Metazoa divide se in parazoa (spongia), que es fixo in modo permanente ad substrato et enterozoa que include remanente parte de regno animale. Enterozoa

include magno numero de ramo, omne ramo magno numero de classe.

Maximo importante es classes de aves, pisces, amphibios, reptiles, insectos et mammales. Aves vive super terra et vola in aere. Id habe duo crure, et duo ala cum que id vola, et rostro. Suo corpore es cooperto cum pluma. Ad aves pertine gallo, gallina, anate, ansere, pavone, aquila, struthione, bubone, hirundine et passere. Pisce vive in aqua, id habe pinnas pro nata. Reptile maximo noto es serpente; illo repe super terra. Rana es amphibio, id pote vive in aqua et super terra. Mammales plus noto es bove, vacca, ove, cane, asino, catto, fele. Etiam homine es mammale.

Toto animale excepto spongia, pote move se et pro vive illos debe respira, ede et bibe. Illo habe sensus per que illo percipe mundo externo. Sensus es gustu, odoratu, tactu, visu et auditu. Organo de visu es oculo, de auditu aure, de gustu lingua et palato, de odoratu naso; tactu non habe organo speciale sed habe sede super toto corpore.

Per quinque sensu nos apprehende existentia de objectos, visu monstra ad nos colore, figura, positione, extensione et locatione ubi objectos es. Per aure nos audi vario rumore et sono. Per tactu nos senti frigore de glacie, calore de caldario, dolore quando nos ure nos digitos, et si objecto es duro aut molle.

ITINERE

Homine itinera in vario regione aut migra ab uno ad alio pago. In regione arretrato, medio de transportatione es animale (equo, bove, camelo) aut carro vecto per animale. In regione cum productione moderno per machina, homine itinera per automobile, omnibus, trahino, nave, aeronave aut aeroplano.

Automobile es multo numeroso in America de nord,

plus quam viginti quinque (25) millione, in alio natione numero es multo minore. Automobile es ex metallo, et habe motore ad oleo minerale (gasolina aut alio) et pote itinera ad magno velocitate. Strata moderno permette id, illos es in asphalto, macadam, aut cæmento. Maximo numero de automobile es possessione de individuo que ute illo, sed plure es per usu de publico, quale taxametro.

Omnibus es magno automobile que servi pro transportatione de plure viatore; illo seque regulare trajecto ad tempore fixo.

Trahino i super lira in strata speciale—ferrovia—suo velocitate varia et perveni ad plus quam 80 km per hora.

Nave i super mare; suo velocitate es multo inferiore ad id de trahino.

Aeronave et aeroplano i per aere, id velocitate es superiore ad id de omne alio medio de transportatione.

Trahino es in maximo parte tracto per locomotiva ad vapore, plure per electricitate, et limitato numero per motore ad combustionem interno, maximo numero de nave es propulso per vapore, sed minimo numero per motore ad gasolina aut alio oleo grave. Aeronave et aeroplano es propulso per motore ad gasolina.

VIATORE

Qui desidera vade ab uno loco ad altero, si distantia es nimis longo pro ambula, vade per medio mechanico de transportatione. Breve itinere in civitate et inter civitate et suburbio es per taxametro, tram, et omnibus que recipe viatore ad vario loco de via.

Longo itinere per terra es nunc maximo commodo per ferrovia. Trahino de ferrovia i ab et perveni ad statione, que in plure civitate es magnifico ædificio.

Itinere per mari es facto per nave que i ab et perveni ad portu.

Itinere per aere es facto per aeronave aut aeroplano que i ab et perveni ad portu aut campo aviatorio.

Qui itinera fer cum se habitu in sarcina aut impedimentos. Illo i ad statione per taxametro, aut tram, aut alio vehiculo si illo non praefer ambula. Ad statione viatore obtine tessera ad officio de tessera post pacamento de pretio de cursu. Bajulo (aut famulo) fer aut vehe sarcina et impedimenta ad officio de id.

Viatore prehende sede in trahino. Quando id perveni ad destinatione, viatore descende ab trahino, bajulo fer sarcina et vehiculo transporta illo ad hostello, si viatore non habe amico in civitate que offer ad illo hospitalitate.

Viatore debe registra se in registro de hostello ut clerico (de hostello) indica.

In hostello viatore loca camera (de lecto) cum aut sine balneo.

Hostello in generale habe multo plano et multo camera, meliore de id prospice ad via aut ad parco ; illo que prospice ad area interno es minus bono.

Viatore ad adventu necessita lava se aut prehende balneo, rade, pecte, etc. Domino rade se cum securo ratorio quia id es plus commodo. Domina pecte suo capillo et ute cosmetico pro facie.

Viatore pote ede in aula de prandio de idem hostello aut in alio restaurante.

Omne die persona ede tres vice ; i.e. primo prandio aut dejejuno, secundo aut collatione et tertio aut prandio proprio. In aliquo casu persona ede quarto prandio aut cena.

Tabella de minuta (menu) indica alimento que pote es servito ad id prandio quale : antepandio, jusculo (de oryza, aut macaroni, etc.) pisce, ferculo primo, ferculo medio quale tosto de bove, costo de vitulo, pullo, frieto de hepate ; libo ; fructu, etc. Tabella de bibita indica

qualitate de vino, cerevisia, etc. Duo tabella indica etiam pretio de alimento et de bibita.

Prandio es servito per dapifero aut ancilla.

Billa aut factura que serviente da ad hospite indica pretio de prandio.

HABITATIONE

Homine que vive in modo permanente in uno loco, acquire aut loca domo aut appartamento. Viatore que es transiente in uno loco loca camera aut appartamento in hostello. Qui acquire domo aut appartamento paca pretio in uno solo vice aut in plure rata. Qui loca appartamento aut domo aut camera paca locatione per (aut omne) mense aut hebdomade aut die.

Domo es de vario dimensiones et pote contine magno numero de camera aut numero multo limitato, quinque et minus.

Domo aut appartamento contine cubiculo pro dormi (de lecto), aula (aut camera) pro ede (de prandio), aula pro receptione, cella pro balneo, coquina pro preparatione de alimento.

In camera es supellectile de vario stylo: imperio, louis, coloniale, etc., aut sine stylo speciale.

Pro cubiculo de lecto nos habe lecto ex ferro encaustato, aut aes, aut ligno; cum elastico, culcita, linteo, pulvino et cooperto. Lecto servi pro uno aut duo persona.

In aula de receptione es vario mobile: sofa, cathedra, scamno (farcito aut non), tabula, armario.

In aula de prandio es tabula, scamno, sedile, buffet in que es posito plato, poculo, cupa, cochleare, cultro, mappa et mantile.

In coquina es conservato numeroso utensile que servi pro præpara alimento.

In cella pro balneo es tina de balneo, parvo armario, speculo, scamno.

ACQUISITIONE (EMPTIONE)

Si vos vol acquire habitu, calceo, cappa aut alio re, vos debe vade ad negotio de illo re. Sartore fac et vende habitu pro domino, modista fac habitu pro domina et dominicilla, sutore fac et vende calceo; cappario fac et vende cappa; chartario vende charta et alio objecto pro scribe; librario vende libro; grossario vende edibile.

Te pote acquire habitu facto, aut ordina id super mensura. In omne casu te debe vade ad sartore que prehende tuo mensura, te selige texto, subsuto, et forma de habitu et si te habe aliquo dubio te quære consilio de sartore. Te debe post proba habitu ut vide si illo conveni ad te. Pro proba habitu novo te debe tolle id que te gere. Moda de habitu muta multo, in modo speciale id de domina. Per plure anno tum es de moda veste inferiore curto, sed nunc incipe de novo moda de veste plus longo. Sartore aut modista consilia veste meliore, et te pote selige ab modello aut ab illustratione in diurnale de moda. Habitu de domina es plus variato quam id de domino, Pro domina texto uso es velluto, panno, tela, ex seta, aut lana, aut gossypio, aut rayon, ornato ex laqueo, passamanu, pictura cum acu. Suo delineatione es per quadrato, per regula, per flores; de colore vario aut de singulo colore. Pro domino in generale texto de lana es uso; texto ex gossypio, aut lino in æstate. Persona divite habe plure habitu et vario pro vario usu, habitu pro ambulatione, pro officio, pro receptione, pro visita, pro ballo.

Calceo es nunc fabricato in officina que produc multo mille paria in die. In negotio de sutore es plure paria de vario dimensione et forma et qualitate. Calceo es ex pelle de animale, corio aut alio qualitate. Calceo habe parte

superiore, parte inferiore, aut solea, et talo. In calceo pro domina talo es plus alto quam in calceo de domino.

Cappa de hieme pro domino es facto ex pilo de vario animale, cappa de æstate ex palca. Cappa pro domina es multo plus vario quam id de domino et es ornato per flore, pluma, etc., ut moda require.

Quando nos acquire aliquo re, venditore aut clerico de negotio da ad nos factura, et nos paca et obtine quietantia. In aliquo casu nos non paca subito, sed paca magis tardo aut per rata.

ASSOCIATIONE

Homine associa se pro plure scopo de arte, litteratura, politica, scientia. Multo associatione que cultiva scientia es nominato academia. Forsan primo academia es Museo fundato in Alexandria de Ægypto in seculo tertio ante Christo, id es etiam universitate. Maximo noto scientiato conveni ibi ab Græcia et Oriente. Et omne scientia es cultivato. In seculo 17 plure academia es fundato quale Royal Society of London, Académie des Sciences, Paris, Accademia dei Lincei, Roma ; post illos plure alio in omne natione.

Primo Congressu scientifico habe loco in Germania in anno 1823 et plure scientiato de vario natione participa ad id. Post congressu simile reuni se in multo natione et præsto necessitate de officio permanente es manifesto ; illo es fundato aliquo per actione concorde de vario natione, alio per actione de privato individuo aut associatione. Nunc numeroso organizatione internationale permanente existe pro stude singulo scientia aut technologia, quale Congressu de mathematicos, de medicos, de ingeniarios, etc. : numero de tale organizatione internationale es nunc plus quam quatuor centum. Multo es etiam institutione

pro investigatione de omne scientia et pro præmia qui inveni novitate scientifico.

Inter organizatione internationale nos indica :

Officio internationale de unione de telegrapho, Bern, Helvetia, fundato in 1868 ;

Officio internationale de unione postale, Bern, Helvetia, 1874 ;

Laboratorio internationale de pondere et mensura, Breteuil, Paris, 1875 ;

Instituto internationale de agricultura, Roma, 1905 ;

Commissione internationale de navigatione aereo, Paris, 1922.

In secretariatu de Societate de Nationes in Genève, existe uno sectione dedicato ad institutiones internationale.

AGRICULTURA

Productio organico necessario pro homine es obtinto per venatione, per pisca, per elevatione de animales, per collectione de productio vegetale que cresce in natura sine auxilio de homine. Sed maximo quantitate de alimento, et de materiale organico pro industria (quale fibra et gummi) es obtento per cultura de terra aut agricultura.

Methodo de cultura varia multo, in plure casu toto labore es per manu de homine cum auxilio de simplice instrumento quale spatha et pala. In alio casu, cultura es per machina tracto per animale aut per motore mechanico. In primo casu extensione de prædio es minimo, pauco ara, in secundo casu extensione es multo hectara, in plure casu multo mille hectara.

Principale operatione necessario pro cultura de cereale es aratura et satione, post plure mense homo collige messe.

Principale machina agricolo es aratro pro aratura, messor, machina pro mete, flagellatore, machina pro semina, hirpice.

Principale cereale producto in mundo es frumento, secale, hordeo, avena, oryza, maiz. De magno importantia mundiale es etiam potato aut solano tuberoso.

Largo parte de terra es dedicato ad vinea et silva. Ab primo nos habe uva, que produc vino, et ab secundo ligno et aliquo producto ut castanea.

Planta principale que da gummi es "Havea brasiliensis". Si nos incide cortice de tale arbore, liquido lacteo flue ab, id es nominato latice; post appropriato tractatione id da gummi, nunc de multiplice usu in mundo. Tale substantia es originario ab America; Indiano de Amazon nomina id caluchu. Arbore que da latice cresce naturale modo in America, Africa et Malesia, sed enorme consumptione moderno require plantatione de vasto territorio.

Planta que da fibra textile es gossypio, lino, cannabe et juta. Gossypio es originario de America et maximo productione de id es in parte meridionale de (Fœderatione de) Status Unito de nord America.

INDUSTRIA DE METALLO

Magis importante metallo es ferro. Productione de ferro incipe in tempore antiquo in vario regione de globo et ab id tempore, humanitate vive in ætate de ferro.

Cum leve quantitate de carbone, ferro produc aciaro, cum magis quantitate id produc ferro fuso.

Minerale de ferro maximo commune es oxido; pro productione de metallo, minerale es posito in magno fornace (aut fornace ad vento) cum coke et aliquo calcario. Aere calido es sufflato ab fundo de fornace, coke arde et supple gas et calore necessario ad reduc oxido in metallo. Fornace opera in modo continuo; ab parte superiore de id, oxido flue super coke ardente, perde oxygenio et absorbe excessu de carbone et exi ab fundo de fornace ut ferro fuso ne puro; id es fuso de novo et sic perde carbone et fi ferro

fuso de commercio. Ferro fuso es transformato in aciario per reductione de suo contento de carbone, per duo modo principale nominato Bessemer et Siemens-Martin ab nomine de inventore.

Aciario es fuso in lingot et illos es converso in vario forma de palo, virga, forma de T, de L et alio, lira pro ferrovia, tubo, filo, lamina, fascia, etc.

Productione totale de ferro fuso in mondo in 1927 es plus quam 85 millione de tonna.

Ferro servi pro constructione de machina, de ædificio, ponte, ferrovia, etc., et sine suo usu, productione industriale moderno non es concepibile.

Alio metallo importante in industria moderno es cupro, stanno, zinco, nickelio, plumbo, aluminio. Auro, platino et argento es metallo nobile.

Si nos misce duo at plure metallo, nos obtine alligatione; bronze es alligatione de cupro, stanno et zinco, æs es alligatione de cupro et zinco, ambo es multo commune. Ut ferro et aciario, alio metallo et suo alligatione es fuso et excuso in vario forma.

Aciario forma liga cum plure raro metallo, i.e. chromio, silicio, vanadio, tungstenio, nickelio, etc., id es nominato aciario-chromo, aciario-vanadio, etc.

Mercurio es solo metallo liquido ad temperatura ne alto; alio metallo funde ad alto temperatura; ferro ad circa 1200° centigrado, platino ad circa 1800°, stanno ad circa 232°, etc.

INDUSTRIA TEXTILE

Re que servi pro texto es parte vegetale, parte animale et parte synthetico. Vegetale plus importante es gossypio, cultura de id es molto extenso in (Fœderatione de) Status Unito de Nord America, Egypto, et India. Alio vegetale es lino que cresce in climate temperato et cannabe. Fibra

animale es lana, sive pilo de ove, pilo de capra, de camelo, etc.

Ab fibra textile filo es manufacto, post filo es texto. Manufactura de filo et texto es uno magis importante occupatione de humanitate. Per mille et mille anno preparatione de fibra textile, suo filatura et textura es occupatione domestico cognito ad omne homine, dum duo ultimo seculo positione muta in modo completo. Ab suo conditione de industria manuale exercito in domo, id fi industria mechanico. Revolutione industriale incipe in decem-octavo seculo; Kay in 1733, Hargreaves in 1770; Arkwright in 1769 et 1775, Compton in 1779 inveni plure machina pro fila et texe. Id es acto per potentia hydraulico, post potentia de vapore et electricitate. Machina textile perveni hodie ad quasi perfectione, et comple in modo quasi automatico toto suo operatione. Omne officina es diviso in sectione devoto ad particulare operatione. Filatura es arte de obtine ab fibra, longo filo. Id es operatione simplice et nos pote exseque id per digito sino adjuto de ullo instrumento. Nos obtine texto per textura de filo per instrumento textorio nominato jugo. Origine de jugo es multo antiquo, parvo jugo existe in plure regione de mundo ab tempore multo remoto. Pro obtino texto nos interlaquea duo serie de filo; uno serie es nominato stamine, alio trama. Stamine es fixo in jugo et diviso in duo aut plure parte; partes pote es separato in vario modo et trama, etiam in vario modo, es posito intra vario partes de stamine. Nos obtine vario texto ut panno, tela, gaza, velluto, tapete, etc., secundum divisione de stamine.

Filo de vario colore mixto, produc texto de vario delineatione, alio texto es impresso.

Alio forma de texto es rete et scutula.

Per fibra sine textura nos obtine coactilia.

INDUSTRIA DE PETRA

Petra es diffuso in toto mundo et suo usu es primitivo.

Primo instrumento que homine ute es ex petra. Caverna es excavato in rupe et servi pro habitatione. Saxo es collecto et servi pro vario constructione. Largo fragmento es fracto aut secato. Super petra, homine delineat aut cœla illustratione.

Pro constructione calcareo, lapide arenoso et granito es multo uso. Marmore servi in modo speciale pro ornameto.

Argilla es petra que unito cum aqua forma corpore plastico que pote es modellato in plure forma et retine id. Hoc corpore, quando sicco et calefacto ad alto temperatura, non es plastico et suo forma non pote es modificato per leve pressione. Hoc objecto pote es cooperto cum encausto, ante aut post que illo es calefacto. Hoc producto es nominato producto ceramico, principale classe de id es terracotta, refractorio, fictilia, et porcellana. Primo duo es permeabile, ultimo impermeabile; porcellana es translucente.

Producto multo importante de primo classe es latere que servi pro multiplo constructione quale ædificio et pavimento de strata. Tubo reddito impermeabile per encausto servi pro transporta liquido.

Pro cæmentatione de petra, latere, tubo, etc., vario adhæsivo es uso ut calce et cæmento. Homo obtine id per calcinatione (calefactione de vario petra, ut petra calcario, silicato, etc.).

CHARTA ET LIBRO

Charta es hodie medio quasi exclusivo pro scribe et imprime. In tempore antiquo, scriptura es super lapide, pelle de animale, sicut pergamena, papyro. Papyro es in generale uso in Græcia et Ægypto, id es manufacto ex

planta "Cyperus papyrus", que in tempore antiquo cresce in Ægypto.

Charta es uso in Sina ab secundo seculo ante æra præsentis de occidente; circa anno 750 arabos obtine illo ab sinenses. In dodicesimo seculo Moros de Hispania, in tredicesimo seculo, græcos obtine et manufac illo cum methodo uso in oriente.

Forsan primo manufactura occidentale de charta es id de Fabriano in Italia que incipe in anno 1276.

Ab secundo medietate de seculo quatuordicesimo usu de charta pro scriptura es generale in occidente.

Charta es ex panniculo, in tempore moderno id es facto ab ligno aut alio materia que contine cellulosa.

Charta servi non solo pro scribe sed pro numeroso alio scopo, in particulare pro involve objectos.

Arte typographico cum charactere mobile es antiquo in Sina, sed id es invento ex novo in Europa in seculo decimoquinto. Libro impresso in id seculo es nominato incunabulo. Post id seculo, numero de libros impresso in toto mundo augmenta in modo continuo. Etiam diurnale et alio publicatione periodico es impresso in numero semper majore.

Libros, diurnales, manuscriptos, etc., es conservato in bibliothecas. Bibliothecas existe in Babylonia per plus quam quatuor mille anno, sed bibliotheca tunc es collectione de parvo latere, lapide, cylindro super que scripto es inciso. Post illo, bibliotheca include manuscripto super texto, pelle, papyro, etc., scripto cum encausto nigro aut colorato. Primo bibliotheca græco es id de Pisistrato viginti quinque seculo ante hodie. Bibliotheca de Bizantio que habe in anno 730 plus quam 120,000 volumine, es destructo per iconoclasta, etiam locupletato bibliotheca de Alexandria de Ægypto es destructo in anno 616. Numero de bibliotheca existente hodie es magno; institutiones de

omne specie habe id et plure es publico. Maximo bibliotheca es Bibliothèque nationale, Paris, France; British museum, London, Anglia; Staatsbibliothek, Berlin, Germania; Gosudarstvennaja publicnaja biblioteka, Leningrad, U.S.S.R.; Library of Congress, Washington, D.C., U.S.A., Public Library, New York.

POSTA

Constitutione de Unione postale universale habe apportato in ultimo seculo magno contributo ad humano progressu cum facilitatione de relationes internationale.

Base de illo es posito, anno 1863, in conferentia de Paris, ad que interveni representante de 16 Administratione, sed practico actuatione de principios tunc discusso—libertate de transitu, uniformitate de taxa et simplificatione de calculo in liquidatione inter vario Administratione—es consecuto post 11 anno.

Anno 1868 Germania fac propositione de constitue unione postale universale, post optimo proba de societate postale inter Administratione de vario statu de confederatione germanico et de Austria-Hungaria, sed eventu historico fac differ discussione de propositione. Solum anno 1874 pote reuni conferentia in Bern, pro discute propositione de Germania, et exitu de illo es quam maxime satisfacente, nam 9 octobre es concluso conventionone que crea Unione postale universale, cum adhæsione de 22 statu representante ultra 40.000.000 de km. q. et 350.000.000 de habitante.

Conclusionone de hoc conventionone apporta immenso facilitatione ad communicationes internationale, nam, ultra base jam citato, accepto in integrale ab particeps ad conferentia, es etiam stabilito adoptione de uniformitate de pondere, de moneta et de mensura, et adoptione de lingua commune pro modulo de servitio inter vario Administra-

tione et lingua concordabile inter Administrationes pro correspondentia de servitio.

Progressu postea facto ab Unione es extraordinario, nam in omne congressu es stabilito libero ingressu in Unione ad statu nondum adhærente ad conventione, et si appellativo "universale" pote appare exaggerato in 1874, tale non pote hodie appare, nam ad Unione participa omne statu civile de terra.

Jam in 1874 uno inter vario puncto principale de conventione es lingua commune officiale. Sed quæstione nondum habe solutione satisfaciente, nam etiam conventione concluso in ultimo congressu postale de Madrid, 30 novembre 1920, non habe mutato præcedente dispositione, que stabili redactione in lingua franco de modulo pro servitio internationale, cum aut sine versione interlineare in alio lingua, excepto diverso conventione de Administrationes, et pro correspondentia de servitio permette ad singulo Administratione de stabili speciale conventione.

Numero de officio de posta in mundo es plus quam quatuor centum mille. Directore de officio de posta es magistro aut præposito de posta et suo assistente es clerico de posta. Pro expeditione de littera et charta postale, in civitate et rure existe plure capsula de posta. Nos paca taxa per atele que es affixo ad involucro de littera aut super charta postale. Aliquo charta habe atele impresso super id.

Vario operatione de posta es facto solo ad officio, quale registratione de correspondentia, transmissione de pacco et de moneta. Pro transmissione de moneta nos obtine, ab officio modulo speciale super que nos debe indica nomine de expeditore, de receptore, suo residentia et quantitate de moneta expedito. Nos obtine inde mandato postale que nos expedi ad receptore; in aliquo casu officio notifica receptore directo et expeditore non expedi mandato.

In vario statu officio postale recipe deposito de moneta ut banco de salvato.

COMMUNICATIONE ELECTRICO

Telegrapho significa "que scribe ad distantia", tale designatione pote es uso pro indicatione de omne medio de transmissione de informatione per signo aut sono, ut methodo optico uso in antiquitate; sed in tempore moderno designatione "telegrapho" es restricto ad telegrapho electrico.

Morse in 1837 inveni primo methodo practico de telegraphia electrico. Suo apparatu consiste de pila electrico pro productione de currente, apparatu transmissore et apparatu receptore. Apparatu que transmittit consiste de pila et clave que pote claudere circuito. Si currente es clauso per uno instante, apparatu receptore signa puncto; si circuito es clauso tempore plus longo, apparatu receptore signa linea. Litteras et numeros es repræsentato per combinatione de punctos et lineas et per alterno clausura et apertura de circuitu; tale combinationes pote es transmissio et sic vocabulo et phrases. Primo linea de telegrapho es aperto in 1844 intra Washington et Baltimore et ab id anno longitudine de linea augmenta in modo continuo. Hodie tale longitudine es plus quam decem uno millione de km.

Telephono ordinario consta de nucleo in ferro dulce circumdato ab rocchetto de filo insulato cuprico, que communica cum circuitu. Ante nucleo es lamina metallico vibratile.

Quando homo loque aut canta, aut sona prope lamina, hoc vibra; suo vibrationes altera intensitate de campo magnetico; ergo genera currentes inducto in filo, que percurrere circuitu et perveni ad analogo apparatu receptore.

Hic, currentes fac muta intensitate de campo electromagnetico, ergo nucleo attrahe lamina vibratile plus aut minus secundum rhythmo de vibratione originario, que veni reproducto cum mirabile analogia.

Sæpe necesse es auge intensitate de currentes que es multo debile et non pote es transmissio ad magno distantia. Inter medio acto ad scopo, nos recorda microphono de Hugues.

Inter 1875 et 1878 surge, quasi perfecto, telephono (de Bell) et microphono (de Hugues) et homo incipe distende linea aereo que fi semper plus longo, sed servitio non es securo, nam linea per conditiones de atmosphæra pote es interrupto. Cavo subterraneo es utile pro securitate de linea, et pote es uso in urbe, sed non es apto pro telephonia ad magno distantia, per causa de suo magno capacitate et parvo inductantia. Scientiatio O. Heaviside que stude problema de propagatione de electricitate super filo, inveni que si conductore habe majore inductantia, voce humano pote transmittit se intenso et claro. Ergo Mr. Pupin, Prof. in universitate de Columbia in New York, suggere in 1900 de insere, pro obtine scopo, in aliquo puncto et cum lege dato, rocchetto de inductantia. Ita nos pote loque usque ad circa 800 km. Sed nunc cum valvula thermoionico, telephonia habe medio pro adjuva transmissione de voce. Rocchetto de inductantia et relais, constituto ab valvula thermoionico, permette de loque ad distantia de plure mille km. Voce humano, que producit potentia electrico de aliquo milliwatt, es ducto per aliquo mille km, et homo calcula que in cavo longo 1600 km. sine rocchetto et amplificatores, pro habe ipso potentia, es necessario fortia electromotrice de 10^{47} volt.

Numero de telephono in mundo es hodie plus quam tres decem et uno millione; et longitudine de linea plus quam centum septem et sex milliones de km.

In anno 1883 Edison inveni que filamentum incandescente de lampade electrico emitte, ultra radios luminoso, etiam particulas que permitte transitu de currente electrico in uno sensu inter filamentum ipso et lamina metallico, non communicante cum aliquo conductore.

In anno 1889 Fleming construe parvo lampadas cum lamina que muta currentes alterno in currentes continuo, id es que transi in uno sensu.

Anno 1905 De Forest accipe brevetto de triodo (valvula thermoionico).

Triodo consta ex cathodo incandescente per currente producto ab pila aut ab accumulatores; de lamina anodico que attrahe electrones emisso per cathodo; de craticula metallico inter ambo, que auge aut minue affluxu de electrones.

Triodo es mirabile receptore de undulationes electrico emisso ab alio simile triodo.

Affluxu de electrones in triodo, inter cathodo et anodo, es valde influentiato ab undulatione electrico que perveni ad valvula. Electrones cum mirabile celeritate et minimo inertia reproduc variationes de ondulationes ipso, ergo reproduc in apparatu telephonico ordinario, aut in apparatu amplificatore, vibrationes de lamina secundo rhythmico de vibratione originario.

In radiotelegraphia etiam alio receptore, coherer aut detectore es uso.

Homo construe valvulas diverso, sensibile ad vario undulationes de differente longitudine; ergo pote obtine concordantia inter apparatu transmittente et apparatu receptore.

Divulgatione per aere de unda electrico es facto omne die ab numero statione que es designato per litteras ut conventionione internationale de Paris in anno 1912.

PONDERE ET MENSURA

Numero de pondere et mensura in usu in toto parte de mundo es enorme. Necessitate de systema uniforme es recognito ab tempore antiquo. In anno 1790 in Camera de Communes in Anglia, J. Miller propone de adopta pro unitate de mensura lineare, longitudine de pendulo que fac oscillatione simplice in uno secunda. In idem anno Jefferson in Status Unito de Nord America et Talleyrand, ad "Assemblée constituante" in Francia fac propositione simile.

In anno 1791 "Convention nationale" in Francia, muta suo decisione et defini unitate de longitudine *metro* æquale ad decimilionesimo parte de arcu de meridiano terrestre inter polo boreale et æquatore. Vocabulo *metro* es græco et significa *mensura*, es proposito ab Borda. Conventione fixa multiplo per voces *deca*, *hecto*, *kilo*, *myria* ex græco que significa 10, 100, 1000, 10000. Et indica submultiplo per *deci*, *centi*, *milli* ex latino. Pro longitudine minimo es uso *micron* que significa milionesimo indicato per littera græco μ .

In Francia labore pro determinatione ex novo de longitudine de meridiano incipe in anno 1792 per Physico Mechain et Delambre. Illos mensura longitudine de parte de meridiano intra Dunkerque in Francia et Barcelona in Hispania et fini suo opere in anno 1798. In dicto anno Commissione internationale de scientiato repræsente Hollandia, Italia, Dania, Hispania et Helvetia sanctiona labore de Commissione franco; post que proto-typo de metro unitate de longitudine et de kilogrammo unitate de pondere aut massa es constructo ex platino. Ab unitate de longitudine es deducto unitate de superficie et de volumine, i.e., metro quadrato et metro cubo cum suo multiplo et sub multiplo. Pro mensura agricolis, decametro quadrato es nominato ara et hectometro

quadrato hectara. Pro mensura de liquido et de arido unitate es litro æquale ad volumine de uno decimetro cubico. Unitate de pondere aut massa es pondere aut massa de decimetro cubico de aqua ad temperatura de 4° centigrado. Suo multiplo et sub multiplo es designato ut illos de mensura lineare per præfixo deca, hecto, kilo, myria, et deci, centi, milli, micron (μ).

Adoptione de systema metrico decimale es lento. In Francia et parvo numero de alio statu es adoptato breve tempore post determinatione de unitate. In Francia in anno 1799, in Hollandia, Belgica, et Luxemburg in anno 1820, in Helvetia in anno 1822, in Hispania in 1860, in Italia in 1861, in Germania de nord in 1868; suo usu es facultativo in Anglia ab anno in 1864, in Status Unito in 1866. In anno 1869 Academia de scientia de Lenin-grado et Congressu internationale de geodæsia propone reunione internationale pro discute quæstione de systema de mensura internationale et governo franco convoca tale reunione. Duo decem quatuor statu delega repræsentante que conveni in Paris, mense de augusto 1870; illos nomina Commissione de investigatione præparatorio. Commissione internationale conveni in mense septembre, 1872, et decide que constructione de prototypos pro usu de vario statu debe es basato super vetere metro et vetere kilogrammo que es dicto de Archivo quia illos es conservato in Archivo de Francia. Prototypo in numero sufficiente pro usu de vario natione es in platino iridio; illo de longitudine es virga de sectione in X, et longitudine exacto de metro es indicato super illo per duo tractu inciso.

Dicto Commissione selige Comitatu permanente que cum auxilio de Sectione franco comple labore præliminare necessario et superintende ad constructione de prototypos.

In anno 1875 Conferentia diplomatico de metro conveni in Paris, viginti statu es representato et Conventione internationale de metro es proposito; illo inter alio crea Laboratorio internationale de pondere et mensura (Bureau international des poids et mesures) nunc sito in Breteuil (Sevres) France.

Nunc 32 statu adhære ad conventionem et contribue ad expensa de Laboratorio. Systema metrico es obligatorio in 53 statu, cum populatione 839,248,000 homine, et facultativo in decem et uno statu cum populatione 892,233,100.

Mensura electrico nunc de magno importantia, es basato super unitate de systema metrico; unitate principale es: *ohm*, unitate de resistentia, *volt* de fortia electro motrice sive de differentia de potentiale; *ampere* unitate de corrente, *watt* de activitate, *joule* de labore. Ohm, Volta, Ampère, Watt, Joule es nomine de physico illustre.

Vetere systema anglo es uso in Anglia et Status Unito. Suo unitate de longitudine es pede (foot), de pondere libra (pound), de capacitate bushel et gallon. Pede æquivalere ad m. 0.3048; suo submultiplo es pollice (inch) æquale ad dodicesimo parte de pede. Multiplo de pede es yard æquale ad tres pede, et millia æquale ad 1760 yard, aut 5280 pede, aut 1609 metro. Avoirdupois libra æquivalere ad 0.4536 kilog., suo submultiplo es uncia (ounce) æquale ad gr. 28.35 dodicesimo parte de libra. Pro leve pondere es uso troy uncia æquale ad gr. 31.1 et decimo sexto parte de troy libra. Bushel es æquale ad 35.24 litro et gallon ad 3.785 litro. Hoc æquivalente es per mensura uso in Status Unito; illo in uso in Anglia differ per 3% per bushel, circa 20% per gallon et per parvo differentia per unitate de longitudine et de pondere.

AERONAUTICA

Plure mytho existe que indica desiderio de homine de imita ave et vola trans cælo. Plus noto es id de Icaro filio de Dædalo que tenta volo sed cade ad terra.

In tempore plus recente, vario stude quæstione; Leonardo in 15° seculo delinea modello simile ad ave; Borelli in 17° seculo stude motione de animale, Cayley in Anglia in anno 1706 propone alio apparatu dicto helicoptero. Hoc methodo tenta obtine scopo desiderato per instrumento plus grave quam aere, sed etiam apparatu plus leve quam aere es proposito. Lana in 17° seculo propone nave aereo sublevato per aerostato aut ballone, ab que aere es extracto. Primo que succede in constructione de aerostato es fratres Montgolfier que in anno 1783 in France construe largo ballone ex charta repleto de aere calido; differentia de pondere inter aere calido et aere frigido causa ascensione de aerostato. In idem anno physico Charles construe ballone ex textu facto impermeabile et repleto cum gas hydrogenio, multo plus leve quam aere calido. Tentativo de construe aerostato dirigibile remane sine resultatu usque ad secundo medietate de seculo 19°. Plure inventore franco Giffard, Tissandier, Renard, Krebs; braziliano Santos Dumont; germano Zeppelin, construe dirigibile, plure rigido, plure ne rigido, plure semi-rigido. Id pote obtine magno velocitate trans terra et mari.

Magis progressu es facto per apparatu plus grave quam aere. Id es basato super vario principio; ornithoptero que imita volatu de ave; helicoptero que es sublevato per helica, recente es autogyro de Cervia; et aeroplano que subleva et substenta se per resistentia que aere offer ad plano que move se ad magis velocitate. Aeroplano es solo apparatu plus grave quam aere uso in largo numero.

Lilienthal in Germania, Pilcher in Anglia, Chanute in America es inter primo ad experimenta cum aerolabente ; Langley in Washington stude et construe apparatu de typo de aeroplano et fratres Wright succede in volo per apparatu ad motore. In breve tempore post primo volo de 1903 in plure natione aeroplano es constructo in magno numero et aviatore pilota illos in toto mundo.

ATHLETICA AUT SPORT

Athletica es contentione de dexteritate aut resistentia pro recreatione et pro evolve vigore de corpore. Id es diviso in duo classe: ludo de campo et operatione gymnastico.

Primo classe include cursu, ambulatione de vario distantia, saltu, jactatione de vario pondere, etc. Gymnastica include usu de libramenta, de barra parallelo aut horizontale, sublevatione de pondere et vario exercitio per vasto numero de juvene.

Ludo athletico perveni ad alto puncto in Græcia et classe de athleta professionale es evoluto ibi et in Roma. Post id tempore, athletica labe usque circa anno 1850, quando in Anglia ludo fi popolare et expande se in America et in alio regione de globo.

Sport plus commune habe nomine Anglo internationale : football, baseball, tennis, cricket, polo ; omne es jocato cum pila aut globo de vario dimensione.

Sport aquatico es remigatione per remo ; cursu de canoe, aut lintre ; aut de scapha ad motore, propulsione de phaselo aut yacht per velo.

In omne natione es plure competitione nationale aut de parvo gruppo pro omne ludo speciale. Competitione internationale inter classe de vario natione occurre omne tres aut quatuor anno.

GEOGRAPHIA

Superficie de globo es 71% i.e., 361 millione de km² oceano et 29% i.e., 149 millione km² terra. Oceano es Atlantico, Pacifico, Indiano et duo Arctico. Terra es continente et insula. Continente es America de nord et America de sud; Europa et Africa; Asia et Australia. Insula majore es Novo Guinea, Borneo, Madagascar, Sumatra, Novo Zelanda. Super terra es flumine que flue ab monte ad lacu et ad mari.

Superficie de continente et insula non es toto habitabile per homine, parte es nimis alto, parte es deserto, parte es cooperto per nive. Clima de vario parte es nimis calido, de alio es nimis frigido.

Geographia stude superficie et subsolo de globo; id es diviso in geographia mathematico que mensura parte de globo et construe charta geographico aut topographico; geographia physico que stude conditione physico de terra et mari; bio-geographia que stude distributione de plantas et animales super globo; antropogeographia que stude distributione de homine super globo; geographia oeconomico que stude distributione de materia que homine ute; geographia politico que stude divisione politico et geographia historico que stude variatione in tempore de statu politico.

Numero de statu independente es nunc plus quam 50. Maximo numero de id pertine ad Societate de Nationes cum sede in Genève. Status magis vasto es Imperio Britannico, Fœderatione de Status Unito de America de nord, Unione de soviet socialista republica, Sina, Brazil.

Populatione de globo, mille et novem centum (1900) millione, vive parte in rure et parte in civitate. In natione que habe largo productione industriale, populatione de civitate supera illo de rure. In Anglia 79.3% (per centum) in Germania 64.4%, in Status Unito 51.4% de

populatione totale vive in civitates. Maximo populato civitate de mundo es London, New York, Berlin, Paris, Chicago, Osaka, Tokyo, Buenos Aires, Rio Janeiro, Moskva illo habe singulo plus quam duo millione habitante.

Civitate moderno habe lato via cum optimo pavimento et multo servitio publico ; schola pro infante et adulto, transportatione rapido per tram aut omnibus, servitio de politia, aqua, illuminatione electrico et ad gas, telephono. Illo habe numeroso ædificio monumentale, museo, theatro, pinacotheca, habitatione pro privato residentia et hostello pro viatores.

METEOROLOGIA

Meteorologia es scientia de atmosphæra, id es tempore, climate, phænomeno optico, electricitate atmosphærico, etc.

Vento, temperatura, humiditate, pressione es mensurato nunc per instrumento exacto in numeroso observatorio meteorologico super toto globo. Studio scientifico de meteorologia incipe cum inventione de thermometro per Galileo in anno 1607 et de barometro per Torricelli in anno 1643. Temperatura es mensurato per thermometro ; tres es scala de themometro, plus uso in scientia es id de Celsius que in anno 1742 propone scala centigrado, puncto zero es temperatura ad quale aqua fi glacie et puncto 100 es temperatura ad que aqua bulli. Directione et potentia de vento es mensurato per anemometro. Pressione atmosphærico es indicato per barometro et es expresso per altitudine de columna de mercurio in tubo de barometro.

Calore solare impedi ad atmosphæra de quiesce et rota cum globo. Toto importante phænomeno meteorologico resulta ab calore solare. Radiatione solare retine temperatura de regione æquatoriale. Gravitate et fortia centrifugo impelle aere frigido de regione polare versus æquatore.

In tale modo currente generale ab polo ad æquatore et vice-versa es conservato. Circulatione generale de atmosphæra es modificato in magno modo per differentia de humiditate et temperatura super terra et mari, per præsentia de nive, glacie, monte, altopiano, nebula, silva, etc.

Vento que descende et id que veni ab nord fi calido et procella evanesce, cælo clarifica et suo colore fi cæruleo.

Cognitione exacto de conditione de atmosphæra in plure parte de globo permette prævisione de tempore proximo; id es maximo utile pro multiplice usu et in modo speciale pro navigatione aereo.

Minimo temperatura observato es de -72° in Verhoiansk in mense decembre, dum in mense julio temperatura ibi observato es $+31^{\circ}$ in umbra, differentia de extremo es inde de 103° . In illo regione vita in hieme es solo possibile per absentia de vento. Maximo temperatura observato es de $+51^{\circ}$ in deserto de Sahara in umbra. Pressione atmosphærico varia cum altitudine et in regione alto de atmosphæra vita non es possibile. Vento es classificato per scala de Beaumont designato per numero ab 0 ad 12, no. 0 atmosphæra es calmo; 1 aura leve; 2 aura minus leve, 3 aura gentile, 4 aura moderato, 5 aura vivo, 6 aura forte, 7 vento alto, 8 vento forte, 9 procella, 10 procella forte, 11 tempestate, 12 huracano. Velocitate varia ab 0.3 m. per secunda in no. 0 ad 8 m. per secunda per no. 5, ad plus quam 33 m. per secunda per no. 12.

ARTES

Architectura, sculptura et pictura es nominato artes elegante aut pulcro.

Architectura es arte de construe ædificio que combina pulcritudine et utilitate. Principale stylo de architectura

es ægyptiano, assyri, græco, romano, byzantino, romanesco, gothico et de renascentia. Usque ad tempore moderno petra es solo materiale usitato in architectura, sed nunc aciariorum es uso non solo pro auxilio sed etiam pro supporto de muros de omne plano.

Origine de sculptura pote es spontaneo desiderio que omne homine habet de construe objecto que imita objecto naturale. In Græcia, sculptura obtine alto gradu de perfectione et suo stylo propaga se in Roma et alio natione de Europa. In sculptura moderno, primo es forsitan sculptore franco Rodin.

Pictura es tam antiquo quam sculptura et ab suo initio perveni ad mirabile perfectione. Homine de epocha primitivo orna pariete de suo caverna per delineatione cum simplice colore. Ab Ægypto, Græcia et primo pictura christiano, schola medioævale et moderno in Flandria, Italia, Hispania, etc., evolve se.

Primo annos de hoc seculo monstra extraordinario fermentatione in campo de pictura et multiplice schola de impressionismo, fauvismo, naturalismo, cubismo, futurismo, symbolismo, dadaismo et plures alio es initiato. Cum schola tanto numeroso es facile imagina que opera de juvene artista es nunc confuso et ne certo. Hoc es periodo de transitione plus quam aliquo.

Etiam in extremo oriente, arte perveni ad alto puncto de evolutione, sed usque ad hodie duo arte occidentale et orientale non influe se.

MUSICA

Musica age parte importante in vita de omne populo de omne ætate. Valde primitivo populo recognosce importantia de musica. Ut pro homine primitivo es necessario inveni mytho circa fortia ne cognito, in simile modo illo ute musica pro vario scopo.

Omne gente aut natione habe suo folk cantu, cantu que auge cum populo, reflecte suo ambitione, spe, somno, odio et amore.

Que es musica? Uno auctore dic que id es arte de cogita per sono, sine concepto verbale, alio dic que musica es lingua aut medio independente de expressione in ultimo modo ne traductibile.

Plure es qualitate de musica: musica de camera, musica de theatro, musica de ecclesia, etc.

Musica es vocale si cantato per homine, instrumentale si reddito per instrumento.

Homero loque de syringe, instrumento ad flatu in forma de tubo uso ab Deo Pan, et de cithara, lyra, instrumento ad chorda. Herodoto loque de tympano, instrumento ad percussione. Germanos antiquo sona per cornu. Ex Italia veni pianoforte, instrumento que sona plano et forte; cornetto, parvo cornu; trombone, magno tromba; violino, parvo viola; violoncello, parvo violino. Saxophono es instrumento moderno ex Francia. Plure instrumento quale cornetto, trombone, etc., es ex cupro, alio secut violino ex ligno cum chorda.

Cantu es per uno aut per choro de multo persona. Opera es compositione musicale cum successione de cantu de singulo et de choro.

MEDICINA

Medicina in præterito es farragine de superstitione, fide, theoria et traditione cum pauco observatione accurato et logico cogitatione.

Historia de medicina incipe cum papyros ægyptio et continua in Græcia ubi Hippocrate et Galeno es magno cultore de id. Post illos, Celsius, que vive in Roma in primo seculo; Rhazes, medico arabo de decimo seculo; Vesalius, que publica in 1543 "De humani corporis

fabrica"; Paracelsus, helvetico de decimo quinto seculo; Harvey, anglo que in decimo sexto seculo demonstra circulatione de sanguine, contribue ad progressu de medicina. Sed in toto hoc initio nullo investigatione systematico de ignoto non es facto ut es facto in ultimo 50 anno.

Puncto valde importante in evolutione de medicina es determinatione de relatione inter infirmitate et bacterios. Nos debe tale reperto ad Pasteur.

Plure es factore que contribue ad progressu de medicina in anno recente; primo mutatione in conceptione de infirmitate id es, nos relinque theoria de generatione spontaneo et adopta theoria dicto de germine; secundo applicatione ad studio de medicina de cognitione derivato ab scientia fundamentale ut chimica, physica, anatomia et physiologia, tertio usu de accessorio mechanico ut auxilio de sensu humano pro stude processus in corpore humano vivente.

Post que Pasteur reperi bacterios, alio medico stude si particulare bacterios causa particulare infirmitate et lege que rege tale relatione es reperto. Postea medico cerca antitoxina que pote præveni actione de bacterios. Vaccinatione cum sero speciale pote præveni infirmitate.

Non obstante grande progressu de medicina, multo infirmitate causa enorme sufferentia ad humanitate. Tuberculosi, infirmitate de corde es inter plus commune causa de morte. Diphtheria, scarlatina, anæmia, diabete, infirmitate venereo, i.e., syphilide, gonorrhœa, es principale infirmitate.

GEOLOGIA

Geologia stude origine de globo terrestre, historia de suo rupe, de suo terra et mari et de organismo que habe suo historia indicato in illos rupe, materia de que terra

es composito, mutatione que occurre in globo et fortia que causa id.

Tres es hypothesi de origine de globo i.e., nebulare proposito ab Kant in 1755 et in modo independente per Laplace in 1796 et modificato in anno 1824; meteorico proposito per G. Darwin et Lockyer; planetesimale proposito per T. C. Chamberlain et F. R. Moulton.

Ab periodo cosmico aut præ-geologico æra geologico es: azoico (sine animale), eozoico (aurora de animale), proterozoico (primo animale), palæozoico (antiquo animale), mesozoico (medio animale), cænozoico aut tertiarior (recente animale) et psychozoico aut quaternario (homine). Periodo de tertiarior ab plus antiquo es palæocæne (recente primitivo), eocæne (aurora de recente), oligocæne (parvo recente), miocæne (medio recente) et pliocæne (plus recente). Periodo de quaternario es pleistocene aut ætate de glacie (maximo recente) et holocæne aut recente (toto recente). Ætate de globo es æstimato in vario modo ab uno billione ad sexaginta millione de anno.

Principale methodo de investigatione geologico es lithologico, palæontologico et petrographico. Methodo lithologico stude rupe ubi id es et specimine de id; methodo palæontologico stude reliquo fossile; methodo petrographico basa se super microscopico et microchemico investigatione. Alio studio geologico es id de variatione præsentate et deductione ab id de variatione de tempore præterito.

Primo vestigio de homine es petra fracto que monstra mentalitate superiore ad id de simia. Tale vestigio pote habe plus quam 500,000 anno. Primo vestigio vero de homine es reperto in Java in 1891; id consiste in parte superiore de cranio, uno dente et osse de crure et hoc creatura simile ad simia vive circa 500,000 anno abhinc. Post hoc maximo vetere typo humano es homine de

Heidelberg reperto in anno 1907 proximo ad Heidelberg, suo ætate es inter 200 et 500 mille anno. Piltown homine reperto in Sussex, Anglia, in anno 1912; suo cranio etsi de parvo capacitate es sine dubio humano. Post hoc vestigio, plure alio es reperto in vario parte de globo; suo ætate varia ab 25 ad 100 mille anno.

BOTANICA

Botanica es scientia que include toto que pertine ad regno vegetale vivente aut fossile. Id include forma exteriore de planta, suo structura anatomico, functione que partes comple, suo classificatione, suo distributione super globo in tempore præsentate et in præterito et usu ad que id subserve.

Planta que adorna globo tum attrahe attentione de humanitate ab tempore maximo antiquo. Plus quam duo mille anno abhinc Theophrasto scribe historia de plantas et describe circa 500 specie uso pro cura de infirmitate. Dioscoride, botanista græco, scribe Materia medica et suo contemporaneo Plinio seniore, in primo seculo describe circa mille planta. Primo classificatore de planta es florentino Andrea Cæsalpino que vive in seculo sedicesimo. Illo distribue 1520 planta tunc noto in decem et quinque classe. Post illo, anglo John Ray in seculo 17° propone systema naturale, separa planta cum et sine flore et distingue id per caractere de fructu, basa suo classificatione super correcto idea de affinitate de planta. Robert Morison in seculo 17° propone novo systema de classificatione basato super systema de Cæsalpino, sed systema de Carolo Linnæus de Svedia classifica plantas per stamine et pistillo, hoc es nominato organo sexuale et tale classificatione es nominato systema sexuale. Post Linnæus, franco Jussieu propone systema basato super illos de Ray et de Linnæus. Post illo Augustin

Pyramus de Candolle et suo filio Alphonse in seculo 19° modifica systema de Jussieu.

Classificatione maximo noto nunc es id de A. Engler, gruppo fundamentale es quatuor i.e. thallophyte (alga et fungo), bryophyte (hepatica et musco), pteridophyte (filice, equisæto, et lycopodium), spermatophyte (gymnosperma et angiosperma). Duo ultimo sub-gruppo es maximo importante. Angiosperma include maximo conspicuo et plus noto forma, vero planta cum flore. Id es subdiviso in monocotyledone (herba, palma, lilio, orchide, etc.) et dicotyledone (arbore ordinario, ranunculo, rosa, piso, erica, mentha, heliantho, etc.).

Botanica es diviso in sequente modo: morphologia que stude forma generale de organos, anatomia que stude structura interno et histologia aut minuto anatomia, cytologia stude intimo structura de cellula, protoplasma, nucleo, etc. Physiologia stude functione vitale de planta et suo organo. Botanica systematico classifica plantas et geographia botanico stude suo distributione super globo. Palæontologia stude plantas fossile. Phytopatologia stude infirmitate. Ecologia stude plantas in relatione reciproco et in relatione ad ambiente in que id vive. Genetica stude elevatione de planta et facto et causa de hereditate.

Globo pote es diviso in territorio de silva, de herba et deserto. Silva occupa parte importante de superficie de globo. Silva es maximo luxurioso ubi pluvia es maximo. Resistentia ad siccitate es possibile per magno profunditate ad que radice perveni, ad textura spisso de folia de semper viride et ad folia que planta deciduo exue. Silva pote es classificato in octo typo basato super caractere ecologico de folia. Primo, silva semper viride de regione tropicale cum pluvia diurno. Tale silva es commune in regione de vento etesio in climate oceanico ut id de Brasile.

Secundo : Silva deciduo de districto de monsones, speciale modo in India. Tertio silva semper viride de zona temperato. Quarto silva deciduo de zona temperato septentrionale ut id de parte orientalis de Status unito, arbore plus commune de tale silva es fago, acere, castanea, quercu, etc. Existe differentia radicale inter silva sito in idem latitudine in hemisphæro septentrionale et in hemisphæro meridionale, id es debito ad differentia de climate, continentale in uno, oceanico in altero. Quinto typus es silva deciduo de savanna de regione temperato calido cum pluvia moderato. Sexto es silva spinoso de idem regione sed cum minimo pluvia. Septimo silva de regione temperato cum pluvia moderato in hieme quale id de regione de mediterraneo. Octavo silva de conifero, qual pino et abiete cum folia sicut acu. Id forma silva maximo importante in regione frigido, in modo speciale in hemisphæro nord.

EDUCATIONE

Usque ad tempore recente numero de homine que pote lege et scribe suo lingua materno es minimo. In fine de seculo 18 in Prussia et in seculo 19 in maximo numero de status, educatione elementare es reddito obligatorio. Numero de analphabeta hodie in Europa septentrionale et occidentale, in America de nord et in Australia es minimo ; in alio natione etsi educatione es obligatorio, numero de analphabeta es grande.

Schola es de vario gradu : schola pro infante (kindergarten), schola elementare, schola medio et schola superiore.

Maximo numero de schola superiore es nominato universitate. Universitate magis antiquo es id de Bologna, Paris, Oxford. Numero de universitate in mundo es nunc plus quam mille. In id, largo numero de professore

poce omne scientia; mathematica, physica, biologia et suo applicatione, medicina, lege, ingeniaria, pharmacia, etc. In multo natione schola superiore que doce scientia applicato es disjuncto ab universitate ut Schola technico superiore de Germania pro educatione de ingeniario.

Nunc numeroso instituto de investigatione, observatorio astronomico, observatorio meteorologico, statione zoologico, statione experimentale agricolu, es fundato in modo independente ab universitate pro investigatione de problema scientifico.

Primo Libro de Interlingua

SECUNDO PARTE

SCRIPTOS per vario socio de Academia pro Interlingua ab
"Schola et vita" et alio publicationes de Academia.

MARE

Præter omne poesia, que mare excita et in apathico homines, debe illo omne suo magnificentia ad suo movimientos, ad suo colores, ad suo immenso magnitudine, ad admirabile oppositione, que ad nos præsentat cum cœlo, que a tempore immemorabile aspice super illo, ad terra, que es suo filia.

Nihil in scena naturale es plus mobile quam mare. Ab suave et largo undulationes, que es quasi palpito de nostro planeta, usque ad violento, alto undas præcipite, que subleva, quando es in furia; ab crispatura, simile ad tremore de pelle humano, usque ad valles et abyssos, que ad nos in suo sinu aperi, mare es toto uno poema de motiones, pausas, oscillationes, osculos, convulsiones, que ades ad vita sempiterno de isto, creante continentes, de isto destruyente terras et insulas.

De colores denique mare es plus divite quam cœlo et terra. Cœlestino ut cœlo aut plus cœlestino quam illo, glauco ut silva, splende candido ut torrente, spuma ut cataracta, fi livido ut moribundo; mica rubro ut rubino aut violetto ut amethysto; aliquando sapphiro oculo de fele, adamante, margarita. Habe omne transparentias de gemmas et de vitro, omne adumbrationes de cœlo;

omne sensus intermittente de pace et emotione de vivo pelle et omne profundo affectus de visceres.

JOVE

Fulgido astro, que cum suo vivo luce albo attrahe attentione de omni homine, es Jove, gigante de mundos.

Hoc mundo colossale gravita lento circa Sol et percurre suo orbita quasi rotundo in 11 anno et 314 die.

Jove es sulcato ab zonas aut fascias de vario latitudine et intensitate, disposito ab occidente ad oriente.

Galileo in 7 januario 1610 detege quatuor satellite ad Jove. Quatuor alio satellite es detecto post 1892, invisibile cum instrumentos commune.

Nomine de satellites es: Io, Europa, Ganimede, Calisto. Primos tres percurre orbita pauco inclinato super plano de orbita de planeta, que coincide quasi cum ecliptica. Ergo motu de revolutione de satellites appare ad nos ut motu oscillatorio; nos vido satellites nunc ad dextera nunc ad sinistra de Jove.

Ce satellites produce plure phænomeno que interes:

Eclipsi, quando illo ingredi in cono de umbra de Jove;

Occultationes, quando Jove es inter nos et satellite;

Transitu de umbra de satellite super planeta;

Transitu de satellite super planeta.

Tempore de eclipsi permitte de determina longitudine in mari. Nos pote observa eclipsi de satellites de Jove cum parvo telescopio de uno metro de distantia focale.

PRIMO ET SECUNDO ASINO

Philosopho Mendelssohn (1729–1786) es invitato sæpe ad aula ab rege Frederico II de Prussia.

Ad ce epulas, monarcha se delecta sæpe, cum adduce viro sene docto in angustias coram alio convivas, ut illo illustra præsentia de anima et dicto parato de eo.

Uno vice, rege scribe super schedula joco illiberale : “ Mozes Mendelssohn es primo asino de ce seculo,” et fac folio circumfer ad mensa.

Quando Mendelssohn accipe isto in manu, illo simula lege non injuria, sed, contra, blanditia. Illo se converte ad monarcha et dic : “ Vestro Majestate compara me cum bestia tam innocente quam utile. Me vol retine libenter ce honorabile litteras semper, et id me aude preca : An Vestra Majestate vol digna subscribe schedula, ut documento fi plus pretioso ? ”.

Rege scribe nomine suo sub declaratione et restitue schedula ad philosopho.

“ An lice ad me recita documento ? ” viro docto roga nunc cum leve risu, vix visibile super labios.

“ Quare non ? Recita tu,” responde rege nihil suspicante.

Mendelssohn surge et incipe cum voce claro : Id place ad suo Majestate dedica ad me uno scripto autographo et permittit præterea ad me recita isto in ce circulo illustre. Scripto interessante dice : Mozes Mendelssohn es primo asino de ce seculo—Frederico . . . Secundo.

Rege transili subito super alio thema.

INFANTIA LIBERATO

Magis et magis se expande, inter personas que se occupa de educatione, opinione que pueros es quasi omnes capace de creatione personale et originale de aliquo genere ex ramos de artes aut professiones, et que tale facultate es uno ex maximo fortias que nos debe excita pro educa. Et, in facto, non es raro reperi pueros que produc operas de arte de non dubio valore.

In aliquo scholas, systema isto jam es in practica. Ibi puero elige et initia labore secundo suo inspiratione ; dum officio de magistro se limita solo ad præpara materiale

pro labore, et ad da assistentia technico quando es necessario, et consilios quando veni petito.

Tamen, pro reproductione de imagines humano aut animale, ad puero debe es proposito imitatione de natura et de vita; sed magistro nunquam debe interpone se transverso visione mentale de puero, cum suggere ad illo modo de initia suo opera: magistro pote adjuva alumno solo in cursu de executione.

Præcipue necesse evita de destrue fiducia de puero in se ipso, cum monstra exemplares de magno arte, que illo non pote spera de imita.

Cum methodos isto homo jam consequere excellente resultatus, tam in artes plastico, quam in fictilia, sculptura in ligno, labores de batik, de corio, de sutura.

UNO METHODO PERICULOSO

“Petro te i cade cito ex trahino, quando te propende in tale modo ex ostio.”

Parvo Petro non cura monitione, et patre sume in veloce modo pileo de suo filiolo, et occule eo post se.

“Pulchre! nunc tuo pileo abes!”

Petro incipe fle violente, usque suo patre dic in fine: “Nunc, es te tacito, puero, si me sibila, illo reveni”.

Sibila, et repone pileo super Petro.

Post pauco tempore, quando patre non es parato ad id, Petro, illo ipso, jace pileo foras et dic: “Papa, sibila te uno altero vice”.

VULPE ET CAPRO

Capitano Vulpe vade cum suo amico Capro cum alto cornu. Isto non vide plus longe quam suo naso; illo es doctore in fraude.

Siti obliga illos ad descende in puteo.

Post quam ambo bibe ad abundantia, Vulpe dice ad

Capro: "Quod nos fac, compatre? Bibe non es toto; oportet exi de hic. Erige tuo pedes ad alto et item tuo cornus; pone illos juxta muro. Primum me rampe super tuo dorso; deinde me surge super tuo cornus; et per medio de isto machina, me exi de isto loco; post quod me trahe te."

"Per meo barba, dice alio, id es bono, et me lauda gentes valde sapiente sicut te. Me ipso nunquam inventa illo secreto, me confite id."

Vulpe exi de puteo, relinque suo socio et fac ad illo pulcro sermone, pro exhorta ad patientia. "Si cælo, illo dice, dona ad te per excellentia, tanto judicio quam barba ad mento, te non descende temerario in isto puteo. Nunc vale; me es extra. Tenta de trahe te ex, nam me ipso habe uno negotio, que non permette me de siste in via."

In omne re, respice fine.

TELEVISIONE

Televisione, aut transmissione de images ad distantia, es ultimo applicatione de undas electrico.

In die 8 februario 1928, images de tres homine in Long Acre apud London es transmissio ad Hartsdale apud New York, et es recepto super uno plano, de 5 per 8 centimetro, ubi assistentes vide facies in London ad move, aperi ore, etc.

Transmissione es factio per systema invento ab J. L. Baird. Potentia es 3 kilowatt, unda es longo 45 metro. Jam plure alio fac experimento, sed isto es primo transmissione trans Atlantico.

Systemas telephotico jam es numeroso. Objecto que nos vol transmittit, es posito ante objectivo de uno machina photographico, et resulta suo imagine in vitro laborato per smyride. Uno disco rotante, cum foramines ad spirale,

permitte transmissione de successive punctos de figura, que es directo ad cellula photoelectrico. Cellula jam es ad selenio, sed illo habe inertia, et es lento. Scientistas proba alios corpore, sodio (natro), rubidio, et potassio (kalio); isto ultimo es privo de inertia, et da resultatus satisfaciens. Cellula transforma impulsus luminoso in impulsus electrico, que per medio de radio-ondas es transmissio ad apparatus receptore, lampade ad gas neon, que transforma impulsus electrico in luminoso; istos veni projectato super uno plano, ubi spectatores vide imagine recomposito.

Televisione es in proximo futuro accessibile ad publico, sicut hodie uno radio-receptore. In America, in urbe Schenectady, parvo statione trasmitte omne die programmas de televisione. Ergo, post pauco anno, nos in nostro domo in Europa, pote audi et vide actores de uno representatione in theatro de America.

SCIENTIAS ET MORALE

Functiones de scientia et illos de ethica es distincto, et si existe relationes reciproco inter duo disciplina. Tamen, etiam hodie, aliquos nega in toto relationes isto, alios, contra, crede que scientia, et solo illo, pote suggere regulas de uno morale rationale. Antiquo es aspiratione ad uno morale rationale que debe, ut tale, obtine assensu de omnes. Sed homo non pote attinge tale grande scopo. Omne phænomeno physico deriva ex influentia reciproco de duo specie de phænomenos elementare: tendentias affectivo (agente de impulsione) et sensationes et evocationes sensoriale (materiale de ordine representativo). Ratiocinatione es uno serie de experientias aut actiones solo cogitato. Scientia remane objectivo quando explica aliquo phænomenos. Sed quando, ex constatactiones empirico, et ratiocinatione basato in illos, transi ad

æstimatione affectivo de uno aut alio facto, ad motivos affectivo, objectivitate cede ad subjectivitate et unanimitate de consensu cessa. Et nam subjectivitate affectivo depende ex historia anteriore de individuo et de suo parentes, ratione et scientia habe pro morale scopo limitato. In primo loco, illos pote indica medios pro attinge uno scopo desiderato et pro rationaliza nostro age, sine tamen modifica tendentias affectivo que fac præfer uno aut alio scopo. In secundo loco, ratione, cum redde claro consequentias de nostro actos, pote provoca inhibitiones moderatore plus efficace quam sterile remorsu post actione; illo pote redde plus cohærente nostro age, que multiplicitate de tendentias affectivo, et aliquando in oppositione, redde sæpe incohærente; illo pote, præcipue in homines de scientia et de cogitatione, excita desiderio de unifica inclinationes fundamentale, de coordina ipsos ad uno scopo supremo, ad uno supremo postulato ethico. Existe post tertio scopo plus elevato, que scientia et ratione pote attinge: suggere uno conceptione generale de Universo, uno *Weltanschauung*, propitio ad novo sublimationes de inclinationes, ad uno novo ascensione de homines. In effectu, actione de scientia super moralitate es differente si illo accepta explicatione mechanico aut explicatione finalistico de vita; si impelle nos ad crede que toto mori cum morte materiale de individuo aut si illo assecura que, etiam post morte, nos pote continua ad es factores de bono pro humanitate futuro; si illo nega aut affirma progressu indefinito de humanitate. Finalismo de toto vita in suo complexu, que fi conscientia in homine—id es, postulato ethico supremo de harmonia de vita substituto ad lucta bruto pro vita—obtine in futuro consensu univernale ut veritate absoluto et æterno, et fi in tale modo base de supremo elevatione morale.

IN QUALE MODO ANIMALES IN DESERTO BIBE

Es noto, quod animales mori plus rapido ob siti quam ob fame, et tamen desertos habe proprio animales ; specie es non multo.

“ In quale modo ergo istos inveni aqua, necesse ad vita ? ” Isto quaestione stude M. V. Bailey.

Animales in deserto vive dum nocte, que es frigido, et dum die dormi in cavernas. Præterea habe forte pelle que non multo transpira ; in fine sci ubi inveni aqua.

Multo animales vive in regiones, ubi es tamen pauco aqua, sed non bibe eo. “ *Lepus alleni* ” in Sonora et Arizona inveni sæpe palude de aqua, sed non bibe, nam deserto es abundante de plantas succulento, que non vapore in aere, sed collige sub suo forte cortice omne aqua, que pote absorbe et istos plantas succulento, inter que plus noto es cacto, nutri lepore. Cacto es spinoso, sed medulla habe 78% aqua puro. Idem lepore sci etiam alio fonte de aqua. Viatore vide sæpe multitudine de parvo fovea in terra : istos es opere de lepore que per aliquo modo cognosce, quod es sub terra bulbo de plantas, que habe multitudine de aqua (70%) et conserva eo, si es necesse, nonnullo annos.

Rattos (*mus rattus*) in deserto inveni sæpe istos bulbos excavante suo cavernas et sic disce inveni plantas sub terra. Isto rattos es etiam de nonnullo animales, que habente aqua, non pote ute eo ; non sci bibe, time aqua et si immerge se, per casu, in aqua, statim se terge.

“ Uno die ” narra M. V. Bailey in “ *The Scientific Monthly* ” : “ me dona pauco nive et rattos statim ede et postula eo. Post pauco dies incipe de es crasso et habe levigato et micante pelle.” Ut doce istos ad bibe aqua, Bailey antepone ad istos vase cum panno pleno de aqua

et omne die pote vide rattos que suge panno. Postea istos disce bibe ex vase, sed in mirando modo: immerge in aqua suo pede et tunc linge eo, repetente quinque, decem, vices.

Omne vide, quod isto animales non sci usuale modo de bibe, sed in suo semihumido caverna, ubi ros appare, in æstate consume ros, in hieme nive. Cetero animales sci bibe, sed non habe occasione, nam aqua defice. Et sic vive sine bibe. Vegetatione in deserto es paupere, sed habe aqua in abundantia et sic animales vive de aqua in plantas.

DE CELLULA DE PLANTA

In interiore de partes de planta, corpores parvo, in forma de bulla es, aut solo aut cohærente, de diverso magnitudine. Illos es nominato cellula (gr. cytos). Omne planta es composito ex cellulas, indifferente de quanto. Cohæsione de cellulas, que originale (in partes juvene de planta) semper es præsentē, fi annullato sæpe per processu vitale (p. e. per matura de fructu, per cade de folio). Etiam uno pote annulla illo, per solo coque cum aqua aut etiam per applicatione de chemicalia, etc. Cellula habe membrana, que include certo substantias, in cellula vivente protoplasma, in que etiam alio substantia pote es, quale chlorophylla, grano de amylo et alio corpore parvo. Chlorophylla fi colorato fusco per jodio, viride per solutione de kalio.

Planta inferiore existe sæpe solo de singulo cellula aut de unico serie de cellulas que cresce conjuncto, aut de numero de cellulas, que cresce uno apud alio in plano, satis æquale expanso.

Planta superiore compone se maximo de partes, que existe de singulo cellula de diverso forma (globale, polyedrale, stellare, cubale, etc.). Illos es conjuncto in generale

ad corpore de tela (gr. histos), ad vero tela de cellula et posside maximo continentia, sed multiplice illos es vacuo, in ultimo illos es aerotenente. Cellula juvene es semper pleno.

Si isto tela es composito de cellulas, que ad omne directione es expanso quasi æquale, id es nominato parenchyma. Sed si cellulas es expanso essentialie ad directione de longitudine, quale in pino, id es nominato prosenchyma. Parietes de cellula habe sæpe poros, quale de cellula antiquo. Per isto poros, cellula pote cambia de substantia cum cellula proximo, que habe poros communicante. Isto poros pote es clauso per membrana aut aperto. Membrana de subere-cellula es subtile et defice poros. Illo es penetrato de substantia particulare, suberina, que in generale fac cellula impermeabile. Subere-tela fi colorato flavo per kalio. Etiam ligno-cellula contine substantia particulare, lignina.

Cellulas, que es unito ad cellula-tela, es conjuncto per substantia intercellulare, que es facto per mutatione de substantia de cellula-membrana. Isto substantia fi soluto: 1° de via naturale in planta vivente per certo cresce-processu, quale in Sedum, Oxalis; 2° artificale per coque, putrefac et in exteriore per maceratione cum agentes chemico, que non tange cellula.

Ubi tres aut plure cellula collide, multiplice spatios resta libero, que es nominato spatios intercellulare et maximo es pleno cum aere. Isto aero-spatio pote es formato per elongatione de cellulas (schizogeno), sed etiam per mori et destrue de toto cellula-complexos (lysigeno).

DE MOTU HELICOIDALE IN MECHANICA

Nos vol examina motu de helica que, ut noto, repræsenta combinatione regulare de motu circulare cum motu verticale. Motu circulare pote es positivo aut negativo,

i.e. resp. contrario aut conforme ad illo de acus de horologio. In simile modo, omne motu verticale secundum axi dato es considerato ut positivo si i de supra ad infra et negativo in casu contrario.

In motu helicoidale itinere facto per revolutione circolare debe es proportionale ad itinere percurso in justo idem tempore secundum directione verticale, ita ut, per exemplo, quando itinere es æquale ad $2\pi r$, puncto mobile descende de distantia constante h vocato "passu de motu helicoidale".

Es evidente que quando nos extrahe obturatore ex ampulla nos communica ad extractore motu circolare negativo et motu verticale positivo. Contra, quando, ampulla aperto, nos retrahe extractore ex obturatore, motu circolare es positivo et motu verticale negativo.

Nos pote distingue hic novem casu differente.

A.—Passu h es nec nullo nec infinito. Tunc :

1. Si radio r de motu circolare es nec nullo nec infinito, motu helicoidale es quale descripto supra.

2. Si radio r de motu circolare fi nullo, motu helicoidale es reducto ad motu rectilineo verticale secundum axi dato.

3. Es impossibile que radio r es infinito nam, cum passu h non-infinito, si ullo puncto M de helica es supposito immobile, dum radio de circulo auge continuo, declivitate de arcu circolare, que transi M , diminue semper, et evanesce completo quando radio fi infinito. Sed si declivitate non existe, h per definitione fi nullo, re contrario ad conditione A.

B.—Passu h fi nullo. Tunc :

1. Si radio r de motu circolare mane finito et non nullo, declivitate de singulo spirale de helica evanesce, et motu helicoidale simplifica se in rotatione ordinario de puncto secundum circumferentia horizontale.

2. Si radio r fi nullo, motu definitivo es substituto ab immobilitate de uno solo puncto.

3. Si radio r tende ad infinito, motu totale tende ad motu secundum tangente ad circulo, ergo ad motu rectilineo horizontale.

C.—Passu h fi infinito, i.e. angulo de rotatione in singulo momento es nullo. Tunc :

1. Si radio r de motu circulare mane finito et non nullo, motu combinato reduce se ad motu rectilineo verticale secundum linea parallelo ad axi dato.

2. Si radio r fi nullo, motu totale reduce se ad motu rectilineo verticale secundum axi dato (ut in A.2.).

3. Si radio r tende ad infinito, motu totale æquivalente es verticale secundum linea recto parallelo ad axi posito ad distantia infinito.

Primo ex novem casu es casu normale, alio octo es casu limite.

DE MEMORIA

Si vos aperi Dictionario Larousse vos inveni ad voce "memoria": "Facultate conserva ideas antea recepto". Sed isto definitione appare ad me incompleto nam, in realitate, activitate de memoria comprehendere non solo conservatione, consiente aut inconsciente, de ideas, sed etiam suo registratione et reminiscencia, voluntario aut involuntario. Examine de isto tres functione servi ut criterio pro determina qualitate de memoria de dato persona.

Memoria pote es visuelle aut auditivo, nam unos retine præsertim quod illos habe viso et alios quod illos habe audito. Ita unos es plus capace pro designo aut geometria, et alios pro musica aut linguas. Sed, et in dominio linguistico, me vide individuos que recorda plus facile orthographia et alios que habe plus facilitate pro sonos de lin-

guas. In veritate, isto distinctione non habet multo importantia dum es actus de linguas phonetico, i.e. pronuntiatio ut scripto, quale est hispano, italico, serbo et, usque ad certo puncto, teutonico. Sed, omne vice que est quaestione de franco aut anglo, in que, pro loque ita, nihil est pronuntiatio ut est scripto, nos observa que illos que habet memoria visuale plus evoluto succedere plus facile in scribere lingua que ad loque, dum discipulos in que memoria auditivo praedominat loque ante que potest scribere correcto.

Dicto observatione lude parte etiam plus importante pro illos que stude sinense, idiomate destinato forsitan in proximo futuro ad penetra, si non in scholas medio de status occidentale, ad minimo in Facultates, si me nos non praefert ignora, puro et simplice, potente motu que propaga se nunc in antiquo Imperio Caeleste et construe novo muro de Sina, per que sinenses circumda se, usque ad ultimo tempore, pro praeserva se de influenza "ne-fando" de status vicino et praesertim de Europa.

Sinense est lingua cum scriptura ideographico, i.e. independente ab articulatione de vocabulos et pronuntiatio in modo diverso secundum dialectos, quasi ut fit in nostro systemate numerico, ubi cifra 5 est pronuntiatio *cing* in franco, *five* in anglo, *cinco* in hispano, etc. . . . Nunc, dato que in sinense existe, in generale, tot symbolo quot vocabulo et que est incredibile difficultate disce etiam solo characteres plus currente, pauco alumno de Scholas de linguas orientales succedere in supera complicationes de scriptura sinense, dum, pro facilitate et simplicitate de lingua locuto, qui in Sina potest extricare se ibi post residentia satis breve, etiam cum memoria medio.

Me vol adde ad quod me iam dic de memoria visuale et de memoria auditivo que saepe ambo opera simul, sine praedominantia de uno aut altero. Ita, quando pianista stude opere de musica per memoria, illo retine, per auditu,

harmonia et melodia de opere, et per visu, unione de notas scripto aut impresso que illo habe ante se et, etiam per visu, designos formato ab motu de claviario tacto ab suo digitos. Me crede ultra que nos pote loque de existentia de tertio specie de memoria que pianista advoca dum lude et que pote es dicto "memoria tactile", nam, in tempore que pianista repete semper idem passu, suo digito assuefac ad percussione de idem notas, in tale modo que, sensu de tactu, de suo latere, adjuva musico ad incide opere in suo spiritu in gradu multo plus completo.

TELEPHOTOGRAPHIA

aut transmissione de imagines ad distantia cum electricitate.

Si nos considera uno imagine diviso in multo magno numero de strias parallelo, singulo stria resulta formato ab infinito puncto de differente intensitate et singulo puncto pote genera unda electrico per medio de speciale apparatus.

Nos obtine id dum photographia imagine et reproduce illo super film transparente que volve se circum cylindro transparente que habe in interno uno "cella photoelectrico". Secundo intensitate de singulo puncto, radio luminoso, transverso film et cylindro, feri "cella photoelectrico" cum differente intensitate. Isto cella opera transformatione de unda luminoso in unda electrico.

"Cella ph." funda se super phenomenon reperto ab Hertz et es perfecto ab Elsler et Geitel.

Si radio luminoso feri tubo vacuo que habe cathodo constituto de metallo alcalino, ad exemplo potassio, isto emitte electrones in proportione de intensitate de luce que feri illo, et si nos insere electrodes in circuito, uno currente proportionale ad intensitate de radio luminoso percurrere isto. Variationes de intensitate de currente es synchrono in modo perfecto cum variationes de intensitate luminoso.

Si radio luminoso, transverso fissura fixo de dato dimensione illumina cylindro, circum que film volve se, et cylindro habe duo motu simultaneo de rotatione et de translatione circum et longo suo axi, transverso singulo puncto de imagine, radio de intensitate variabile genera in "cella" currente, etiam variabile, que transmissio per linea de telephono perveni ad apparatu de receptione, que inventores voca "light valve" aut "valvula de radio luminoso".

Isto valvula consiste ex conductore in forma de fascia que jace in campo de magnete et tege fissura simile ad illo de apparatu de transmissione. Isto conductore, sub actione de magnete constante et de currente variabile que perveni ab cella, es subjecto ad remotiones proportionale ad currente photoelectrico. Isto remotiones tege plus aut minus fissura: si radio luminoso i trans fissura et projice se super film que rota, isto film es impresso cum radios proportionale ad radios que feri cella photoelectrico.

Isto es concepto technico super que telephotographia funda se.

In practica nos debe resolve alio problemas:

1—transmissione de undas super commune retes telephonic: ad hoc es necessario optimo linea telephonic, bene isolato, defenso ab attenuationes, et super que non influe lineas ad alto tensione et ad onere variabile;

2—amplificatione et modulatione de currente usque ad 1300 periodo per secunda: isto frequentia (simile ad illo de currente telephonic) es apto ad transmissione;

3—synchronismo perfecto in rotatione de rotulos que porta film: isto synchronismo et constantia de velocitate nos obtine cum "rotas phonic" aut motores ad impulsu, que nos verifica apud apparatu de transmissione cum diapason electrico regulatore de frequentia per currente de synchronismo. Isto es de 400 p. Speciale systema de filtros fac possibile de mitte in modo contemporaneo super

ipso linea currente ad 400 p. et currente ad 1300 p. Currente de linea es resultato de duo currente cum differente frequentia, sed ad statione de receptione, per medio de filtros, illo scinde se in duo componente : uno i ad valvula et alio ad motore.

Præterea existe apparatus de signalatione que funda se super "relais".

Claritate et finitate de transmissione de imagine depende ab densitate de strias que divide ipso. Strias es in modo normale in numero de 25 ad 35 per cm. Tempore de transmissione es de 10 minuta circa. In uno hora es possibile de obtine imagine positivo.

Es evidente quanto numeroso es applicationes de Telephotographia : transmissione de documentos, photographias de eventus, signaturas, autographos, signos digitales, etc.

DE IGNE

Vocabulo latino *igne*, vive solo in derivatos, Anglo : *igneous*, *ignition*, *ignivomous*, et in cetero lingua. Linguas neolatino adopta I. *fuoco*, F. *feu*, H. *fuego*, P. *fogo*, ex L. *foco*, que in latino classico indica loco pro igne, I. *focolare*, F. *foyer*.

Latino *igne* deriva ex lingua Indo-europæo ; et in sanscrito habe forma *agni*, que es etiam nomine de uno deo ; et in russo *ogon*.

Græco pro igne dice *pyr*, que vive in voces internationale *pyra*, *pyrite*, *pyrometro*, *pyroscapho*, *pyrotechnico*, *empyræo*. Voce *pyr* es indo-europæo, et vive in anglo *fire*, teutonico *feuer*. Pro mutatione de initiale, vide *pater*, *father*.

Igne es primo inventione, que distingue homines ab bestias. Mytho græco dice quod Prometheo rape igne ab Jove. Es possibile quod fulmine incende silva, unde primo homine trahe igne.

In primo tempore, igne es conservato, cum ritu de religione. Vestales, in Roma, habere functione de conserva igne sacro, in templo de Vesta. Homines propaga igne per carbonem ardente.

Ulixes, in Odyssæa, salva semine de igne, sperma *pyros* quando naufrago perveni ad insula de Phæaces.

In tempore posteriore, homines frica duo baculo ex ligno, pro accende igne. Tale baculos es in sanscrito dicto *pramantha*. Isto nomine es simile ad Prometheo. In græco illos es dicto *pyreia*. Postea homines, pro accende igne, percute lapide ex silice cum ferro. Sophocle loque de isto modo pro accende igne. Scintilla que nasce, cade super sulfure.

Homero plure vice loque de sulfure, sub nomine *theeion*.

In anno 1823 Dœbereiner producit accende-lumine per spongia de platino. Illo utiliza proprietate de platino poroso de determina accensione in miscela de hydrogenio et oxygenio.

Progressu de chemia producit flammiferos de vario specie.

In 1812 Chancel inveni flammifero de ligno præparato cum pasta de chlorato potassico et sulfure. Isto flammifero accende se per contactu de amianto, quem acido solforico imbibe.

In 1816 Derosne fundit sulfure et phosphoro in tubo de vitro. Stilo de ligno immerso in isto tubo accende se per contactu de aere.

Sed isto flammiferos es paucum commode et periculoso, ergo hominem inveni flammifero per fricatione in 1832.

Pasta de isto flammiferos comprehendit elemento combustibile ut phosphoro et sulfuro de antimonio (stibio), elemento que alit combustionem aut oxidante ut chlorato potassico et vario oxido, ultra materia agglutinante.

Flammifero cum phosphoro es de usu universale.

Sed phosphoro albo es veneno potente; ergo homines fabrica flammiferos cum phosphoro rubro, allotropico de albo.

In 1848 Böttger inveni flammifero sine phosphoro. Isto flammifero contine chlorato potassico et sulfuro de antimonio et debe es fricato super superficie cum phosphoro rubro.

Ipsa es fabricato in primo tempore in Svedia. Ergo homines misce in vario proportione chlorato potassico, sulfuro de antimonio et vario alio elemento oxidante et combustibile, et obtine flammiferos sine phosphoro, que accende se super omne superficie per fricatione.

In Italia, industria de flammiferos, que incipe in 1873, es hodie in flore.

Plure decem miliardo de flammiferos es fabricato omne anno et servi in parte pro exportatione.

In Francia, industria de flammiferos es monopolio de Statu. In illo natione, accenditore automatico per lapillo artificiale es perfectio et multo uso.

Hodie etiam progressu de electricitate permette de obtine igne cum grande rapiditate.

LOGICA SYMBOLICO

Metaphysica stude valore ontologico de ideas ut parte de realitate objectivo, psychologia stude ideas ut producto de activitate psychico, linguistica stude representatione de ideas per signo graphico vel phonetico, id es, significatione de vocabulos. Logica stude procedimento in successione ordinato de ideas, id es in ratiocinio, et leges de ce ordine. Nos non fac leges de logica ut nos non fac leges de physica, de historia naturale, de astronomia. Nos cognosce leges de logica per examen de ratiocinios que omne homo dice recto, per analysi de differente procedi-

mento et per abstractione ex casus particulare. Ce leges es imperativo categorico, si nos ute terminologia de Kant, que corresponde ad exigentias de mento de homo, et que procedimento de uno idea ad alio debe seque ut constitue ratiocinio recto. Logica debe reperi ce leges et indica si ratiocinio particulare seque ce leges. Co labore es multo difficile, nam vocabulo in lingua commune non habet significatione præciso et etiam maximo attentione non evita leve mutamento successivo de significatione, ita ut per phænomeno analogo ad hysteresi in elasticitate, significatione in fine diverge multo de initio. Conclusionem exactam in praxi absconde facile errore de procedimento.

Es multo exemplo de substitutione de symbolo ad vocabulo de lingua commune pro præcisione et etiam pro brevitate. In proba de theorema de arithmetica et de algebra, nos ute litera pro numero et indica operationes non per vocabulos sed per symbolos de significatione constante, definito a priori (+, —, ×, :, etc.); in æquatione de chemia, corpore es expresso per formula; in numeratione, numero es expresso per cifras, ita in logica nos pote indica terminos per symbolos (literas de alphabeto), et etiam per symbolos relationes inter ce terminos, sine dependentia de particularitate et de variatione de lingua. Logica symbolico es logica que ute ex professo de ce methodo. Jam Leibniz reperi aliquo analogia inter operationes de algebra et operationes que mente fac in ratiocinio et in deductione, et vide possibile de constitue regulas de calculo que permette de substitue ad operationes de ratiocinio, serie de transformationes de formulas, analogo ad serie de transformatione per que algebra resolve æquatione. In seculo XIX incipe studio de ce relationes et de ce transformationes et indicatione de ce relationes et de ce operationes per symbolos; ce studio reduce logica ad paragrapho de calculo de operationes. Nunc nos pote

exprime omni relationes et operationes de logica per parvo numero de symbolos, sed logica non sole ute omne ce symbolos semper explicito. Ad gruppo de usu frequente, pote substitue, pro commoditate, novo symbolo, que ita es definito per præcedente. Si in successione de propositiones, que constitue uno scientia particulare, nos substitue, ubi es possibile, ce signos de logica primitivo vel definito, vocabulo que mane non habe forma grammaticale, nam nos pote exprime omne relatione grammaticale per signos de logica; ce vocabulos repræsenta ideas proprio de theoria que nos stude.

Nos analyza tunc ideas repræsento per ce vocabulos, decompone ideas composito in parte plus simplice et post longo labore de transformatione et de reductione perveni ad parvo numero de vocabulo que es minimo non reducibile; cum combinatione de ce vocabulos et de symbolos de logica, nos pote exprime omne propositione de ce scientia particulare. Ce minimo es ideas primitivo de scientia, que nos non pote defini; nos pote acquire ce ideas per experientia et per inductione, sed semper per acto libero de voluntate. Vocabulos que exprime ce ideas, dice Prof. Peano, es minimo vocabulario que duo homo de lingua diverso debe nosce ut inter se intellige in disputatione super ce scientia. Nos sole repræsenta per symbolos etiam ce ideas. Per ex., in libro de mathematica scripto per symbolos, es symbolos logico (que constitue terminologia commune ad omni scientia) et symbolos mathematico (que constitue terminologia speciale de theoria exposito).

Ita pote nosce difficultate que es in traductione de uno theoria per symbolos, et quomodo ce labore es plus facile in mathematica ubi terminos habe significatu plus præciso. "Formulario Mathematico" edito per Prof. Peano, es collectione de propositiones expresso per symbolos et reproduce theorias de Arithmetica, de Algebra, de Geometria

et de Calculo infinitesimale. Proff. Whitehead et Russell de Universitate de Cambridge ede magno libro "Principia Mathematica", ubi quæstiones de principios de mathematica es tractato per symbolos in modo diffuso et profundo. Post analysi de terminos de uno scientia, post selectione de ideas primitivo et definitione de ideas non primitivo, nos debe proba veritate de propositiones que non es postulatos vel definitiones. Regulas de logica per que hypothesi fi thesi, es analogo ad regula de algebra per transforma æquatione dato in alio æquivalente resoluta pro uno litera. Formula de logica es regula de ratiocinio. Solo in scientia deductivo nos ute, in modo systematico, de evidentiā de aliquo propositiones (postulatos) ad proba de veritate de alio minus evidente.

In mathematica certitudo de propositione magis complexo es æquale ad certitudo de propositiones que nos ute in demonstratione, abstractione facto de errore de ratiocinio. Cum calculo logico nos pote minue probabilitate de ce errores et fac in praxi ce probabilitate parvo ad arbitrio. Theoria expresso toto per symbolos es intelligibile ad omni homo sine dependentia de lingua de auctore et de lectore, ut æqualitate $2 \times 3 = 6$ es identico in omne lingua.

AN LINGUA FI PAUPERE ?

Si nos compara linguas hodierno cum antiquo, et speciale cum resultatus de reconstructione de lingua originale, nos vide que lingua simplifica in generale.

Jacob Grimm divide historia de lingua in tres periodo, que illo characteriza in forma de : folio, flore et fructu maturante.

Linguas indo-germano seque via de simplificatione et de comprehensibilitate. Id lucra ubique regularitate. Varietate de formas cede pro harmonia relativo monotono, et abundantia de flexiones pro usu multiplice de medios

syntactico. Lingua si minus complicato et minus prolixo, si plus comprehensibile.

Ergo lingua si paupere in formas et melodia, etiam in vocabulos, etiam si id recipe quotidiano vocabulos novo de cultura pro objectos et ideas novo. Sed moltitudine de vocabulos si inutile per cresce de polysemia. Lingua si plus intelligibile, quia notione es plus perspicuo et habe lucrato in comprehensibilitate. Oratore, homine de cultura plus alto, ute minus vocabulos pro interpretatione de ideas et sentimentos et tale modo parce multo energia.

Ergo populos minimo erudito posside lingua maximo intricato. Abundantia de vocabulos et de formas non es characteristica de civilizatione. Ullo natura populos posside formas valde intricato, non solo duale et triale, sed usque ad 50 et plus forma de verbo, et multo objecto posside alio nominatione post quam id es in alio positione. P. e. illos posside pro "vacca albo", "vacca nigro", "vacca fusco" nomines separato, sed non nomine pro "vacca"; hoc indica que impotentia ad abstrahere et ad forma idea et nomine de sorte es magno. Tunc hic es plus flore quam fructu.

Primo de omne lingua es characterere sociale. Id crea entes de societate. Tunc, tam plus simplice et plus utile lingua es, tam plus magno valore sociale es, tanto plus id appropinqua ideale. Hoc lingua es maxima alto, que es capace ad exprime cum maximo simplice mechanismo maxima de significatione. Valore maximo alto es utilitate.

Sed lingua etiam es factore de arte, es interpretatione de vita, de ideas et de sentimentos de vario colore: id crea effigie spirituale de diverso relationes sociale. Loque non solo eveni de necessitate, sed etiam de voluptate et de consensu, que es observato maxima bono ad infante et ad homo-ex-populo, que interdum es indigente ad satisfac urgentia de loque.

Lingua in sensu maximo es representatione pulcritudine et duo requisito principale es: fortia expressivo et de varietate. Etiam caractere importante artistico, sed difficile ad determina, es euphonia. In generale homo pote dic, que lingua, ubi accentu musicale et suspensio predomina, es plus euphonico quam ce, ubi accentu intensivo domina. Hoc linguas es plus euphonico, que posside multo caractere importante ad canta; lingua que posside multo "voce", ubi consonantes non supera numero octo. Hic etiam rhythmo es de importantia et melodia de lingua in generale. Sed omne determinatione plus exacto contine multo difficultate.

Tunc lingua curre via de omne alio phaenomenos sociale, morales, usos et institutos: id move in directione practico-prosaico.

NOMENCLATURA CHEMICO

Si nos vol ute Interlingua pro chemia scientifico, nos debe applica nomenclatura chemico, nam in linguas naturale non existe similitudine. Ergo nos elige nomenclatura maximo commodo et maximo consequente. Pro chemia inorganico id non es difficile, nam hic jam exsiste tale systema in linguas naturale.

Pro nomenclatura chemico nos jam posside systema internationale in formulas chemico. Sed isto es solo satis pro lingua scripto et non pro lingua locuto. Nunc lingua locuto, que es maximo prope ad lingua formulare, es maximo commodo.

Principio de formulario chemico es que nos ute symbolos de elementos constituyente (ex que compositione exsiste).

Symbolos chemico es internationale, sed nomine non es. Nomines exsiste, que es alio in omne lingua; tale nomines debe es eliminato per nomine maximo internationale.

Ante 100 anno Berzelius habe donato nomines latino ad elementos chemico, ex que illo habe formato symbolos (p. e. : Ferrum, Fe). Nos debe conserva isto nomines tanto quam possibile, nam id es de importantia, que symbolo et nomine concorda. Nomines quam : azoto, sodio, potassio, etc., debe es eliminato. Solo nomine "hydrargyro" debe es mutato in "mercurio". Isto nomine es internationale, nam exsiste in omne compositione de mercurio.

. Pro compositiones chemico nos seque isto regulas.

Compositione de oxygenio, sulfure, hydrogenio, carbonio, nitrogenio es nominato oxydo, sulfido, hydrido, carbido, nitrido; compositione de chloro, bromio, jodio, fluore, etc., es nominato chlorido, bromido, jodido, fluorido, etc. P. e. :

CaO = Calcio-oxydo,	ZnS = Zinco-sulfido,
CaH_2 = Calcio-hydrido,	KCl = Kalio chlorido.

Ergo nos pone elemento electropositivo ante elemento electronegativo, ad que nos adde syllaba -ido.

Si de duo elemento existe plure compositione, nos indica numero de atomo de elemento electronegativo, que es ligato ad uno atomo de elemento electropositivo, per nomine numerale græco. P. ex. :

PCl_3 = phosphorotrichlorido,
PCl_5 = phosphoropentachlorido.

Compositione de elemento cum plurevalentia es indicato internationale :

in compositione de valentia alto nos adde, ad nomine de elemento electropositivo, syllaba -i ;

in compositione de valentia basso nos adde, ad nomine de elemento electropositivo, syllaba -o. P. ex. :

Hg_2O = mercurio-oxido,	HgO = mercuri-oxido,
FeS = ferro-sulfido,	Fe_2S_3 = ferri-sulfido,

Radicales obtine nomine speciale, que es composito ex suo elementos. Super nominatione de isto radicales perturbatione existe; nos i ute systema que es maximo curto et maximo regulare que es etiam maxim proximo ad systema de Berzelius.

Anion que contine oxygenio es designato per syllaba *-ato* post nomine de elemento.

Sale de anion $\text{SO}_4 =$ sulfato.

Tale modo nos obtine: phosphato, carbonato, nitrato, etc. P. ex.:

$\text{NaSO}_4 =$ natrio-sulfato, $\text{CaCO}_3 =$ calcio-carbonato.

Ergo, acido libero debe es nominato consequente. P. ex.:

$\text{H}_2\text{SO}_4 =$ hydro-sulfato, $\text{HNO}_3 =$ hydro-nitrato.

Sed si nos vol indica que id es acido, nos etiam pote dic: sulfatacido, nitratacido.

Super isto fundamento nos pote continua. Anion paupere de oxygenio obtine syllaba *-ito* post nomine de elemento.

Sale de anion $\text{SO}_3 =$ sulfito.

Tale modo nos obtine phosphito, nitrito, chlorito. P. ex.:

$\text{MnClO}_2 =$ manganochlorito, $\text{MnClO}_3 =$ manganochlorato.

Anion maxim paupere de oxygenio obtine syllaba *hypo* ante nomine, anion maxim divite obtine antesyllaba *per-*. Per ex.:

$\text{MnClO} =$ manganohypochlorito,

$\text{MnClO}_4 =$ manganoperchlorato.

Nos pote etiam ute antesyllaba: *ortho-*, *meta-*, *para-* et *pyro-* ad nomine de anion: isto usu es internationale.

Sale acido es designato per usu de nomine *hydro*, ad

que nos pote etiam indica numero de cation substituente.
P. ex.:

$\text{NaH}_2\text{PO}_4 = \text{Natrio-bi-hydro-phosphato.}$

Sale basico raro posside compositione definito, id pote es indicato per additione de nomine "basico" aut per "sub" ante vocabulo acidificante. P. ex.:

$(\text{HO}_2)\text{BiNO}_3 = \text{bismuthonitrato basico aut bismuthosub-nitrato.}$

OCULO ELOQUENTE

Diverso homines habe diverso oculo. Et in uno solo homine oculo non es semper de uno qualitate. Nos tace de varietates physico. Ex oculo nostro loque ingenio nostro. Non solo ore loque ex abundantia de corde, sed de oculo. Ubi ingenio es quasi nullo, oculo es inane, vacuo, hebetes, sine spiritu. Homine intelligente habe oculo intelligente, acuto, perspicace. Juvene et virgine innocente es de oculo innocente, securo, soave, hilare. Homine qui cum firmo mente crede in Deo et de intimo corde ora ad Deo, habe oculo pio, devoto. Amico de homines vide in modo benevolo, benigno, in modo que excita fiducia de cetero homines. Homine de magno auctoritate, qui agnosce et venera in altero homine dignitate humano, habe oculo benigno, humano cum affabilitate. Qui es conscio de suo statu inferiore sine prætensione, habe oculo humile et modesto. Homine casto in gradu virtuoso sci cum suo oculo coge homines ad æstimatione et reverentia. Existe oculo pleno de majestate et dignitate in homine digno, Christiano digno, principe digno, presbytero digno. Oculo simplice, impavido, integro, libero es nota de homine cum tale animo. Ex oculo de patre vel matre aspiciente et arridente suo infante cum amore et tenero sensu, ex oculo de sponso et sponsa, de

marito et uxore, qui recogita magno solatio de statu conjugale, loque magno felicitate. Exsiste oculo compatiante, favente, miserante, agnoscente studio et labores, gratificante beneficio, confidente ad amico fidele, oculo obsequioso et devoto ad duce et patrono. Oculo sympathico conquire corde de homines alienos et exteros. Qui vince suo passiones, qui abstine ab voluptate, qui despice in modo supernaturale omne vanitate de mundo, acquire oculo vinciente, abstinente, et supra vanitates alto. Notabile es oculo de perfecto resignatione in voluntate de Deo durante passione et in articulo de morte. In necessitate, penuria, derelictione, morbo, dolore, agonia fi subinde oculo flagrante (ardente, intenso) de desiderio. Oculo pleno de spe, divite in solatio, beato in fiducia es contrario ad oculo grave de lacrimas, obscurato ab dolore et tristitia. Oculo annuente, consentiente, affirmante et approbante es alio quam renuente, dissentiente, denegante, oppugnante. Oculo pavido, timido, anxio es alio quam audace. Qui annue vel renue solo pro joco vel ut homine astuto, vix habe oculo serio, sed jocosus vel astutus.

Alio atque alio es oculo desperante, severo, frigido, minace, vituperante, objurgatorio (de parentes, dominatores, praepositos), indignabundo, exasperato, abhorrente, irato, expectante, suspicante, officiale (de actuarius in cancellaria), inspirato (de vate, propheta, poeta, artifice), ignito (teste de fortitudine, audacia, ferocia), curioso, investigante, auscultante, examinante, elato (cum spe de victoria aut cum laetitia de victoria), mesto, flebile, lamentabile (in debilitate et impotentia), obsoleto, extincto, foedo, truce (pro exemplo de malefactore convicto), distracto, stupido, confuso, secreto, clandestino, valde aperto, penetrante, moroso, inerte, fesso, lasso (de persona senile), anxio, sollicito, afflicto, melancholico, perturbato, dubio, incerto, pavido, inquieto, perplexo, vago, stupente, admi-

rato, somniculoso, fanatico, sentimentale, libidinoso, phantastico, natante, labente (de moriente), poenitente, provocante, instigante, superbo, arrogante, imperioso, despotico, ironico, satyrico, sarcastico, malitioso, contemnente, fastidioso, stulto, dissumulante, pharisaico, incredulo, invidioso, insidiosus, maligno, suspicioso, zelotypo, versuto, speculante, concupiscente, incesto, insatiabile, atroce, lascivo, servile, triumphante, rabido, furioso, infernale.

An homine habe potestate de conforma suo oculo ad animo suo bono et honesto? Sine dubio. Qui nutre in se cogitationes rationabiles, fac se vide in modo rationabile. Oculo es speculo de mente.

Oculo vero pulcro, que corresponde ad animo quasi pulcro, fac toto corpore pulcro. Scriptura sacra dice: "Lucerna de tuo corpore es tuo oculo. Si tuo oculo es simplice, toto tuo corpore es lucido. Si vero tuo oculo es corrupto, toto tuo corpore es tenebroso."

Qui ergo vole habe corpore pulcro et in specie vultu, in que luce oculo, debe nutri in se cogitationes congruente.

Uno altero medio ad idem fine es frequente aspectu de pulcro typo. Qui habe in camera, in libro, in ecclesia, uno effigie de egregio pulchritudine et aspice illo frequente cum voluntate de fi simile, fi vero simile. Si vero patre et matre vole habe filios pulcro, pote antea aspice tale typo pulcro.

CHRONICA DI ELECTRICITATE

Thalete de Mileto (a. 640-540 a. Ch.) frica lana super ambra, græco *electro*, et observa quod ambra attrahe corpusculos. Ita dic Aristotele (a. 383-321 a. Ch.) in libro "De Anima".

Idem experimento es facto ab Theophrasto (a. 372-287 a. Ch.), et Plinio Antiquo (a. 23-79 p. Ch.).

Gilbert (a. 1540-1603), medico de Elisabeth regina de

Anglia, in libro "De Arte magnetica" annuntia quod etiam vitro, sulfure et plure alio substantia produce electricitate si fricato cum lana, sed metallo non fit electrico; et introduce vocabulo *electricitate*.

Gray, a. 1730, monstra quod electricitate es proprietate generale de corpores, que distingue in bono et malo conductore.

Du Fay (a. 1733), directore de "Jardin des Plantes" in Paris, distingue duo specie de electricitate: vitreo et resinoso, que Franklin in 1747 voca positivo et negativo.

Æpino (1724–1802) inveni electricitate per influentia.

Von Kleist (1745) determina condensatore electrico.

Mushenbrœk, in Leyden (a. 1746), construe condensatore noto sub nomine "ampulla de Leyden".

Volta (1745–1827) professore in Pavia, in a. 1800, post discussione cum Galvani de electricitate animale, superpone discos de zinco, de cupro et de panno cum acido et forma pila electrico que produce currente.

Daniell in 1836, Grove in 1839, Bunsen in 1843 et Leclanché in 1868 construe vario exemplare de pila.

In die 2 majo 1800, Carlisle et Nicholson in Anglia decompone aqua per currente electrico.

In 1820 Ørsted reperi quod currente electrico devia acu magnetico.

Grande physico Ampère (1775–1836) stude isto phænomeno in suo vario applicatione, expone lege super sensu de deviatione de acu, et de origine ad novo ramo de scientia, dicto electrodynamismo.

Faraday (1791–1867) reperi, post pauco tempore, importante phænomeno de inductione inter duo currente electrico.

De isto studio super currente inducto habe originē primo machina magneto-electrico et dynamo-electrico.

Exemplo : machina de Pixii in 1832, machina de Clarke in 1836 et de Werner Siemens in 1856.

In 1860 Antonio Pacinotti idea novo tipo de machina practico cum inducto ad anello.

In 1870 Gramme construe et perfectiona isto machina, que præsenta ad Academia de Scientias in Paris.

In 1867 Wheatstone in Anglia et Siemens in Germania inveni principio de autoexcitatione de dynamo.

In 1860, Gaston Plante construe primo practico accumulatore de currente electrico.

Gaulard e Gibbs in a. 1883 idea et construe transformatore de currente.

Machina dynamo electrico et transformatore permette usu de currente ad pauco pretio. Motore electrico permette de transforma currente in labore mechanico.

Currente electrico es etiam uso in galvanostegia et galvanoplastica et sicut surgente de calore et luce.

In 1840 Joule in Anglia expone lege super effectu calorifico de currente electrico.

Exemplo de calore et luce, es arcu voltaico.

In 1808 Davy in Anglia forma isto arcu electrico inter duo baculo de carbone que illo colliga ad batteria voltaico de 2000 elemento.

Archereau in 1848 introduce primo lampade ad arcu in usu practico.

Grove in 1840 fac primo experimento de lampade ad incandescencia. Illo ute filamento de platino.

Edison in 1879 construe lampade ad filamento de carbone. Illo fac primo implanto de isto lampade in 1879 super nave Columbia.

In 1898 Auer construe lampade ad filamento de osmio. Seque moderno lampade ad filamento de tantalio, tungsteno, etc.

Geissler, constructore in Amsterdam (a. 1855), et

Crookes in 1874 stude curioso effectu de scintilla electrico in gas rarefacto et inveni radio cathodico.

Lenard in 1894, stude effectu de radio cathodico in ambiente externo ad tubo productore de ipso.

In 1895 Röntgen seque experimento di Lenard et inveni radio X que transi multo corpore opaco.

Inventione de pila, surgente continuo de electricitate, permittit volve idea de communicatione telegraphico, que Charles Marshall in Scotia jam expone in 1753.

Principale solutione de telegrapho expone Cooke, Wheatstone, Morse et Steinheil.

In 1837 homo pone primo linea telegraphico europæo inter London et West Drayton.

In 1851 es facta communicatione telegraphico submarino inter Sangatte (Francia) et Promontorio South Foreland (Anglia).

In 1858 homo jacta cavo telegraphico transverso Oceano Atlantico.

Borseul in 1854 et Reis in 1852 idea telephono electrico.

Meucci in 1871 pete patente per suo telephono.

Graham Bell et Elisha Gray in 1876 postula idem patente.

Transmissione, in localitate distante ab origine, de energia mechanico cum corrente electrico, es possibile solum post inventione de campo magnetico rotante; nōs debe isto inventione ad physico Galileo Ferraris (1847-1897).

Hertz (a. 1888) inveni excitatore et resonatore de unda electrico.

Marconi seque isto inventione pro telegrapho sine filo, idea et construe antenna et applica coherer, que Calzecchi-Onesti inveni in 1884.

Valvula de Fleming in 1905 et Audion de Forest in 1906 aperi via ad moderno radiotelephonia.

NATURALE FERTILIZATIONE DE HUMO

Plinio Seniore (23-79 A.D.) in suo *Historia Naturale* describe in quale modo agricutores, ab tempore magis antiquo, fertiliza humo sine admitte in illo ullo fertilizzatore. Illos velle, ante fructificatione, plantas de trifolio, lupino, faba, aut alio leguminoso que illos fac cresce in annos alternato, et inhuma ce plantas in ipso humo, ubi illos jam cresce.

Tale modo de fertiliza agros es expresso ab vocabulo italiano, que defice in anglo, in latino et ullo alio linguas : id es ab sovescio.

Ratione de fertiliza humo in dicto modo uso ab plus de 2000 anno, fi solo cognito circa dimidio seculo retro, quando scientia inveni duo specie de bacterios que redde fertile humo.

Bacterios, micrococcus et alio microscopico organismo vivente analogo, es formato ab uno solo cellula vegetale, sine chlorophylla. Tale es suo exiguitate que 1500 de illos, de ullo specie, si es adhærante, pote es tecto ab capite de acu commune, et tale es suo vi de filiatione (que illo fac per divisione in duo parte æquale) que uno de illos, in ullo species, in 12 hora, fi plus de 8 millione.

Ut lectore, non nimis competente, pote intellige, in claro modo, actione benefico de bacterios ante dicto, es necessario sci compositione chemico de plantas, suo respiratione et nutritione.

Componentes chemico de planta, ut de omne organismo vivente, es C (carbonio), H (hydrogenio), O (oxygenio), N (nitrogenio), et parvo quantitate de parvo numeroso elementos de sales minerale, soluto in aqua, que es contento in organismo vivente ab 70 ad 90 p.c.

Planta respira, id es, subtrahe ullo O ad aere in modo continuo et perpetuo. Ce O oxyda parte de C et H de

planta et producit CO_2 (bioxydo de C) et H_2O (aqua). Ce organismo vivente dum respira, evolve energia thermico et consumit parte de se, id est de suo C et H. Ce perditas de energia et materia est restituta ad planta per nutrimento.

Nutrimento fundamentale et principale de planta est amylo, compositum ternarium, id est, formatum ab C, H et O, quod nascitur ubi lux solaris incit partes virides de planta.

Theoria vult explicare phaenomenon ut sequitur. Radii de energia solaris de curta unda—quod comitatur illos de luce, de unda minus curta—est capax, si in quantitate sufficiente, de produc phaenomenon ante dictum. Chlorophylla absorbet magno numero de radio luminoso; tale absorptione libera energia de radiis absorptis, et isto energia, conjuncto cum illo de radiis de curta unda ante dicto, est sufficiente pro decomponendo CO_2 de aere in CO et O, et aqua de cellulis, in H et O. Oxygenio de ambo provenientia evolve se, et CO et H produc compositum ternarium: formaldehyde, quod habet suos tres componentes C, H et O in ratione ponderale ut 6 : 1 : 8, aequale ad illo de glucosio. Secundo theoria, formaldehyde, cito, mutat se in glucosio, quod, post perdit 1/6 de suo H et O et fit amylo. Synthesi de amylo, ab CO_2 et aqua, est de magno importantia, nam ab duo composito considerato inanimato, est productum amylo, quod potest esse considerato animatum, et quod transformatur in cellulosis. Cellulosio est contentum in semine, in herbas, in paleas et forma magno parte de ligno.

Synthesi nunc dicto est vocatum photosynthesi, nam lux habet parte in illo.

Sed alio synthesi de aequale, aut etiam majore momento, est productum ab planta per C, H, O, et N et per paucum, in quantitate, et paucum, in numero, elementis commune de sales minerale, in modo speciale, per sulfure et phosphoro. Productum de tale synthesi est vocatum protoplasma, quod est materia quaternarium animatum, quod forma, quasi in modo

exclusivo (simul cum ab 70 p.c. ad 90 p.c. de aqua) cellulas de organismo vivente. Nullo theoria es invento, usque hodie, ab mente humano, pro explica tale synthesi, nec etiam uno tam paucio consistente quam illo ante dicto de photosynthesi. In vice, mente humano habet excogitato theoria que explica, in modo sufficiente, synthesi de nitratos in humo, ab elementos de aere, simul ad aqua et sales de sodio potassio et calcio de humo. Importantia de ce synthesi appare evidente ad que sci que planta viride, pro synthetiza suo protoplasma, non pote uti azoto de aere, in modo directo, sed solo illo que es contento in nitratos de humo. Synthesi de nitratos require ultra ad componentes ante dicto etiam conditione de obscuritate, que es in humo, et opportuno temperatura. Synthesi de nitratos es ergo facto in humo, et suo agentes es bacterios ante dicto et plantas leguminoso que vive in symbiosi.

Reperto de phænomeno de symbiosi eveni circa 3/4 de seculo retro. Tale phænomeno consiste in collaboratione pro vive de duo organismo vivente.

Ecce theoria que explica synthesi de nitratos.

Plantas leguminoso cresce misero et suo semines es in paucio quantitate et paucio ponderoso, si humo, ubi ante dicto plantas cresce, es sterilizato et non contine nitratos. Sed si humo es illo commune, sine nitratos, aut illo sterilizato, sed in quale es immisso bacterios ante dicto, planta leguminoso cresce luxurioso et suo semines abundante et ponderoso, dum humo fit opulento de nitratos et radices de planta leguminoso acquire numeroso tuberculo pleno de bacterios ante dicto. De alio parte si in humo, sine nitratos, es immisso, aut es presente, bacterios ante dicto, sed defice plantas leguminoso, bacterios es bono ad nihil et humo remane ut jam es. Omne de ce phænomenos nunc dicto es explicato ab theoria, que pone bacterios ut constructores de nitratos ab N et O de aere, que circula

in humo, ubi es radices de planta leguminoso et ubi es alio ingredientes ante dicto et conditione ante dicto. Specie de bacterio vocato nitrosobacterio forma nitritos, et alio vocato nitrobacterio, superoxyda nitritos in nitratos. Planta leguminoso ute azoto de nitratos pro fave synthesi de suo protoplasma; sed bacterios non fac tale dono ad gratis, nam planta leguminoso da ad bacterios cibo de suo radices, unde bacterios, que prolifica in modo enorme ante dicto, pote obtine carbonio que es ad illos necessario pro vive et prospera. In effectu isto postula symbiosi.

Lectore agricultore fac bene de non oblivisce que exsiste alio species de bacterios que fac opere inverso de illo ante dicto, nam illos ab nitratos, que agricultores adjunge ad humo, obtine, per reductione, azoto. Tale infausto phænomeno es jam verificato.

HOMINE ET LEGE

Evolutione de cogitatione humano—præterito, præ-sente et futuro, ut nos pote prævide—examinato, sine opiniones præjudicato et sine dogmatismos, in suo characteres fundamentale, in suo manifestationes magis constante, monstra tendentia ad ascende aut revertit ad principios magis et magis universale, de que disciplinas singulo es aspectus particulare.

“Jure”, ex manifestationes de cogitatione, es uno phænomeno sociale, cognito ut tale usque ab antiquo canone: “ubi societas, ibi jus,” et adhibito in formula “ubi jus, ibi lex”.

Nos pote immo affirma que inter societate et jure se comple uno circulo, nam pro compositione et functione de uno aggregato sociale es necessario non solo coexistentia materiale de plure individuo, sed etiam assiduo cooperatione de omnes pro attinge scopos commune. Quod—es evidente—non es possibile obtine, ne concipe quidem, si

homo præscinde ab præsuppositione que omne individuo aggregato debe evolve suo activitate in limites determinato, et conforma se ad non leve limitationes personale, pro aggregato in que vive. Ergo, pro individuos, existe uno forma ordinato de age : quod, vulgo, es definito : "norma agendi".

Nos considera jure sub duplice aspectu : objectivo, ut norma de activitate que impone oneres, et subjectivo, in relatione ad individuo operante, ut "facultas agendi" (libertate de age).

Duo aspectu isto es conjuncto in modo intimo cum vinculo de interdependentia.

Norma juridico parte impone oneres, parte tribue jures, et ita constitue, determina, delimita relationes de convive sociale.

Tamen norma juridico non pertine—semper et in forma evidente saltem—ad omne manifestatione de vita : illo habe suo ratione circumscripto ab res necessario ad coexistentia ed ad cooperatione de individuo pro collectivitate. Tale relationes necessario varia cum exigentias sociale (civilizatione) de diverso epochas et de diverso populos, et variabilitate isto repercute se directo in evolutione aut in variatione de norma juridico.

Existe, vero, normas de jure que, per omne epocha (punctos in tempore infinito), sta ut fundamento de omne aggregato humano, evoluto usque ad gradu que nos voca civile : illos, in forma maximo concreto et maximo synthetico, representa generalizatione de sapientia humano et constitue maximo securo organizatione ethico de individualitates omnes.

In genere humano, jure habe officio de synthetiza elaborationes intellectuale ; per principios que omnes admitte i es possibile conceptione de homine et de vita semper plus perfectio, semper plus completo, semper plus utile.

Evolutione de “jure”, discussione et solutione de quæstiones attinente, non es abstrusitate metaphysico, sed habe officio practico de maximo importantia: constitue normas de vive. In “jure” es uno reflexo exquisito et visibile de analogo phænomeno que scientias positivo omnes præsentat: istos, cum extende suo acquisitiones et suo dominios, tende semper plus ad pone se in relatione non solo cum scientias magis proximo, sed etiam cum illos que, in tempore de minore progressu, jam pote pare magis longe.

Et, ut scientias tende inter se de profice de particulare experientias de omne (toto scientia humano pote es comparato ad uno organismo, partes de que es connexo inter se cum relationes functionale maximo firmo et indissolubile); ita jure pote es considerato ut depositario de omne elaboratione scientifico, et pote es characterizato ut puncto de “junctura”, in circulo, inter elementos experimentale—phænomenos—que es objecto de studio pro vario scientias, et leges (scientifico, juridico, ethico, ecc.)—producto elaborato ex scientias ipso—que constitue, in idem tempore, imperativos et conditiones de vive in societate.

In functione isto, de unificatione et coordinatione de producto scientifico, explicato et applicato constante in jure, nos inveni uno systematico æquilibrio inter res que vario disciplinas offer; ita “lege”, quando constitue uno norma juridico, semper es vero harmonia scientifico.

Nostro conceptione de jure es in modo relativo materialistico.

Pro nos, jure es, puro et essentielle, uno formatione historico-scientifico, derivato ex successivo transformationes, cum scopo de statue, in formas concreto de lege, elementos constante et uniforme que se manifesta in vario elaborationes scientifico et sociologico.

Phænomeno juridico, ergo, es pro nos in stricto rela-

tione de dependentia cum alio phænomenos omnes, que non es limitato in tempore ad uno solo momento aut in spatio ad uno solo populo, sed extenso ad multo longo periodos de tempore et ad magno agglomerationes humano.

Non es possibile, nunc, circumscribe, in modo exclusivo, studio de quæstiones sociologico ad jure statuto in leges ; sed, loquendo de jure, nos recogita omne idealitate sociale præeminente, cum suo exigentias, quales in practica se manifesta in more de populos. Nos, es vero, considera præcipue jure sancito ab consuetudine, insito in principios de æquitate (relativo ad homines et ambiente), ad que sæpe etiam lege, et judice semper, debe inspira se ; sed nos, ceterum, intellige in jure exigentias de vita in perpetuo renovatione, et si non semper exigentias ipso es ordinato cum normas juridico firmo et characteristico.

Conseque, ad nostro judicio, que sapiente legislatore non pote omitte de verte in "lege"—consecratione in norma positivo—synthesis elaborato ab omne scientia, ab omne factore de progressu civile, ab studios de jure. Non pote exspecta, sapiente legislatore, de veni presso, oppresso aut coacto, ab impulsus exteriori et violento, ad promulga lege pro disciplina systemas de vita individuale, aut methodos de vita colectivo, que jam confirma se, victore, in practica, etiam in oppositione ad leges vigente ; legislatore sapiente et prudente non pote nec debe exspecta, pro expergisce ex proprio lethargo ignavo, clangore de bucina, pulsato ab imperativos categorico de actiones, singulo aut colectivo, de individuos : forsan pote es nimis tarde.

Si societate humano, in suo vario formas de organizatione, pote es bene comparato ad typo qualecumque de societate ethico-œconomico de labore et de productione, organos de governo, per analogia, repræsenta administratione de illo, et legislatores es gerentes responsabile.

Et sicut, in administratione industriale, directore præveni, adjuva et dirige formas de activitate omnes de operarios; et sicut industriale sagace es prompto ad accipe omne medio que technica suggere pro secunda supremo leges de oeconomia et de productione; ita legislatore præposito ad dirige et organiza "societate nationale" que debe absolve functiones maximo complexo, debe, per medios legislativo, accipe prompto et cum ponderato acumine, postulatos omnes, que elaboratione scientifico in vario territorio de cogitatione doce et suggere ut "normas de vita".

Omne persona, et si imperito in disciplinas legale, sci que leges codificato es aliquando multo lento in transforma et harmoniza se ad ambiente sociale que illos vol governa; omne persona sci quot leges es anachronismo stridente, oppositione et obstaculo ad evolutione eurythmico de vita moderno; omne persona sci que practica de omne die suggere consilios aut vias aut hypothesis pro libera actione ex vinculos formalistico de leges adhuc vigente, sed non plus de actualitate et nondum substituto cum leges apto pro novo necessitates.

Nos es observante admiratores etiam de leges maximo, antiquo, quando illos es considerato "in ambiente sociale, civile et ethico in que veni promulgato": admiratione, ergo, non disjuncto ab sensu critico et relativo de loco et de tempore.

Practica de disciplina legale redde firmo in nos opinione que cogitatione juridico codificato, forsan propter functione de synthesi supremo antedicto, hodie non es respondente ad tempore et ad aggregato humano que debe disciplina. Es necessario, ergo, ut leges servi ad progressu (et non es, contra, ut sæpe eveni, extremo et tardo recognitione de progressu jam superato), que conatu constante et supremo consilio de quantos se occupa

de homines et de leges tende ad redde moderno, cum reformationes provido prompto et continuo, materiale legislativo, cum seque rythmo semper plus accelerato, que, ut lege absoluto, dirige vita de populos, rythmo capace de dissolve, cum periculoso lacerationes, leges scripto in codices, quando leges ipso non sci renova se in tempore.

HOMINE IN NATURA

Situatione de homine super globo que habita, et de que acquire dominio, es, in multo respectu, ultra notabile.

Comparato cum alio habitantes, illo appare si nos considera solum suo constitutione physico, in quasi omne respectu inferiore ad istos, et ne præparato in modo æquale pro acquire suo necessitates naturale et pro defensione contra innumerabile inimicos ab que es circumdato.

Nullo alio animale transi tam magno parte de suo existentia in statu de absoluto impotentia, aut cade in senectute in tale protracto et lamentabile imbecillitate.

Ad nullo alio animale de calido sanguine natura recusa vestitu indispensabile, sine que, vicissitudines de clima temperato, et rigores de frigido, es in æquale modo insupportabile; et ad quasi nullo, natura es tam parsimonioso in dono de armas externo, aut pro aggressionem aut defensione.

Destituto simul de celeritate pro evita, et de armas pro repelle aggressiones de suo inimicos vorace;—susceptibile in modo tenero ad influentias atmosphærico, et non accommodato ad crasso alimentos que terra præbe in modo spontaneo per ad minimo duo tertio de anno, etiam in clima temperato,—homine, si relicto ad mero instinctu, es, de omne creaturas, illo maximo destituto et misero.

Distracto ab terrore et instigato ab fame, pulso ad maximo abjecto expedientes pro cela se de suo inimicos, et ad maximo ignavo artificios pro cape et dele suo plus

nobile præda, suo existentia non pote es que uno continuo subterfugio aut strategema ;—suo habitatione in cavernas, aut speluncas, aut in cavo arbores ;—suo cibo vermes, et inferiore reptiles, aut tale raro et crudo productos de terra quale suo organos pote assimila, variato per reliquias occasionale, lacerato ab plus valido bestias fero, contempto ab illos per causa de satietate.

Notabile solum pro absentia de ce facultates et qualitates que acquire pro alio animales statu de securitate et respectu, i ad es despectato ab aliquos, et persecuto ab alios, donec, post pauco generatione suo genere si omnino extincto, aut ad summo, restricto ad pauco insulas de regiones tropicale, ubi calore de clima, paucitate de inimicos, et abundantia de cibo vegetale pote permette protracto existentia.

Tamen, homine es dominatore indisputabile de creatione. Maximo forte et feroce animales,—balæna, elephante, aquila et tigre,—es trucidato ab illo pro suppedita suo desiderios maximo capricioso, aut domito pro suo servitio, aut capto pro suo delectatione. Spolio de toto natura es in requisitione quotidiano pro suo usus maximo commune, dato in modo plus aut minus libente, aut tracto ab fodina, silva, oceano, aut aere.

Tales es primo fructus de ratione. Si es solo, aut principale fructus,—si mero acquisitione de dominio super materia et minus dotato de animales circum nos, et incremento consequente de nostro externo commoditates, et nostro vias de præservatione et delectatione sensuale es summa de privilegios que possessione de ratione confer, id non debe redde nos superbo.

Sed isto es tam remoto ab veritate, quod omne que vive in otio, et quiete tolerabile, aut magis, omne de que toto tempore non es occupato in modo anxio pro acquire necessitates absoluto de existentia, es conscio de deficien-

tias et desiderios in que sensus non habe loco ;—de serie de curas et voluptates de genera totum distincto ab ullo que inflictione de dolore corporale, aut gratificatione de cupiditates animale, jam præbe ad illo ; et, si illo jam senti ce curas et voluptates cum ullo intensitate, illo vol consenti in modo prompto quod istos occupa loco plus celso, et multo plus digno de attentione quam illo priores.

Independente ab gaudio de cogitatione, et imaginatione, et usus sociale, homine es creato ente speculativo ; illo considera mundo, et res circum se, non cum contemplatione passivo, indifferente, ut collectione de phænomeno in que habe nullo interesse excepto quando illos affecta suo situatione immediato et pote es reddito subserviente ad suo commoditates, sed, ut systema disposito cum ordine et proposito.

Illo approba, et senti maximo admiratione pro harmonia de partes, et scientia et efficientia de processus. Illo cona ad imita aliquo processus, in modo rude et imperfecto ; in alio casus illo intellige natura de operatione, sed es totum destituto de omne via ad imitatione ; in fine, in alios, et maximo importante, et si vide effectum productum, modo de operatione es ultra et suo comprehensione et suo potestate. Ita, illo es ducto ad conceptione de potentia, et intelligentia, superiore ad suo proprio, et sufficiente pro productione, et conservatione, de omne quod illo percipe in natura ;—potentia, et intelligentia, ad que pote bene applica verbo “ infinito ”, nam vide non solo nullo limite actuale ad exemplos in que illos manifesta se, sed inveni per contra, quod plus illo quære, et plus amplo fi suo sphaera de observatione, ce exemplos manifesta se in modo continuo, in abundantia crescente, et, ut studio de uno, præpara illo ad intellige et appretia alio, progressu seque progressu ;—miraculo, dum suo facultates fi perduto in a ratione, et suo

mente retine in se ipso, in toto desperatione de perveni ad fine.

Quando ab objectos externo illo dirige suo observatione verso se ipso,—verso suo proprio facultates vitale et intellectuale—inveni quod posside potestate de examina, et analyza suo proprio natura usque ad certo puncto sed non ultra. In suo corpore, illo senti se apto ad communica aliquo motu ad se ipso, et ad alio objectos;—quod isto facultate depende ab suo voluntate,—quod suo conatu pote es suspenso aut augmentato, in stricto limites, secundum voluntate; sed in quale modo suo voluntate age super suo membros non es conscio; et unde deriva potestate que excerce ita, existe nullo possibilitate ad cognosce quanto illo pote desidera. Suo sensus, etiam, informa illo de moltitudine de res relativo ad mundo externo, et illo percipe apparatu per que impressiones de extero pote es transmissio, ut specie de signos, ad parte interiore de suo corpore, et post, ad suo cerebro, ubi illo senti in modo obscuro quod cogitatione, sensibilitate, et ente rationale que nomina “se ipso” habe, in modo speciale suo habitatione, sed in quale modo illo fi conscio de ce impressiones, et quod es natura de communicatione immediato inter ce ente interiore, sentiente, et ce machina, suo persona externo, illo non habe minimo conceptione.

Iterum, quando illo contempla in modo plus attentivo, cogitationes, actus, et motus de isto suo sentiente intellectuale ipso, illo percipe, quod illo pote recorda, et per auxilio de memoria, pote compara et discrimina,—pote judica et resolve, et ante omne, quod illo es impulso in modo irresistibile per conceptione de ullo phænomeno externo, aut in se ipso, ad infer existentia de aliquo re priore, que debe es causa, sine que, ce phænomeno non pote exsiste, t, quod ce cognoscentia de causas, et consequentias de illos, es quod quasi semper determina suo

electione, etiam in casus ubi illo es tamen conscio de libertate perfecto ad age aut non age. Illo inveni etiam quod cognoscentia de causas et effectus es acquisito in proportionem ad attentionem dato ad illos, etiam quod attentione es in grande parte actu voluntario; quod sæpe, quando suo decisione es fundato super cognoscentia imperfecto, aut attentione insufficiente, illo percipe quod es necessario corrige suo iudicio, et si nimis tardo forsan ad influe suo decisione per considerationem posteriorem.

Ita, in se ipso, es aperto ad suam contemplationem intellectualem mundo abundante cum phænomenos et relationes de summo interesse immediato.

Sed dum non pote non percipe quod introspectione que illo pote obtinere in ea sphaera interno de cogitatione et sensu es in realitate surgente de toto suo potentia, vero fonte de suo dominio super naturam externam, tamen illo senti quod solum in modo multo imperfecto pote intra in recessus de suo animo et analyzare operationes de suo mente, illo vide quod etiam vita maximo longo, et mente maximo valido, non pote dare ad illo facultatem de detegere per se ipso, aut tempore de discere ab aliis, sed suffice solum ad ponere illo apud limite de scientia et dare ad illo adspectu distante de regiones infinito ultra, ubi nullo cogitatione humano jam penetra, sed que debet esse non minus noto ad eam "intelligentiam", vestigios de que illos percipe in omni parte de creatione, quam veritates maximo manifestas, que illo ipso applica omni die ad suos propositos maximo frivolos.

Es mirabile quod creatura constituta in isto modo in primo tempore foveat se, et paulo ad paulum confiteatur confidentiam quod sua existentia intellectualis non terminatur cum dissolutione de suo corpore, sed potius, quod in uno statu futuro de existentia, liberato ab mille et mille obstructionibus que sua praesente situatione objicit,—dotato cum sensu plus acuto, et facultates plus excelso, illo iubeat cum pleno

haustu apud ce fonte de sapientia benevolente pro que gustu acquisito super terra habe dato ad illo tale fervido desiderio.

ADVENTURA DE DOCTORE SANSU

Doctore Adrian Sansu es homo multo erudito et professore et transcriptore de literatura nipponense apud universitate orientale de Nonopoli. Illo es homine de corde, homine lene et prompto in omne momento de redde servitio ad ullo homine super terra; es (ut es usu de dic) homine bono ad que studio grave non sicca corde. Homine simile es amato in omne loco et ab omne suo cohomines. Hoc eccellente qualitates habe consequentia naturale que omne negotio de doctore Sansu succede in modo miraculoso, quia sympathico homine es favorito ab omne persona.

In uno solo re, doctore Sansu, in nullo tempore pote obtine successu, in re multo importante—in amore—et omne vice que crede habe successu in manu, ullo casu fatale rape successu ad paupere doctore Sansu. Causa de hoc fatalitate es maximo eventum non præsensibile, sed etiam sua timiditate et modestia naturale. Si per casu in ullo loco vide bello puella, que fac impressione ad suo corde, medita dum multo die, septimana, etiam dum mense multo et non perveni ad ullo resolutione. Et si post longo tempore et profundo meditatione, in fine perveni ad resolutione, puella jam es nuptiato et muliere de alio, aut departito per alio urbe. Uno die, doctore Sansu veni ad suo amico Komundo in grande gaudio et hilaritate, et dum pone super tabula ampulla de vino de Champagne, dic cum vultu misterioso: “Caro amico! me inveni illa, sic! me cognosce illa.”

“Quem vos inveni?”, quæstiona suo amico, domino Komundo. Doctore Sansu aspice suo amico cum maximo

benevolentia et responde : “ Sic ! caro Komundo, in fine me inveni femina que es recto per me. Illa es professora in seminario feminine de nostra urbe, me sæpe vide illa quando me vade in bibliotheca, et de die in die illa semper plus me place. Illa grade per via de urbe cum capite erecto ut Junone per cœlos, sed semper cum amabile modestia ; crede me, caro Komundo, illa non es puella de moda, sed semper simplice vestito et cum multo gustu ; es etiam puella intelligente que habe corde ad recto loco.”

“ Ah ! ah ! ”, exclama Komundo, “ te nosce illa.”

“ Sic, amico caro, me nosce illa et, crede ad me, me nosce illa in bono modo ”, responde doctore Sansu.

“ Quando et in quale occasione fac te cognitione de hoc angelo super terra ? ”, quæstiona domino Komundo.

“ Eventu,” responde doctore Sansu, “ eventu felice que procura ad me sua cognitione, crede me, esse multo interessante. Uno die illa veni de seminario, me vade tum in bibliotheca ; quando me vide illa, hoc pulcro et gratioso puella, parvo cane per casu es inter nos. In isto momento veni ad nos automobile in cursu furioso et directo contra parvo cane. Clamore de paupere animale ferito tona in aere, sed automobile continua suo cursu rapido sine respectu per alio persona. Cane ulula in modo misero et es pæne moribundo. Me curre veloce ad paupere animale, sed in rapiditate me non vide petra que es super strata. Me incurre contra petra et cade ad terra in præsentia de meo flamma. Quando me es iterum erecto, illa bono puella jam es in genu apud cane et cum fascia facta ex proprio sudario liga pede ferito de paupere animale. Illa habe lacrimas in oculos et non observa que suo veste es maculato et læso. Deinde illa prehende cane in brachio et nos vade simul in hospitale de veterinario ubi nos depone cane. Ibi cane maue viginti die. Dum nemine reclama cane,

nos eme marca de proprietario pro illo in nomine de Paula Dirba. Dominicilla Paula visita sæpe paupere animale, que nunc es suo proprietate. In initio me habe solo sympathia per hoc bello puella, sed nunc, post habe experimentato suo eccellente corde, me ama illa et me es resolutio de nuptia illa et non alio femina. Suo continuo amabilitate verso me, me fac crede que illa habe sympathia per me."

"An vos habe tum informato dominicilla Paula de vostro sentimentis?", domanda Komundo.

"Non adhuc," responde doctore Sansu. "Usque ad hodie me non inveni opportunitate. Non es possibile per diverso causa. Vos me cognosce, amico caro; primo me non es totalmente resolutio de nuptia dominicilla Paula, quando post multo meditatione me es resolutio et que me habe intentione de fac declaratione ad illa, illa evanesce."

"Evanesce?", exclama Komundo cum stupore.

"In modo inopinatio ullo cognato fi ægro in modo grave," Sansu continua, "pulcro Paula sume commeatu per uno mense et departi. Ad ubi? nemine nosce. Post aliquo die me vade in hospitale de veterinario et obtine, informatione que cane etiam evanesce. Dominicilla Paula dona illo ad ullo agricultore in rure. Sed illa debe reveni, me es certo, certissimo."

Doctore Sansu habe vultu ita hilare et contento que Komundo non aude de fac observatione. Spe es etiam specie de beatitudine pro homines.

Æstate in hoc anno es multo calido et domino Komundo et amico Sansu loca in commune parvo villa in rure. Cella de labore de domino Komundo es prope id de doctore Sansu et porta es semper aperto. In tale modo illos duo amico pote se vide et loque in omne momento. De pulcro professore de seminario feminine illos duo amico non plus habe aliquot audito. Duo menses es ito, sed de

amabile Paula aut de suo cane non pote obteni ullo vestigio. Visu-ad-visu de villa es domo parvo que usque ad hoc die non habitato, quod illos usque adhuc non habe observato, quia omne cogitatione de illos es concentrato in dominicilla Paula. Doctore Sansu tum senti inquietudine et cade in grande nervositate. Ubi es nunc puella de meo corde repete in modo continuo. Interea, domo de visu-ad-visu recipe habitatore.

Domina de vetustate medio et de pulcritudine dubioso loca id domo per tempore de novem mense. Nervositate de doctore Sansu augmenta de die in die. Primo quia non pote obtine ullo vestigio de Paula, secundo quia domina de vetustate media et de pulcritudine dubioso es pianista plus que entusiasta, es pianista furiosa que piana de matutino ad media nocte cum exceptione de duo hora ad vespere et una hora ad prandio. Doctore Sansu debe fini plure importante labore scientifico pro universitate, sed domina de visu-ad-visu piana sine misericordia et perturba illo in modo continuo. Paupere homine perde patientia. Ad septem hora de vespere, domina fac cena; deinde ambula plus quam hora in horto, secuto ab sex cane alto. Hoc duo occupatione—cena et canes—es solo interruptione; per tempore restante illa piana, piana—et piana sine senti remorsu de conscientia. Suo sex cane latra, strepita, ulula et sali in horto sine cessa uno momento in modo que es impossibile ad doctore Sansu de labora. Omne vicino curre ad fenestra et execra, maledic et insulta proprietario de sex canes; sed domina de pulcritudine dubioso continua de ambula in horto cum extremo tranquillitate et grandioso indifferentia. Illa non es persona que habe consideratione pro alio homine, cohomine non existe per illa. Doctore Sansu sali furioso de suo sede et exclama in summa agitatione: “Ad diabolus hoc femina et suo canes! Dum

toto die me labora in bibliotheca et p[an]e me es in domo, hoc femina tormento incipe ad piana, et post hoc symphonia incipe alio symphonia infernale—symphonia canina! Et in simile situatione me debe transcribe poemas de amore de nostro grande poeta Y-ti-tsu! Uff! In hoc momento me transcribe uno de plus bello poemas 'Triumpho de Amore'. Uff! Me habe intentione de scribe copia de transcriptione de hoc classico poema et de mitte id ad meo amato domincilla Paula cum bello littera."

Monologo de domino Sansu es interrupto in modo repente. Sex cane de domina de visu-ad-visu de novo incipe suo concerto; latra, ulula, strepita et fac tumultu ut in pugna. In summo furore, doctore Sansu aperi fenestra et clama: "Domina! dominicilla! audi! Amove vestros cane infernale aut me perde mente; patientia me tum perde." In corona de fenestra appare capite de dubiosa pulcritudine sine ullo vestigio de agitatione; hoc capite dic cum calma angelico: "Domino, es culpa de vos, si cane fac strepitu; ante quatuor die vos habe dato luganica ad cane, nunc iterum demanda luganica; ergo strepitu de cane es culpa de vos. Vos domino non debe fac hoc. Capite evanesce et illa possessore de hoc capite claude fenestra.

Canes incipe de novo strepitu—strepitu plus grande quam ante. Vol recipe luganica. Doctore Sansu in fine perde patientia et sensu; curre ad suo armario, sume ampulla et fragmento de pane; merge pane in lacte et sparge super id, pulvere alba de ampulla. Deinde jacta pane in horto. Canes pr[æ]cipita ad fragmento de pane, devora illo cum magno aviditate et se retrahe contento in domo. Komundo in sua cella vide omne hoc eventum, quia porta es aperto. Vol loque ad suo amico, sed in hoc momento observa que doctore Sansu es terro, consternato et pallido ut creta. Sansu duc manu ad

fronte et dic ad se ipso cum voce lene : " Paupere canes ! sed me non habe alio remedio que de venena illos." " Venena," repete cum stupore. " Me, membro de societate per protectione de animales, me venena sex cane ! ". Sine medita, sine consule, introduc in modo mechanico ampulla in sacco, prehende suo cappa et curre cum maxima festinatione ad veterinario. " Es realemente re terribile," murmura currendo, " que me habe venenato sex canes ! Et quid debe dic dominicilla Paula, mea flamma ? ".

Domino Komundo seque amico, et tres homine, doctore Sansu, veterinario et domino Komundo curre versu domo de domina de pulcritudine dubioso.

Es difficile de describe scena que seque. Illos tres homine cade in domo de vetusta femina, ut in bello, bomba in legione de milites. Illa es summo territo et non comprehendere causa de hoc repente invasione.

Komundo explica cum calma sufficiente historia et causa de visita ad femina territa que tremit de toto corpore. Veterinario dona medicamento ad canes et examina illos in modo accurato, domina vetusta plora, ancillas clama, canes iterum latra, strepita, confusione es universale et completa. In hoc momento de consternatione generale, porta de cella es aperto et una dominicilla pulcro et gracile entra. Es professora de seminario feminine, es Paula, flamma et ideale de doctore Sansu. Vetusta seniore exclama cum grande nervositate, dum se jacta ad collo de intrante : " O Paula ! gratia ad Deo que tu veni ! Hoc malo et terribile homine habe venenato tuo sex cane ! ".

" Venenato meo canes ! ? ", exclama dominicilla Paula cum terrore, " venenato meo canes !, sed hoc non es possibile. Non, non ! Id non es possibile que vos, doctore, venena meo canes. Me non pote crede que vos habe

facto simile actione, que vos habe venenato meo canes pulcro et gratioso, meo solo gaudio super terra, canes que es infante de illo cane quem nos salva et ad que nos eme marca de proprietate, postquam automobile habe læso illo in modo grave."

Post hoc exclamatione, dominicilla Paula cade exhausto super sede et habe lacrimas in oculos. Doctore Sansu et Komundo sta territo prope illa et mane muto ut pisce. In toto hoc tempore, veterinario mane apud canes et observa illos cum maximo attentione. Post aliquid tempore dic: "Doctore Sansu, usque ad hoc momento medicamento quem me da ad canes, non habe ullo effectu, me nunc crede que canes non es venenato; monstra, doctore, ad me veneno quem vos habe dato ad canes." Doctore Sansu offer ampulla ad veterinario, et dic: "Es strychnino concentrato." Veterinario prehende ampulla in manu, tene id contra sole et examina id cum multo cura et profunditate. Consperge digito cum pauca aqua, introduc illo in ampulla et tange digito cum acie de lingua. Quassa capite et repete suo experimento. Repente explode in grande risu, et dic: "Sed, doctore caro!, hoc materia non es strychnico, es pulvere de saccharo pro dulcifica cofea aut thea aut alio fluido amaro. Es innocente. Aspice canes, illos es in bono statu. Si hoc pulvere es strychnino, canes jam es mortuo."

Facto es, que doctore Sansu, quando tum vole venena canes, in sua grande excitatione prende in manu ampulla pro pulvere de saccharo vice illa pro strychnino. Dominicilla Paula surge subito et exclama cum summo gaudio. Deinde cade de novo super sede que sta prope. Sed etiam ad doctore Sansu cade petra de corde. Prehende manu de dominicilla Paula inter suo manus, preme basios super id et dic commosso cum voce tremante: "Con dona me, amabile dominicilla Paula, me es in situatione maximo

agitato que fac perde ad me mente et sensus ut fac in momento præsente situatione contrario." Involuntario Paula preme manu de doctore Sansu et verte suo oculos versu terra. Ambo se comprehende.

Sed in idem momento, doctore Sansu se vide in modo inopinato in novo angustia, que domina de vetustate media et de pulcritudine dubiosa iterum clama et strepita contra paupere homine. Sed illa gratioso professora de seminario feminine defende suo amico cum calore, explica toto adventu et dic que non existe motivo de se senti læso aut offenso, quia nemine de persona præsente habe mala intentione. Deinde extende manu ad doctore Sansu et dic cum multo hilaritate: "Nos mane amico!".

In hoc momento doctore Sansu non es dominatore de suos sentimentos; perde æquilibrium, amplecte Paula et dona basio calido ad illa.

Fine de nostra historia es facile de devina. Post tres menses nuptia de doctore Adrian Sansu cum dominicilla Paula Dirba es celebrato et uno pari felice de plus existe super terra. Post nuptia, doctore Sansu sæpe lege ad sua muliere juvenile poemas de amore de grande poeta Y-titsu; in "transcriptione facto et edito ab doctore Adrian Sansu, professore de litteratura nipponense de Universitate orientale in Nonopoli".

FUNDAMENTO DE INTELLIGENTIA

Omne qui habe probato ad exprime sentimentos plus profundo et plus delicato jam perveni consiente aut inconsciente ad dilemma sequente.

Aut decide se pro illo tanto simplice, quod id pote es expresso logico-harmonico; aut considera cohærentia logico de lingua es inferiore et si necessario immola ad harmonia plus alto de illo plus reale. In ultimo causa lingua es uso in toto altero modo.

Hic me dona imagine pro illustratione. Reproductione maximo completo de homocorpore vivente es automato. Isto corresponde in forma, colore et etiam in motione ad originale.

Theorico isto es reproductione maximo bono. Sed automato composito maximo artificiale, maximo ingenioso, maximo complicato et maximo functionante non pote representa plus multo quam illo toto simplice.

Contrario, ad spectatore sensitivo et experimentato aliquo lineas nigro super papyro candido pote produc plus solido et plus justo effectum de vita. Tamen ignorante praefer automato, nam isto respira et rota cum oculos aequale ad homo vivente. Secundum suo observatione rude isto es cohaerentia de realitate et pro isto corresponde maximo bono per cohaerentia de reproductione. Isto es logico pro illo, contrario creta-lineas nigro non posside sensu et es illogico.

Isto imagine es utile, si id es relicto ad tempore. Nos non es habituato ad automatos pulcro et desiderato. Sed productione de lingua-structura logico-harmonico que corresponde ad negotios simplice et generale, in que nos debe intercomprehende, habe importantia grande.

Discursu ideale es illo mathematico. Move ex axiomas. Introduc solo terminos de valore determinato et invariabile. Veni inductivo de illo simplice ad illo complicato. Progredi synthetico, non plus rapido quam affirmatione completo de antecedente tolera. Sed solo in causas abstracto tale discursu es rigoroso possibile. Introductione de termino concreto fac que exactitudine fi simulante.

Termino "substantia", termino "es", "natura", "comprehende" non es, et si abstracto, tam exacto quam terminos "tres", "simile", "dissimile", "parallelo", "congruente". Tamen illos es plus abstracto, minus concreto et tunc minus reale pro nostro intellectu

quam terminos "homo", "aere", "dolore", etc. Tunc gradu de abstractione exsiste. Exemplo de gradu superiore es "tres"; de gradu inferiore es "dolore" et solo dolore determinato de persona determinato in istante determinato; inter isto gradu es: "realitate".

Discursu es plus exacto et suo effectu es plus certo, secundum que suo terminos es minus concreto.

Illo concreto simula plus reale quam illo abstracto. Nos concipe que "libro" es exsistente, "numero" non. Etiam hic es gradatione. Objectos materiale simula maximo reale.

Consideratione simplice et analysi de isto conceptione duc nos ad adopta non objecto sed suo impressione sensuale, psyche-impressione, quam maximo reale. "Lumine" quam impressione es primo realitate, maximo certo,— "sol" es conceptione facto ex observationes.

Et si nos voca numeros quam objecto, nos cognosce que id non exsiste, si non quam idea. "Tres" es nullo, non pote es "tres", sed pote es tres objecto. Tunc toto mathematica non applicato es irreal, contra reale. Id es modo de realitate representato aut figurato in nostro cogitatione ab symbolos. Id es systema de relationes in multitudine (numeros) aut in prolixitate, sed vacuo et impossibile, sine continentia de realitates. Isto realitates debe es sentimento, nam nos non cognosce altero. In idea de mathematica nos substitue continentia de unitate (in numero) ficto aut de linea et figura. In mechanica continentia es "fortia".

Nos intellige que isto nonexistente, illo forma, es minimo fallace, es maximo justo in suo cohærentia.

Et in omne es gradatione. Es limite inter concreto, plus reale, sed minus exacto in cohærentia, et abstracto, irreal, sed exacto et stabile in cohærentia.

Nos non vide limite præciso et separatione præciso.

Simula que concreto junge se evolutivo ad abstracto. Tamen consideratione præciso permette ad nos admitte que existe puncto ubi abstracto puro obtine continentia concreto.

Omne relatione ipso pote es deducto uno ex alio, initiante ab axioma, absoluto certo,—sed continentia de relatione in nullo tempore pote es deducto ex relatione.

Continentia de relatione es observatione aut sentimento et pro isto non pote es deducto altero modo.

Concreto et abstracto es tunc simile duo fluvio, que non conflue, sed es parallelo in cohærentia perpetuo.

Et cohærentia in tale modo que relationes fi plus complicato secundum suo continentia fi plus concreto. Mathematica de mathematica es maximo simplice, mathematica de maximo concreto, de emotiones, es infinito complicato.

Ad isto conditione de res, tam que nos senti id in nos ipso per reflexione, lingua corresponde per suo reproductione et suo expressione. Lingua curre parallelo ad situatione de psyche in suo gradus de concreto ad abstracto et illo conveniente.

Et tale modo que illo maximo abstracto es representato per vocabulos maximo symbolico.

Quanto res, que nos debe exprime, es plus concreto, tanto plus lingua es sentimento et sono, non symbolico, imitativo et figurativo.

Homo pote cogita que isto non apto cohære pro nomine de objecto. Non objecto es re maximo concreto, sed emotione. Et isto es expresso maximo bono per lingua minimo symbolico, per sono-expressione directo, simplice, per lingua figurativo (poesi).

Exclamatione quale “o”, “heu”—vocabulo quale “gaudio”, “triste” es minimo symbolico et significa re maximo concreto. Vocabulo de mathematica es symbolo puro.

Discursu es plus exacto et suo effectu es plus certo secundum que suo termine es minus concreto. Tunc lingua-structura es minus fallibile secundum que id repræsenta notione plus abstracto. Aut etiam, quanto plus puro symbolico, tanto plus certo lingua es. Lingua absoluto symbolico, mathematica, es infallibile.

Et æquale quanto plus lingua muta de symbolico ad non-symbolico (imitativo, figurativo) aut expressivo directo, repræsente notione plus abstracto, tanto plus complicato suo relatione fi. Symbolica et repræsentatione in lingua corresponde ad differentia essentialia, sine limite visibile præciso inter abstracto et concreto.

Hic etiam duo fluvio es, de que limite non pote es percepto præciso, sed que in nullo tempore pote conflue. Mathematica es symbolico puro, poesi es figurativo quasi puro, philosophia es semi-symbolico, semi-figurativo.

Noscente que repræsentatione symbolico de re solo tolera positivitate et cohærentia perfecto: logica, homo habe probato exprime existente per lingua symbolico. Tamen isto probationes es omne tempore vano, æquale quam deduc concreto ex abstracto.

Illo duo fluvio curre parallelo, tam in re quam in suo reproductione per lingua.

Ergo lingua es uso in duo modo, que differ essentialia:

1.—in modo symbolico, repræsente relatione et notione abstracto.

2.—in modo figurativo, repræsente continentia de relatione, re concreto.

Omne de isto modo de lingua-usu es independente. Nullo tempore illos pote substitue reciproco, ce que homo pote exprime per versu illo non pote exprime per discursu, et viceversa.

Solo in lingua puro symbolico logica, absoluto es possibile et necessario. Secundum que lingua fi plus

Primo Libro de Interlingua

TERTIO PARTE

EXERCITIIS correspondente ad PRIMO PARTE et Formas pro epistola.

Magistro debe explica novo vocabulo in exercitio et capitulo et interroga in modo continuo super subjecto de omne capitulo.

Scholare debe scribe responso ad interrogatione de exercitio post lectura de capitulo correspondente.

PRIMO EXERCITIO

1. Qui es me ? Te es domino A.
 2. Qui es te ? Me es domino B.
 3. Que es me ? Te es magistro.
 4. Que es te ? Me es scholare.
 5. Que habe me in meo manu ? Te habe graphio.
-
1. Que es illo domino ?
 2. Qui es vos ?
 3. Quod habe te ?
 4. Habe te moneta ?
 5. Quanto moneta habe te ?
 6. Qui es illo dominicilla ?
 7. Que es hoc ?
 8. Es hoc libro meo aut tuo ?
 9. Cum que scribe te super charta ?
 10. De que colore es tuo graphio ?
 11. Quot es littera de alphabeto ?
 12. Ut es nominato hoc libro ?
 13. Quando vade te ad New York ?

14. Quando veni te ad domo ?
15. Veni te hic cras ?
16. Ad qui pertine hoc libro ?
17. Quale numero seque sex ?
18. Quale littera seque littera m ?
19. Es e primo littera de alphabeto ?
20. Es littera s decimo littera ?

SECUNDO EXERCITIO

1. Quando vade domino A. ad London ? Illo vade heri.

2. Quot libro habe nos ? Nos habe decem libro.
3. Ad qui pertine hoc libro ? Id pertine ad te.
4. Es illo libro de domina D. ? Non, id es meo.
5. Quot libro habe domino G. ? Illo habe sex.

-
1. Me preca, computa numero de scholare ?
 2. Quot magistro es in hoc schola ?
 3. De que colore es tuo libro ?
 4. Dic littera de alphabeto !
 5. Es littera a vocale aut consonante ?
 6. Quot es vocale in Interlingua ?
 7. Ut scribe te vocabulo " libro " ?
 8. Quot littera habe id ?
 9. Que fac te : sede aut ambula ?
 10. Que fac dominicella T. ?
 11. Fer tuo exercitio ad me. Que fac te ?
 12. Dominicella T., lege ? Que fac te ?
 13. Domino R., scribe alphabeto super tabula nigro.
- Dominicella T. que fac domino R. ?
14. Qui ambula, magistro aut domino R. ?
 15. Qui sede, scholare aut magistro ?
 16. Jacta te tuo libro ad me ?
 17. Stude te Interlingua aut franco ?

18. Quot scholare es hic ?
19. Quot dollaro habe me ?
20. Quot franco habe te ?

TERTIO EXERCITIO

1. Posside te multo libro ? Non, me posside pauco libro.
2. Posside te hoc libro ? Certo, me posside illo.
3. Ad qui pertine id ? Id pertine ad me.
4. Es hoc charta nostro ? Non, id es tuo.
5. Es hoc libro proximo ad te ? Non, id es proximo ad te.

-
1. Ut indica te objecto proximo ad te ?
 2. Ut objecto distante ab te ?
 3. Fer te sede ab te ?
 4. Es hoc libro de domino K. ?
 5. Quot libro posside illo ?
 6. In quale lingua es hoc libro, Interlingua aut franco ?
 7. Es hoc graphio vestro ?
 8. Es me juvene in præterito ?
 9. Fi nos juvene aut vetere ?
 10. Muta res ?
 11. Quando es nos vetere in futuro aut in præterito.
 12. Es me vetere nunc ?
 13. De que colore es meo capillo ?
 14. Qui visita te heri ?
 15. In quale via habita tuo fratre ?
 16. Vade te ad pede.
 17. Ut veni te hic ?
 18. Es hoc manu meo ?
 19. Ubi es meo libro, hic aut ibi ?
 20. Quale es meo libro, hoc aut illo ?

QUARTO EXERCITIO

1. Es te juvene nunc? Certo, me es juvene.
 2. Qui visita te heri? Me visita meo fratre.
 3. Quando visita te illo? Me visita illo ad mane.
 4. Ubi vade te pro visita tuo fratre? Ma vade ad suo domo.
 5. Ubi vade me anno præterito? Te vade ad Chicago.
-

1. Veni te hic ad pede?
2. Que fer me ad meo fratre?
3. Que da ad me meo fratre hebdomade ante?
4. Remane te ad domo de tuo fratre?
5. Que fac nos?
6. Ad que mensa ede nos?
7. Ad que hora?
8. De que loque nos?
9. Quale es ultimo volo transatlantico?
10. Ubi vol me vade cras?
11. Que fer me ad meo sorore?
12. Es pictura in hoc aula?
13. Ubi es id?
14. Quando vade me ad parco?
15. Cum qui vade me ad cinematographo?
16. Quare vade me ad Chicago anno præterito?
17. Vade te cras ad Berlin?
18. Que vol obtine me ab banca?
19. De qui es amico meo patre?
20. Es tuo patre amico de meo patre?

QUINTO EXERCITIO

1. Qui doce hic? Te doce.
2. Ad qui doce me? Te doce ad nos.
3. Que disce vos hic? Nos disce Interlingua.

DE INTERLINGUA

4. Quot lingua es in mundo? Plus quam mille et quinque centum.
5. Quando aperi nos libro? Nos aperi id quando nos vol lege.
-

1. Ab que lege me?
2. Qui loque nunc?
3. Lege te heri?
4. Vol te lege cras?
5. Es hoc typoscripto?
6. Cum que typoscribe nos?
7. Cum que scribe nos super tabula nigro?
8. Cum que super charta?
9. Quot littera habe alphabeto?
10. Qui loque germano?
11. Quot millione loque russo?
12. Pote nos exi si porta es clauso?
13. Es tuo libro clauso aut aperto?
14. Pote te lege?
15. Pote de da ad me tuo libro?
16. Fer te aut jacta libro ad me?
17. Pote te exi si porta es clauso?
18. Dic alphabeto.
19. Loque te sinense?
20. Pote te dactylographa?

SEXTO EXERCITIO

1. Pote te computa in Interlingua? Certo me pote.
 2. Quot sedile es in aula? Plus quam viginti.
 3. Quanto es tres vice tres? Id es novem.
 4. Pote te divide magno numero? Certo me pote.
 5. Ab que disce puero multiplicatione? Ab tabula de multiplicatione.
-

10. Ubi stude homine pro inveni novo re?
11. Quanto plano habe hoc ædificio?
12. Es ascensore in hoc ædificio?
13. Es scala aut ascensore in tuo domo?
14. Ad quale usu servi campo aviatorio?
15. Es statione de ferrovia longe ab civitate?
16. Per que es calefacto hoc schola?
17. Per que es illuminato tuo domo?
18. Bibe vos aqua calido aut frigido?
19. Ad quale plano es hoc aula?
20. Ubi collige nos libros?

NONO EXERCITIO

1. Quale es partes de corpore humano? Id es trunco crures et armos.

2. Es ore super aut sub mento? Id es sub.
3. Quot digito es in manu? Quinque digito.
4. Que es ad extremitate de crure? Ibi es pede.
5. Move te tuo armo? No, me non move id.

1. Ut es nominato parte posteriore de trunco?
2. Quot partes habe armo?
3. Quot digito habe pede?
4. Ubi es scapula?
5. De que colore es meo oculo?
6. Que pende ab pariete?
7. Que fer vos in schola?
8. Jacta me libro ad te aut fer id?
9. Es tabula nimis ponderoso?
10. Ubi es genu?
11. Quale es parte de capite?
12. Ubi es aure?
13. Quot aure habe nos?
14. De que colore es tuo oculos?

15. Ubi es thorace ?
16. Pote te tange tabula nigro ?
17. Fer te libro ad me ?
18. Jacta te graphio nigro ?
19. Veni te hic cras ?
20. Es tabula in fronte aut retro te ?

DECIMO EXERCITIO

1. Cum que cooperi nos nostro corpore ? Cum habitu.
2. Ubi pone nos calceo ? Super pede.
3. Que pone nos circum collo ? Nos pone collare.
4. Ubi gere domina laciua ? Super parte inferiore de corpore.

5. Que gere nos super capite ? Nos gere cappa.

-
1. Quale es parte de habitu pro domino ?
 2. Que gere domino super crure ?
 3. Que super trunco ?
 4. Ubi gere nos tunica ?
 5. De que colore es tuo tunica ?
 6. Es meo tunica longo aut curto ?
 7. Que gere nos sub tunica et thorace ?
 8. Que habe camisia circum collo ?
 9. Que habe id super armo ?
 10. Ubi gere nos fascia de collo ?
 11. Gere populo orientale idem habitu quam populo occidentale ?
 12. Que gere nos super habitu si temperatura es ne alto ?
 13. Ubi es sacculo ?
 14. Que pone nos in sacculo ?
 15. Gere dominicella A. tunica rubro ?
 16. Ubi pone nos sudario ?
 17. Cum que cooperi nos manu ?

18. Ex que es meo chirotheca ?
19. De que colore es id ?
20. Que gere nos sub bracas ?

DECIMO PRIMO EXERCITIO

1. Que debe fac homine pro vive ? Illo debe respira, ede et bibe.
2. Quale es alimento de homine ? Id es carne, pisce, vegetale, etc.
3. Ex que es factu pane ? Ex farina.
4. Quale es fructu plus commune ? Malo, persica, piro, ananas.
5. Ubi sede nos pro ede ? Ad tabula.

-
1. Que debe fac animale pro vive ?
 2. Que carne ede homine ?
 3. Que vegetale ?
 4. Ede vos carne de bove ?
 5. Es te vegetariano ?
 6. Bibe te vino ?
 7. Ex que fac nos vino ?
 8. Es cervisia bibita aut alimento ?
 9. Præfer te carne de vitulo aut de pullo ?
 10. Nomina vegetale que te præfer.
 11. Es hoc tabula rotundo aut quadrato ?
 12. Que pone nos super tabula quando nos ede ?
 13. Ubi pone nos alimento ?
 14. Ubi versa nos cofea ?
 15. Cum que seca nos carne ?
 16. Cum que ede nos jusculo ?
 17. De que colore es mappa ?
 18. Nomina bibita plus commune ?
 19. Es piso vegetale ?
 20. Es tructa pisce que te præfer ?

DECIMO SECUNDO EXERCITIO

1. Ubi es meo horologio ? In sacculo de tuo thorace.
2. Ex que es tuo horologio ? Id es ex auro.
3. Que indica horologio ? Id indica hora de die.
4. Ubi es horologio pro pariete ? Id es ibi.
5. Ad que hora veni vos hic ? Ad decem hora ante-meridiano.

-
1. Quot indices habe hoc horologio ?
 2. Que indica indices longo ?
 3. Quot minuta es in hora ?
 4. Que fac sexaginta minuta ?
 5. Es horologio in illo turre ?
 6. Ubi pende horologio pro pariete ?
 7. Ex que es horologio pro sacculo ?
 8. Es horologio in hoc aula ex marmore aut ex ligno ?
 9. Ex quale metallo fac nos horologio ?
 10. Que hora indica tuo horologio ?
 11. Que hora illo de dominicella B. ?
 12. Es hoc hora correcto ?
 13. Retarda tuo horologio ?
 14. Cum que torque nos horologio de pariete ?
 15. Habe tuo horologio clave adjuncto ?
 16. Si tuo horologio retarda que fac te ?
 17. Es hoc horologio chronometro ?
 18. Vade ante meo horologio ?
 19. Ad que hora vade vos ab hic ?
 20. Ad que hora vade vos ad theatro ?

DECIMO TERTIO EXERCITIO

1. Ubi es cerebro ? Id es in capite.
2. Cogita te ante loque ? Certo.
3. Habe homine sensu plus acuto quam omne alio animale ? Non.

4. Quale es organo de auditu? Aure es sensu de auditu.

5. Que desidera posside te? Bono sanitatem.

1. Quale animale habe sensu de auditu plus acuto quam id de homine?

2. Quale cerebro es meliore, id de homine aut id de animale?

3. Per que cogita nos?

4. Que forma nos in spiritu?

5. Que exprime te per oratione?

6. Pote te cogita ad persona absente?

7. Pote vide te in spiritu res absente?

8. Habe te bono comprehensione?

9. Quare dic te que tuo comprehensione es bono?

10. Disce te Interlingua celere?

11. Pote nos disce alio lingua tam celere quam Interlingua?

12. Cognosce te multo vocabulo Interlingua?

13. Cognosce te meo nomine?

14. Retine te toto tuo lectione?

15. Es sensatione de homine plus evoluto quam id de animale?

16. Admira te re pulcro?

17. Nomina re que te considera valde pulcro.

18. Desidera te posside multo moneta?

19. Que desidera te disce in hoc schola?

20. Scribe te jam Interlingua?

DECIMO QUARTO EXERCITIO

1. Ut es nominato tuo patre? Suo nomine es C.

2. Vive tuo matre? Certo, illa vive.

3. Quot fratre habe te? Me habe duo fratre.

4. Visita te tuo fratre majore heri ? Certo, me visita illo.

5. Habe uno aut plure sorore ? Me habe uno.

1. Habe hoc domino muliere ?
2. Ubi vive tuo fratre ?
3. Vive te cum tuo parente ?
4. Cognosce te meo filia ?
5. Ut es illa nominato ?
6. Cognosce te avunculo de directore de hoc schola ?
7. Fac te visitatione frequente ad tuo amicos ?
8. Vade te ad suo domo ?
9. Que fac te quando te desidera visita illos ?
10. Es campana electrico ad porta de tuo domo ?
11. Qui aperi porta ad tuo domo ?
12. Que inquire serviente ab visitatore ?
13. Recipe te semper tuo visitatore ?
14. Qui visita te heri ?
15. Habe te plure serviente ?
16. Quot amita habe te ?
17. Cognosce te uxore de tuo fratre ?
18. Ut es illa nominato ?
19. Quot filio habe te ?
20. Quot consobrinio habe te ?

DECIMO QUINTO EXERCITIO

1. Quot die habe uno anno ? Tres centum sexaginta quinque aut sex.

2. Quot mense habe uno anno ? Decem et duo.

3. Quale es primo mense de anno ? Id es januario.

4. Quale die de septimana es hodie ? Hodie es lunadie.

5. Quale die de septimana es ultimo die de anno 1931 ? Id es jovedie.

1. Quot hebdomade es in uno anno?
2. Quot die in uno mense?
3. Es calendario in hoc aula?
4. Es hoc anno bissextile?
5. Quot die habe anno bissextile?
6. Habe februario semper idem numero de die?
7. Quale es ultimo mense de anno?
8. Quale es primo die de hebdomade?
9. Quot die habe augusto?
10. Quot tempore es in anno?
11. Es nos in ver?
12. Quale es tempore calido?
13. Es multo frigido in hieme hic?
14. Quale tempore seque ver?
15. Quot mense dura uno tempore?
16. Quale es mense de æstate?
17. Quale tempore præfer te, ver aut æstate?
18. Quando incipe autumnus?
19. Quando fini ver?
20. In que tempore de anno es mense de martio?

DECIMO SEXTO EXERCITIO

1. Quot hora es in die? In die es viginti quatuor hora.

2. Quando es obscuro? In nocte es obscuro.

3. Que fac nos quando es obscuro? Nos accende lumine.

4. Per que es illuminato hoc aula? Id es illuminato per luce electrico.

5. Que es mane? Mane es principio de die.

1. Es longitudine de nocte æquale ad id de die?

2. Cum que accende nos gas?

3. Accende nos luce electrico per flammifero?

4. Ubi es productio gas ?
5. Servi electricitate solo pro illuminatione ?
6. Es etiam strata illuminato ?
7. Per que es strata de hoc civitate illuminato ?
8. Que fac nos pro accende flammifero ?
9. Es hoc lampade electrico ad incandescencia ?
10. Quare accende nos lumine dum nocte ?
11. Quare non accende nos lumine dum die ?
12. Ab que veni luce de die ?
13. Ubi es sol ?
14. Ubi es astros ?
15. Quot astros es in cælo ?
16. De que colore es cælo ?
17. Ubi es luna ?
18. Pote nos semper vide luna ?
19. Quale es puncto cardinale ?
20. Ubi es sol ad meridiem ?

DECIMO SEPTIMO EXERCITIO

1. Es animale ente vivente ? Certo id es vivente.
 2. Es solo animale ente vivente ? Non, etiam planta es vivente.
 3. Pote planta move se ? Planta non pote move se.
 4. Quot sensu habet animale ? Id habet quinque.
 5. Quale es organo de visu ? Oculo es organo de visu.
-
1. Quale es ente animato ?
 2. Pote animale move se ?
 3. Quale es organo de audi ?
 4. Cum que apprehendit nos existentia de objectos ?
 5. De que sensu es naso organo ?
 6. Cum que distinguit nos colore de objecto ?
 7. Que senti nos si nos ure digito ?
 8. Per que inveni nos si objecto es duro ?

9. Es glacie frigido aut calido ?
10. Quale es magis importante genere de animale ?
11. Quot crure habe quadrupede ?
12. Quale genere de animale vola ?
13. Ubi vive pisce ?
14. Pote ave nata ?
15. Cum que ave vola ?
16. Per que audi nos musica ?
17. Cum que nata pisce ?
18. Ubi vive ave ?
19. Pote quadrupede curre ?
20. Per que respira nos ?

DECIMO OCTAVO EXERCITIO

1. Itinera te sæpe ? Non, me itinera multo raro.
 2. Quale es medio de transportatione plus comune in Status unito ? Id es automobile.
 3. Quale medio de transportatione præfer te ? Me præfer aeroplano.
 4. Se te vol itinera multo kilometro per quale medio itinera te ? Per ferrovia.
 5. Ubi vade nave ? Id vade super mari.
-
1. Quale es medio de transportatione in deserto ?
 2. Per que es carro vecto ?
 3. Ubi vola aeroplano ?
 4. Quot millione de automobile es in Status unito ?
 5. Quot in hoc statu ?
 6. Ex que es automobile ?
 7. Quale es combustibile uso in automobile ?
 8. Ex que es strata moderno ?
 9. Es omnibus plus magno quam automobile ?
 10. Quale vehiculo i per aere ?
 11. Que trahe trahino ?

12. Es locomotiva ad vapore?
13. Ex que es vapore uso in locomotiva?
14. Existe locomotiva electrico?
15. Quale es maximo velocitate de trahino?
16. Habe te uno aut plure automobile?
17. Super que i trahino?
18. Es velocitate de nave superiore ad il de trahino?
19. Que combustibile ute locomotiva?
20. Es carbone combustibile liquido aut solido?

DECIMO NONO EXERCITIO

1. Ambula te expe? Certo me ambula expe.
2. Vade te ad Chicago? Certo me vade ad Chicago expe.
3. Per que medio vade te ad Chicago? Per trahino et aeroplano.
4. Ubi remane te ad Chicago? Me remane ad hostello.
5. Ubi ede te quando te es in Chicago? Me ede in restaurante.

1. Per que vehiculo fac te breve itinere?
2. Pote te i ab New York ad London per automobile?
3. Es itinere per trahino maximo comodo?
4. Ab que edificio i ab trahino?
5. Es statione in hoc civitate magno?
6. Ubi perveni trahino?
7. Ubi pone habitu que te non gere quando te itinera?
8. Que pone te in sarcina?
9. Qui fer sarcina et alio impedimento?
10. Que obtine te ad officio de tessera?
11. Quanto es pretio de tessera ab London ad Liverpool?
12. Ubi prehende te sede?
13. Que fac te quando trahino perveni ad statione?

14. Vade te ad hostello aut visita te tuo amico in Paris ?

15. Habe te amicos in Berlin ?

16. Ubi registra te in hostello ?

17. Que loca te ibi ?

18. Præfer te camera que prospice ad via ?

19. Per que domino rade se ?

20. Que ute domina super visu ?

VIGESIMO EXERCITIO

1. Vive te in domo aut appartamento ? Me vive in appartamento.

2. Que loca viatore ? Illo loca camera in hostello.

3. Loca te aut posside tuo appartamento ? Me posside id.

4. Quot camera habe tuo appartamento ? Id habe quatuor camera.

5. Que fac nos in cella de balneo ? Nos prehende balneo.

1. Que loca viatore que es transiente ?

2. Que loca qui reside in loco in modo permanente ?

3. Que paca qui loca appartamento ?

4. Que paca qui acquire domo ?

5. Es omne domo de idem dimensione ?

6. Ubi dormi nos ?

7. Super que dormi nos ?

8. Ubi ede nos ?

9. Quale es stylo de mobile de moda nunc ?

10. Quale es supellectile de cubicolo de lecto ?

11. Quale mobile es in aula de receptione ?

12. Ex que es lecto ?

13. Que pone nos super structura de lecto ?

14. Ex que es culcita de lecto ?

19. Quale es colore de moda pro domina ?
20. Es tuo tunica de texto æquale ad id de bracas ?

VIGESIMO SECUNDO EXERCITIO

1. Ubi es Laboratorio internationale de pondere et mensura ? Proximo ad Paris in Breteuil.

2. Qui es directore de id ? Dr. Guillaume.

3. Ubi es Instituto internationale de agricultura ? In Roma.

4. Ad que associatione pertine te ? Ad associatione de tennis.

5. Ubi es sede de Societate de nationes ? In Genève.

1. Quot es associatione internationale nunc ?

2. Quando conveni primo congressu scientifico ?

3. Ubi conveni id ?

4. In que seculo es fundato Museo de Alexandria ?

5. Quando es fundato Académie des sciences ?

6. Quando es fundato Officio internationale de Unione postale ?

7. Ubi es id locato ?

8. Es plure associatione in tuo civitate ?

9. Pertine te ad multo ?

10. Quot socio habe Societate de tennis ?

11. Qui es præsidente de id ?

12. Es te secretario de tuo Club ?

13. Es te socio de Academia pro Interlingua ?

14. Qui es præsidente de id ?

15. Quando es id fundato ?

16. Ut es id nominato in anno de suo fundatione ?

17. Qui es suo primo præsidente ?

18. Ubi es sede nunc ?

19. Quale es plus vetere academia scientifico ?

20. Quale es Academia plus importante de tuo natione ?

VIGESIMO TERTIO EXERCITIO

1. Que obtine homine per pisca ? Illos obtine pisce et mollusco.

2. Que es agricultura ? Id es arte de cultura de terra.

3. Es agricultura in tuo natione extensivo aut intensivo ? Intensivo.

4. Ute multo machina in agricultura de tuo natione ? Certo.

5. Quale planta da gummi ? Havea brasiliensis.

1. Que obtine homine pro venatione ?

2. Es methodo de agricultura identico in vario natione ?

3. Es agricultura arte moderno ?

4. Que es spatha ?

5. Cum quale machina ara nos terra ?

6. Es prædio de hoc regione parvo ?

7. Quale es operatione pro cultura de cereale ?

8. Nomina principale machina agricol.

9. Quale es principale cereale ?

10. Que fac nos cum frumento ?

11. Que fac nos cum uva ?

12. Quale planta produc uva ?

13. Quale produc oliva ?

14. Que fac nos cum oliva ?

15. Ubi cresce planta que da gummi ?

16. Cresce cofea in clima frigido ?

17. Es multo silva in hoc statu ?

18. Que planta da latex ?

19. Es gummi producto importante ?

20. Cum que cooperi nos circulo de rota ?

VIGESIMO QUARTO EXERCITIO

1. Quale es metallo plus importante ? Ferro.
 2. Quale natione produc maximo quantitate de ferro ?
Status unito.
 3. Quando incipe ætate de ferro ? Multo seculo jam.
 4. Quale es metallo nobile ? Auro, platino et argento.
 5. Ubi es ferro producto ? In fornace.
-

1. Es plus carbone in aciario aut in ferro fuso ?
2. Quale es minerale de ferro plus commune ?
3. Ubi inveni minerale de ferro ?
4. Que pone nos in fornace cum minerale de ferro pro
obtaine metallo ?
5. Es necessario alto temperatura pro productione de
ferro ?
6. Que suffla nos in fornace ?
7. Que fac coke in fornace ?
8. Que supple id pro productione de metallo ?
9. Que perde minerale ?
10. Que absorbe id ?
11. Es metallo que nos obtine in primo fusione ?
12. Funde nos ex novo id metallo ?
13. Que forma habe metallo in primo loco ?
14. Que forma habe ferro de commercio ?
15. Quanto es ferro producto in mundo ?
16. Quanto in tuo natione ?
17. Cum que construe nos machina ?
18. Que es alligatione ?
19. Quale es alligatione maximo commune ?
20. De que metallo es composito bronze ?

VIGESIMO QUINTO EXERCITIO

1. Quale es vegetale maximo importante pro texto ?
Gossypio.

2. Quale animale da lana ? Ove.
3. Que fac nos cum fibra ? Nos fila id.
4. Pote nos fila ad manu ? Certo nos pote.
5. Texe nos per machina ? Certo.

-
1. Ubi es cultivato gossypio ?
 2. Nomina alio materia textile vegetale.
 3. Ex que es tuo sudario ?
 4. Es nunc industria textile industria manuale ?
 5. Ubi incipe revolutione industriale ?
 6. Qui inveni machina textile ?
 7. In quale seculo ?
 8. Per que es machina acto ?
 9. Que obtine nos ab fibra ?
 10. Que fac nos cum filo ?
 11. Que es jugo ?
 12. Es jugo instrumento moderno ?
 13. Quot serie de filo es necessario pro texe ?
 14. Ut es nominato duo serie ?
 15. Es texto de tuo habitu impresso ?
 16. Es tuo cappa ex texto ?
 17. Cum que es facto coactilia.
 18. Es multo texto producto in tuo natione ?
 19. Quale natione produc maximo quantitate de gossypio ?
 20. Es machina textile automatico ?

VIGESIMO SEXTO EXERCITIO

1. Es petra multo diffuso ? Id es valde diffuso.
2. Es uso de petra antiquo ? Certo, id es multo antiquo.

3. Ex que es primitivo instrumento? Ex petra.
 4. Ex que es constructo tuo domo? Ex later.
 5. Quale es magno monumento de antiquitate? Parthenone in Athenæ.
-

1. Nomina maximo monumento de tuo civitate.
2. De tuo natione.
3. Es id ex marmore aut later?
4. Que es caverna?
5. Vive hodie populo in caverna?
6. Quale es petra maximo uso in constructione?
7. Ex que es muro?
8. Cum que cæmenta nos later et saxo?
9. Es argilla plastico?
10. Modella te argilla?
11. Si modello es calefacto remane id plastico?
12. Ex que es producto ceramica?
13. Es latere permeabile?
14. Es hoc porcellana encaustato?
15. Es populo sinense primo productore de porcellana?
16. Ex que es pavimento de hoc strata?
17. Quale es pavimento meliore?
18. Ad que submitte nos petra pro obtine calce?
19. Ex que es fietilia?
20. Es hoc poculo ex vitro aut porcellana?

VIGESIMO SEPTIMO EXERCITIO

1. Super que scribe nos? Nos scribe super charta.
2. Super que scribe populo antiquo? Super lapide, pelle de animale, etc.
3. Que es in uso générale in Græcia antiquo? Papyro.
4. Quando es charta invento in Sina? Viginti et uno seculo jam.

5. Es bibliotheca de tuo civitate magno divite ? Certo, id contine 100,000 volumine.

1. Ex que es pergamena ?
2. Quale es primo manufactura europæo de charta ?
3. Ubi es Fabriano ?
4. Ex que es papyro ?
5. Quando fi uso de charta generale in Europa ?
6. Super que imprime nos ?
7. Ex que es charta pro diurnale ?
8. Es arte topographico cum caractere mobile plus antiquo in Europa aut in Sina ?
9. Quando incipe fabricatione de charta in Fabriano ?
10. Cum que involve te tuo libro ?
11. Que es incunabula ?
12. Ubi conserva nos libros.
13. Quale es primo bibliotheca græco ?
14. Ad qui pertine id ?
15. Qui destrue bibliotheca de Alexandria ?
16. Quot volumine habe bibliotheca nationale in Paris ?
17. Quale es maximo bibliotheca de tuo natione ?
18. Quale es maximo de globo ?
19. Quale es diurnale publicato in tuo civitate ?
20. Quale es diurnale scientifico anglo plus noto ?

VIGESIMO OCTAVO EXERCITIO

1. Quando es fundato Unione postale universale ? In anno 1874.

2. Que transporta posta ? Littera, charta postale, diurnales, paccos.

3. Per que paca nos tarifa postale ? Per atele.

4. Es te philatelistas ? Non, me non collige atele.

5. Quot statu pertine ad unione ad suo initio ? Viginti et duo.

1. Quando conveni primo conferentia pro fundatione de Unione ?
2. Ubi conveni id ?
3. Que es desiderio de conferentia ?
4. Es taxa postale nunc uniforme ?
5. Quale es taxa pro littera in transitu internationale ?
6. Quale es pondere maximo de littera ?
7. Quale es dimensione de charta postale ?
8. In que lingua es modulo postale internationale ?
9. Quot es numero de officio de posta in mundo ?
10. Quot in tuo natione ?
11. Ubi pone te littera si te vol expedi id ?
12. Ubi es capsula de posta ?
13. Pote nos mitte moneta per posta ?
14. Ubi debe te vade pro registra correspondentia ?
15. Es officio de posta etiam banco de salvato ?
16. Qui fer correspondentia ad domo de destinatario ?
17. In que pone te littera ?
18. Ubi acquire te atele ?
19. Que affixa te ad involucro de littera ?
20. Es atele impresso super hoc charta ?

VIGESIMO NONO EXERCITIO

1. Quale es communicatione electrico ? Telegrapho et telephono.
 2. Quando inveni telegrapho ? In anno 1837.
 3. Qui inveni id ? Morse.
 4. Quale natione habe maximo numero de telephono ? Status unito.
 5. Habe te telephono in tuo domo ? Certo, me habe id.
-
1. De que consiste apparatu de telegrapho electrico ?
 2. De que consiste apparatu que transmittit ?

5. Quale parte meridiano mensura illos? Id inter Dunkerque et Barcelona.

-
1. In que anno incipe mensura de arcu?
 2. In que anno fini id?
 3. Quale unitate propone Jefferson?
 4. Quot decimetro es in metro?
 5. Quale es unitate de pondere?
 6. Es adoptione de systema metrico rapido?
 7. Quando es fundato Laboratorio internationale?
 8. Quando conveni conferentia diplomatico de metro?
 9. Ubi conveni id?
 10. Es tuo natione adhærente ad conventione de metro?
 11. Que forma habe prototypo de metro?
 12. Ubi es conservato prototypo internationale?
 13. Ex que es prototypo?
 14. Quale es submultiplo de metro?
 15. Per quale vocabulo indica nos multiplo de gramma?
 16. Quale es unitate de longitudine in systema anglo?
 17. Quale id de pondere?
 18. Es pondere uso in Statu unito identico ad id uso in Anglia?
 19. Quot pede es in yard?
 20. Quot gramma es libra?

TRIGESIMO PRIMO EXERCITIO

1. Vola homine in tempore antiquo? Non, id vola solo recente tempore.

2. Que delineat Leonardo? Illo delineat modello simile ad ave.

3. Que inveni fratres Montgolfier? Illos inveni aerostato.

4. Que inveni fratres Wright? Illos inveni aeroplano.

5. Pote aeroplano transversa oceano? Certo id pote.

1. Qui propone primo helicoptero ?
2. In quale anno ?
3. Vola id apparatu ?
4. In que seculo vive Lana ?
5. Ex que es primo aerostato ?
6. De quale gas es id repleto ?
7. Quale gas propone physico Charles ?
8. Es hydrogenio gas inflammabile ?
9. Quale gas non inflammabile es uso pro aerostato dirigibile ?
10. Es aeroplano apparatu plus grave quam aere ?
11. Que substenta aeroplano ?
12. Quale motore ute aeroplano ?
13. Fac te exercitio in aerolabente ?
14. Quale apparatu imita volo de ave ?
15. Es aerolabente simile ad ave ?
16. De quale natione es Lilienthal ?
17. Qui vola primo solo ab America ad Paris ?
18. Es posta transportato per aeroplano ?
19. Es Zeppelin rigido aut ne rigido ?
20. Quale aeronave es destructo in Francia in 1930 ?

TRIGESIMO SECUNDO EXERCITIO

1. Que praefer te, gymnastica aut ludo de campo ? Me praefer gymnastica.
 2. Quale ludo es praeferito in Anglia ? Football.
 3. In quale anno es sport olympico proximo ? In anno 1932.
 4. Lude te tennis ? Certo me lude id.
 5. Cum que lude te tennis ? Cum pila et reticulo.
-
1. Ubi lude nos tennis ?
 2. Qui vince ludo internationale de tennis in 1930 ?
 3. Ubi lude id ?

4. Lude juvene de tuo natione baseball?
5. Cum que lude nos football?
6. Es pila de tennis tam magno quam id de baseball?
7. Lude juvene græco antiquo?
8. Es ludo de moda in medioævo?
9. Qui es primo in ludo internationale de baseball in 1930?
10. Quale ludo aquatico præfer te?
11. Habe te scapha?
12. Lude nos polo ad pede aut super equo?
13. Es ludo popolare in tuo natione?
14. Ab quale anno?
15. Ama te equita?
16. Posside te equo?
17. Sponde te ad cursu de equo?
18. Quale es campo de cursu de equo plus noto?
19. Quale es meliore equo pro cursu?
20. Es gymnastica obligatorio in schola?

TRIGESIMO TERTIO EXERCITIO

1. Quale es superficie de America de nord? Id es 24628 mille km².
2. Que stude geographia? Id stude superficie de globo.
3. Quot es continente? Id es sex.
4. Quale es maximo statu de Asia? Id es Sina.
5. Præfer te vive in civitate aut in rure? Me præfer vive in civitate.

-
1. Quale parte de globo es terra?
 2. Quale oceano?
 3. Nomina continente.
 4. Es Europa ad sud aut ad nord de Africa?
 5. Quale es maximo insula?

6. Que stude geographia mathematico ?
7. Quot es statu independente ?
8. Ut es nominato parte de geographia que stude materia quem homine ute ?
9. Quale superficie es majore, id de mari aut id de terra ?
10. Quale es populatione de globo ?
11. Quale es magis vasto status ?
12. Ubi es Madagascar ?
13. Ad quale natione pertine id ?
14. Quale natione habe maximo numero de colonia ?
15. Es Canada in Nord America ?
16. Quale es maximo fluvio de globo ?
17. In que continente es id ?
18. Quale es monte maximo alto ?
19. Qui explora polo sud in anno 1929-30 ?
20. Que volo tenta André ?

TRIGESIMO QUARTO EXERCITIO

1. De que colore es cælo quando sol splende ? Id es cæruleo.
2. Es cælo cæruleo si id es cooperto per nebula ? Non, id es tunc cinereo.
3. Es calido in æstate ? Certo id es tunc calido.
4. Que cade ab cælo ? Pluvia et nive.
5. Ab que protege nos umbella ? Ab pluvia et nive.

-
1. De que colore es cælo hodie ?
 2. De que colore es heri ?
 3. Que stude meteorologia ?
 4. Que fer nos si plue ?
 5. Ex que es umbella ?
 6. Præfer te gere impermeabile aut fer umbella ?
 7. Quando gere te calceo de gummi ?

8. Que fac te in domo si tuo habitu es humido ?
9. Per que es calefacto hoc camera ?
10. Quare calefac nos id ?
11. In quale mense ninge ?
12. De que colore es nive ?
13. Ninge in Africa ?
14. Ninge in æstate ?
15. Es ventoso hodie ?
16. Quale es temperatura maximo de tuo civitate ?
17. Ninge quando temperatura es plus quam 20 centigrado ?
18. Es siccitate bono pro planta ?
19. Es anno 1930 multo sicco ?
20. Quale tempore præfer te ?

TRIGESIMO QUINTO EXERCITIO

1. Quot es arte pulcro ? Id es tres.
 2. Que fac architecto ? Id projecta ædificio.
 3. Que fac sculptore ? Id fac statua.
 4. Es pictura arte moderno ? Non, id es multo antiquo.
 5. Ubi perveni arte ad maximo splendore ? In Græcia.
-
1. Qui combina ædificio que architecto projecta ?
 2. Quale es maximo pulcro ædificio de tuo civitate ?
 3. Ex que es id ?
 4. Qui es suo architecto ?
 5. Quale es tuo pictore favorito ?
 6. Ad quale schola pertine Rubens ?
 7. Qui es magno sculptore franco moderno ?
 8. Quale statua es maximo celebre ?
 9. Nomina plure schola de pictura de hoc seculo.
 10. Ubi origina stylo bizantino ?
 11. Quale es principale stylo de architectura ?

12. Es arte de oriente æquale ad id de occidente ?
13. In quale desiderio de homine origina sculptura ?
14. Ubi custodi pictura celebre ?
15. Ubi sculptura ?
16. Quale es maximo pinacotheca de Francia ?
17. Quale maximo glyptotheca ?
18. Es aciario uso in constructione moderno ?
19. Quale es maximo noto palatio de Paris ?
20. In que seculo vive Praxitele ?

TRIGESIMO SEXTO EXERCITIO

1. Que arte es musica ? Musica es arte de sono.
 2. Habe omne populo cantu ? Certo, omne habe id.
 3. Præfer te musica cantato aut instrumentale ? Me præfer cantu.
 4. Que instrumento es violino ? Id es instrumento ad chorda.
 5. Sona te pianoforte ? Certo me sona id.
-
1. Que es musica ?
 2. Que reflecte folk cantu ?
 3. Ubi sona nos musica de camera ?
 4. Es jazz musica antiquo ?
 5. Canta te ?
 6. Quale es tuo opera favorito ?
 7. Quale es instrumento plus commune in ecclesia ?
 8. Quale es maximo theatro in tuo civitate ?
 9. Pote te audi musica ab London ?
 10. Per que es transmissio musica ad magno distantia ?
 11. Habe te receptore de radio in tuo domo ?
 12. Cum aut sine alto loquente ?
 13. Per quale littera es designato statione que divulga per aere in tuo natione ?
 14. Qui es tenore maximo noto nunc ?

15. In quale schola stude nos musica ?
16. Quale es conservatorio de musica maximo celebre ?
17. Es Verdi italiano ?
18. Quale opera compone illo ?
19. In quale seculo vive illo ?
20. Habe te audito multo suo opera ?

TRIGESIMO SEPTIMO EXERCITIO

1. Ubi incipe historia de medicina ? In *Ægypto*.
 2. Fac multo progressu medicina in tempore moderno ?
Certo, valde.
 3. Crede nos nunc in generatione spontaneo de infirmitate ? Non, nos crede nunc in actione de bacterios.
 4. Qui stude per primo actione de bacterios ? Pasteur, in Francia.
 5. Es homine subjecto ad plure infirmitate ? Certo, *nimis*.
-
1. Es medicina scientia experimentale in antiquitate ?
 2. In quale seculo vive Hippocrate ?
 3. Qui discoperi circulatione de sanguine ?
 4. In quale anno ?
 5. Quando incipe investigatione systematico de causa de infirmitate ?
 6. Qui determina relatione de bacterios ad infirmitate ?
 7. Quale alio scientia utiliza medicina moderno ?
 8. Ute medicina moderno instrumento ?
 9. Ad que servi ophthalmoscopio ?
 10. Quale es rata de mortalitate in tuo natione ?
 11. Auge aut decresce id in tempore recente ?
 12. Quale infirmitate es causa de maximo numero de decessu ?
 13. Pote nos præveni infirmitate ?
 14. Cum que præveni nos diphtheria ?

15. Es mortalitate de infante multo alto ?
16. Quale es infirmitate venereo ?
17. Quale es tuberculosi maximo importante ?
18. Qui es tuo medico ?
19. Qui cura dente ?
20. Es schola de medicina numeroso in tuo civitate ?

TRIGESIMO OCTAVO EXERCITIO

1. Quale scientia stude rupe de terra ? Geologia.
2. Quot es hypothesi de origine de globo ? Id es tres.
3. Quale es ætate minimo de terra ? Sexaginta milione de anno.
4. Es homine super terra ab 50,000 anno ? Certo, multo plus.
5. Ubi es discoperto primo vestigio de homine ? In Java.

-
1. Que stude geologia ?
 2. Qui propone hypothesi nebulare ?
 3. Quale hypothesi propone Kant ?
 4. In quale anno es proposito hypothesi planetesimale ?
 5. De que natione es T. C. Chamberlain ?
 6. Quale es periodo geologico ?
 7. Quale es periodo de quaternario ?
 8. In quale periodo es nos ?
 9. Quale es principale methodo de investigatione geologico ?
 10. Que stude lithologia ?
 11. Es geologia de tuo natione bene noto ?
 12. Quale officio stude id ?
 13. Que instrumento ute methodo petrographico ?
 14. In que anno es discoperto maximo antiquo vestigio de homine ?

15. In que anno es descoberto homine de Heidelberg?
16. Ab que es deducto variatione præterito?
17. Que stude palæontologia?
18. Quale es æstimatione de maximo ætate de terra?
19. Es id æstimatione præciso aut approximato?
20. Quale es rupe plus commune in tuo regione?

TRIGESIMO NONO EXERCITIO

1. Quale es tuo lingua materno? Meo lingua materno es anglo.

2. Ubi homo loque anglo? In Anglia, Status Unito de America, Australia, Canada, Africa de sud, etc.

3. In que natione es primo obligatorio instructione elementare? In Prussia.

4. Ab quale seculo? Ab seculo decimo octavo.

5. Quale es schola superiore? Universitate.

1. Quale es percentuale de analphabeta in tuo natione?

2. Pote omne adulto lege et scribe in Danemark?

3. Es instructione diffuso in modo æquale in mundo?

4. Quale es populo plus litterato?

5. In que schola vade infante?

6. In quale pubere?

7. Quale es maximo antiquo universitate de tuo natione?

8. Quale maximo antiquo in mundo?

9. Qui doce in universitate?

10. Que fac studente?

11. Quale es maximo gradu academico?

12. Es te doctore?

13. In quale scientia?

14. Quot anno stude te in universitate?

15. Quale es laboratorio de tuo schola?

16. Que stude chemia ?
17. Existe universitate in tuo civitate ?
18. Qui es rectore de universitate in tuo civitate ?
19. Quot es universitate de tuo natione ?
20. Quot es numero de studente ?

QUADRAGESIMO EXERCITIO

1. Interroga tuo co-scholare.
2. Que fac te ?
3. Que fac dominicella S. ?
4. Ubi reside te ?
5. Ab que anno es te in hoc civitate ?
6. Ubi es te nato ?
7. Es Newton medico ?
8. Ubi ede te heri ?
9. Cum qui ede te ?
10. Que ede te ?
11. Bibe te cofea hoc mane ?
12. Scribe te tuo exercitio heri ?
13. Quot vice veni te hic omne septimana ?
14. Quare veni te hic ?
15. Es te satisfacto de tuo progressu in Interlingua ?
16. Es Interlingua plus facile quam germano ?
17. Quale studio præfer te ?
18. Vade te tum sæpe in Africa ?
19. Cognosce te meo fratre ?
20. Qualè es tuo sport favorito ?
21. Es Africa plus magno quam Asia ?
22. Scribe te multo littera heri ?
23. Es hoc atele franco aut germano ?
24. Quale es valore de id ?
25. Ubi affige te atele ?

FORMAS PRO EPISTOLA (LITTERA)

Ad domino. . . . Ad domina. . . . Ad dominos

Ad honorato domino . . .

In responso de annuntio in diurnale de hodie . . .

Me refer ad annuntio . . .

Amico meo recommenda ad me tuo negotio . . .

Nos recipe tuo epistola . . .

Nos confirma receptione . . .

Nos confirma nostro epistola de 25 de novembre . . .

Nos recipe in isto instante tuo epistola . . .

In responso de tuo epistola de heri . . .

In relatione ad nostro littera de 15 de isto mense . . .

Nos preca te de notifica me . . .

Nos mitte cum isto epistola . . .

Nos habe honore de communica ad vos . . .

Nos prehende libertate de quære positione nunc vacante.
in tuo negotio in tuo officio . . .

Nos es læto de notifica ad te . . .

Nos dole que nos debe notifica ad te . . .

Nos preca te de reserva pro nos . . .

Nos accepta cum lætitia quod vos offer . . .

Nos decide de non accepta merce misso ad nos . . .

Sicut tuo rogatione de heri nos reserva . . .

Si te es in conditione de supple nos cum . . .

Me non es in conditione de supple te . . .

Nos pote mitte ad te merce, quem te require, in uno
hebdomade . . .

Id merce non es prompto, nos pote obtine id in decem
die . . .

Nos vol procede ad immediato executione de tuo
rogatione . . .

Nostro fabrica es in positione de produc illo quantitate
de merce in pauco die, minus quam decem . . .

Nos nota cum lætitia . . . Nos es dolente . . .

Nos pote monstra ad vos . . .

Nos dole quod nos non pote . . .

Nostro negotio contine solo merce de primo qualitate. . . .

Nos es multo læto de pote dic . . .

In relatione ad tuo quesito . . .

In responso ad tuo quesito . . .

Nos es læto de responde quod . . .

Si te pote aut non pote supple isto merce, notifica nos per telegrapho . . .

Secundo (Juxta, Sicut) tuo rogatione de heri, nos mitte hodie pacco postale continente merce rogato . . . merce desiderato, id es . . .

Nos intende visita tuo negotio pro selige . . .

Nos preca te de da ad nos informationes plus preciso circa . . .

Nos desidera cognosce tuo conditione pro supple . . .

Sicut tuo rogatione, nos mitte ad te lista (tabula, indice) de nostro pretios . . .

Nos spera quod te recipe merce transmissio ad tuo directione in breve tempore et in hono conditione et que illo satisfac tuo desiderio . . .

Mitte cum tuo epistola factura de merce transmissio . . .

Nos preca te de adde sumptu de merce ad nostro computo . . . ad nostro debito . . . ad nostro credito . . .

Post informatione transmissio nos disce quod . . .

Meo capacitate es testificato per declaratione de fabricante sub quale me jam labora . . .

Me pote mitte ad te certificato de positione occupato et de meo caractere . . .

Me transmittit in isto involucro copia de meo certificato . . .

Nos spera de recipe prompto responso . . .

In expectatione que te vol satisfac nostro rogatione . . .

Nos spera de recipe tuo ordine . . .

Nos preca te de conserva tuo consideratione pro nos . . .

Nos age gratias et remane . . .

Cum assecuratione que nos es semper ad tuo dispositione
nos firma . . .

Cum salutationes nos remane . . .

Cum respectu . . . Cum attentione . . . Cum devotione . . .

Desiderio que me habe ab plure anno . . .

Meo patre communica ad me hodie . . .

Me desidera ab longo tempore interprehende itinere
ad . . .

Me es nunc in positione de . . .

Me pote in fine interprehende itinere ab longo tempore
desiderato . . .

Me vade ab New York hodie nocte et me es in Boston
cras . . .

Id es triste pro me linque conjuncto et amicos, sed me
debe vade ab . . .

Me es multo læto de communica ad te quod meo desiderio
de revide tuo civitate es satisfacto . . . cras me vade ab
ad 8 hora . . .

Me augura ad te felice itinere . . .

Me invade te et me es triste quod me non pote vade
cum te . . .

Me recipe heri tuo littera cum annuntio de tuo itinere
hic. Me es multo læto et invita te ad remane in meo
domo . . .

Tuo littera stupefac me. Te vade trans Oceano? Te
vade per aeronave? Te vade ad Anglia?

Primo re que me fac post meo adventu in New York
es de scribe isto littera . . .

Me perveni ad New York hodie ad 8 hora antemeridie . . .

Me perveni in fine ad meo destinatione . . .

Nos vide statua de Libertate ad 4 postmeridie et nos egredi ab nave ad 8 hora . . .

Post meo felice adventu in New York me notifica ad te . . .

Meo itinere es mirabile . . .

Tempore usque ad quando te reveni es multo longo . . .

Meo domo es vacuo sine te . . .

Solo nunc post tuo absentia, me nosce ut appretia te ad justo valore . . .

Meo tædio es grande dum tuo absentia . . .

Es benigno et redi ad nostro civitate præsto . . .

Tres hebdomade es præterito ab tuo exitu . . .

Isto tempore pare æternitate . . .

Nos loque de te omne die . . .

Quando es te retro in tuo officio ?

Mille salutatione . . .

Sicut nos non pote loque, me debe scribe et da ad te notitias de die, ultimo notitia es . . .

Te es certo stupefacto de audi quod . . .

Hodie me pote communica ad te aliquo re novo . . .

Te non debe es stupefacto, si me dic . . .

Me spera quod te es in bono salute . . .

Me spera quod te gaude de tuo peregrinatione . . .

Me cogita (pensa) sæpe ad te . . .

Ut libenter mitte me ad te isto libro . . .

Ab tuo exitu plure re eveni . . .

Omne die aliquo re novo . . .

Que dic te de isto ?

Me debe cum dolore notifica ad te . . .

Me es triste de es obligato de scribe quod tuo patre fi infirmo . . . infirmitate non es grave, sed tuo præsentia es consiliabile . . .

Me es læto de communica ad te quod . . .

Me dubita si me debe communica ad te . . .

Id es meo debito . . .

Me apprehende nunc quod . . .

In isto momento, domino A. telephona ad me quod . . .

Me es disturbato per tuo longo silentio . . .

Es te infirmo ?

Quamvis te debe ad me littera, me scribe alio
vice . . .

Me non pote suffer plus longo tempore tuo silentio . . .

Ab die ad die me expecta tuo notitia . . .

Quare non responde te ad meo littera ?

Ab tres hebdomade me non recipe tuo notitias . . .

Me spera quod nihil male superveni ad te . . .

Me non pote comprehende ratione de tuo silentio . . .

Me redde ad New York cras et me veni subito ad tuo
residentia . . .

Me dic tunc ad voce meo notitia et audi tuo . . .

Me supera hodie meo examine cum laude . . .

Me vade ab Paris cras . . .

In fine meo tediouso permanentia in B. fini, me es libero
de reveni . . .

Sicut toto re, etiam meo itinere fini . . .

In duo die me es de novo inter vos . . .

Me es multo læto de revide vos in breve tempore . . .

Tuo notitia contrista me . . .

Me collige meo re et parti subito . . .

Me reveni ab extero, et me es læto de es inter meo
amicos . . .

Ante omne alio, me desidera revide te . . .

Me reveni ab meo itinere cum thesauro de recordationes
et experientia . . .

Me invita te ad oratione que me fac . . .

Me invita te ad reunione de pauco amicos in meo
domo . . .

Me spera quod me pote narra plure re interessante . . .

Me reveni isto hebdomade et me desidera revide te,
ergo me invita te ad prandio . . .

Me desidera ab longo tempore de loque cum te de tuo
itinere . . .

Ut te reveni ab itinere in Sina, te pote da ad me
pretioso informatione de illo grande natione . . .

Me desidera quod te visita me ad meo domo . . .

Me desidera veni ad tuo domo, si te permette, me
veni . . .

In fine me redi (perveni) ad meo domo . . .

In fine me pote quiesce . . .

Veni ad meo domo isto vespere . . .

Me es multo læto de audi quod te es in nostro civitate . . .

Me accepta cum lætitia tuo invitatione . . .

Me recipe tuo invitatione . . .

Me veni ad tuo domo cras, sicut te invita me . . .

Me es multo læto de recipe notitia de tuo reversione,
sed me non pote accepta tuo invitatione pro isto vespere . . .

Me dole quod me non pote accepta tuo invitatione . . .

Me fac ad te meo meliore augurio pro novo anno . . .

Me es læto de offer ad te augurio pro novo anno . . .

Ad ultimo die de anno, meo recordatione vade ad
te . . .

Hodie, tuo natalitio, me augura ad te multo simile
dies . . .

Ad multo annos !

Te puta forsan quod me oblivisce tuo natalitio ?

Cras es tuo natalitio et me augura ad te cum isto littera
multo simile dies, dolente quod me non pote fac isto in
persona . . .

Me recurre ad te hodie pro magno favore . . .

Pote te fac ad me favore . . .

Me fi multo læto si te pote veni ad prandio cum me in
die de natale . . .

Me recipe nunc tuo littera et me vol exseque tuo postulatione . . .

Me vol inquire informatione, que te require, tam cito quam possibile . . .

Te pote es certo quod me fac quanto te desidera . . .

Me vol seque consilio . . .

Te non debe dubita . . .

Me spera quod insto littera inveni te . . .

In expectatione de revide te in breve tempore . . .

Me preca te de saluta tuo genitore pro me . . .

Cum spe quod te incipe novo anno multo bene . . .

Cum desiderio de recipe cito tuo responso . . .

Cum gratulationes de me, me remane . . . me es . . .

Cum meo assecuratione quod me vol exseque tuo rogatione cum maximo cura . . .

Cum promisso quod me vol scribe plus longo proximo vice . . .

Cum spe de visita te cito me remane . . .

In conclusionem me augura ad te . . .

In conclusionem me observa . . .

Me vol nunc conclude . . .

Cum salutationes cordiale . . . Cum multo salutationes . . .

Me es tuo devoto . . .

Cum salutationes pro te et tuo familia . . .

Me habe honore de es . . . de remane . . .

Cum multo salutationes me remane . . .

In bono amicitia . . .

In vetere recordatione . . .

Tuo fidele . . . Tuo devoto . . . Tuo amico . . .